ओं नमः परमात्मने, श्री महागणपतये नमः

श्री गुरुभ्यो नमः ह॒रि॒ः ओं

शान्तिजप मन्त्र पाठः

Version Notes:

This is now the current Version 4.3 dated June 30, 2022

1. This replaces the earlier version 4.2 dated Dec 30, 2020.

2. This version has been updated with the errors found and reported till June 15, 2022.

3. Samhita Vaakyams here are aligned / split according to pada padam. Brahmana, Aranyaka Vaakyams appearing here are split , aligned and shown in line with the books published under "Anandaashram Series", Pune during early AD 1900's.

4. Required convention, style and presentation improvements or standardisations has been done whereever applicable.

5. Notify your corrections / suggestions etc to our email id "vedavms@gmail.com"

Earlier Versions

1st	Version Number	0.0 dated 30th Nov 2015
2nd	Version Number	0.1 dated 31st Mar 2016
3rd	Version Number	2.0 dated 30th Nov 2017
4th	Version Number	3.0 dated 01st Mar 2018
5th	Version Number	4.0 dated 31st Oct 2018
6th	Version Number	4.1 dated 30th Apr 2020
7th	Version Number	4.2 dated 31st Dec 2020

Other Notes:

- **OM at the beginning and at the end of chanting** shall be recited as per the method **taught by your Guru** as there are varying conventions. **OM** given at the beginning of each Suktham is for convention. OM need not be chanted during continuous rendering of Sukthams or Mantras.

- Similarly **OM Shanti Shanti ShantiH** given at the end of each Suktham is for convention; during continous chanting it need not be repeated at the end of each Suktham/Mantra. Kindly follow the conventions taught by your Guru.

- **The reference codes indicated are**

TS	**-**	**Taittiriya Samhita**
TB	**-**	**Taittiriya Braahamanam**
TA	**-**	**Taittiriya Aranyakam**
EAK/APMB	**-**	**Ekaagni Kaandam/Apasthamba Mantra Bagam**
RV	**-**	**Rig Veda Samhita**
RV Kh	**-**	**Rig Veda khila kaandam**

- First level number represents the Kandam/Ashtakam Number,
  Second level PraSna/Prapaataka Number, Third level the Anuvaakam, Fourth level the Dasini or Panchati number.
  In Ruk Veda it will be Mandala, Sukta and Mantra & Ruk Number.
  In Ekaagni Kandam it is Prapaatakam, Kanda and Mantra Number.

- A mantra may appear in one or more source Vedic texts. We have indicated one convenient reference for Users. For some mantras no definitive Source reference is available. In some places the references are given together at the beginning of the Mantra/Suktam.

- (Hyphen) "_" used between words indicate that the words has parts which need to be rendered together as per your Guru's teachings. This sign is used in areas to split words which are long or the words has been constructed through Sandhis which result in "different letters" (which joins the original padam of words) and also for ease of reading/rendering. The usages of hyphens slightly vary in Sanskrit, Malayalam and Tamil books based on the usages in theses languages.

Contents

1 गणपत्यथर्व–शीर्.षोपनिषत् 8

2 वेदादया 14

2.1 रक्षोघ्नं 14

2.2 आप्यम् 17

3 पवमान सूक्तं 18

4 वास्तु मन्त्रः 23

5 वरुण सूक्तं 24

6 ब्रह्म सूक्तं 26

7 विष्णु सूक्तं 27

7.1 विष्णु सूक्तं (Split Chanting) 27

7.2 विष्णु सूक्तं (Combined Chanting) 29

8 रुद्र सूक्तं 31

9 दुर्गा सूक्तं 33

10 श्री सूक्तं 35

11 मेधा सूक्तं 38

12 भू सूक्तं 40

13 भाग्य सूक्तं 42

14 मृत्यु सूक्तं 44

15 मृत संजीविनी सूक्तं (यक्ष्मघ्न सूक्तं) 50

16 आयुष्य सूक्तं 51

17 नवग्रह सूक्तं 53

18 दिक् पालका मन्त्राः 59

19 नक्षत्र सूक्तं 62

20 शान्ति पञ्चकं 75

21 रुद्र नमकं..78
22 चमकं..92
23 पुरुष सूक्तं.. 101
24 उत्तर नारायणं...104
25 महा नारायणं...105
26 घोष शान्ति...108
27 हिरण्यगर्भ सूक्तं.. 113
28 वेद काण्ड तैत्तिरीय संहिता.. 115
28.1 प्रथमकाण्डे प्रथमप्रश्नः प्रथमपञ्चातिः.................................... 115
28.2 द्वितीयकाण्डे प्रथमप्रश्नः प्रथमपञ्चातिः................................. 115
28.3 तृतीयकाण्डे प्रथमप्रश्नः प्रथम पञ्चातिः................................. 116
28.4 चतुर्थकाण्डे प्रथमप्रश्नः प्रथमपञ्चातिः.................................. 116
28.5 पञ्चमकाण्डे प्रथमप्रश्नः प्रथमपञ्चातिः.................................. 117
28.6 षष्ठकाण्डे प्रथमप्रश्नः प्रथमपञ्चातिः....................................... 117
28.7 सप्तमकाण्डे प्रथमप्रश्नः प्रथमपञ्चातिः................................... 118
28.8 सप्तमकाण्डे पञ्चमप्रश्नः अन्त्यपञ्चातिः.................................. 118
28.9 तैत्तिरीय यजुब्राह्मणम्–प्रथमाष्टके प्रथमप्रश्नः प्रथम दशिनि....... 119
28.10 द्वितीयाष्टके प्रथमप्रश्नः प्रथम दशिनि.................................... 119
28.11 तृतीयाष्टके प्रथमप्रश्नः प्रथम दशिनि.....................................120
28.12 तृतीयाष्टके नवमप्रश्नः प्रथम दशिनि......................................120
28.13 तृतीयाष्टके नवमप्रश्नः अन्त्य दशिनि..................................... 121
28.14 काटके प्रथमप्रश्नः प्रथम दशिनि.. 121
28.15 काटके तृतीयप्रश्नः अन्त्य दशिनि..122
28.16 आरण्यके प्रथमप्रश्नः प्रथम दशिनि..123
28.17 आरण्यके दशमप्रश्नः अन्त्य दशिनि..124

29 ऋचां प्राची..126
30 प्रदक्षिण मन्त्राः..130
31 प्रोक्षण मन्त्राः..132
32 ओषधि सूक्तं...135
33 मन्त्र पुष्पं 138
34 अघमर्.षण सूक्तं 142
35 त्रिसुपर्ण मन्त्राः...145
36 जयादि होमः..147
36.1 वसोर्धारा मन्त्र पाठः...158
36.2 पूर्णाहुतिः... 161
37 घन मन्त्राः 162
37.1 मे जीवातुः...162
37.2 मयि मेधां मयि प्रजां 167
37.3 मारुत मनर्वाणं..169
37.4 सा प्रजां...170
37.5 यस्य पुत्रः 172
37.6 ये देवा दिवि भागा..175
37.7 प्रजामायुर्धनं च 179
37.8 सर्वेभ्यो वै कामेभ्यः 180
37.9 पुष्टिं धत्तः...183
37.10 ता विष्णो पाहि...185
37.11 आशिषमेवै तामा शास्ते 188
37.12 एवास्मिन्नायुर् दधति...189
37.13 शतमानं भवति... 191
37.14 वै प्रजा...194

38 आशीर्वाद मन्त्राः 196
38.1 आरण्यके द्वितीयप्रश्नः प्रथम दशिनि 200
38.2 आरण्यके द्वितीयप्रश्नः द्वितीय दशिनि 201
38.3 नारायणोपनिषत्... 202
39 प्रकीर्णाध्यायः...205
39.1 ब्राह्मण एक होता । 205
39.2 नमः प्राच्यै 207
40 ऐकमत्य सूक्तं.. 208

==

ओं नमः परमात्मने, श्री महागणपतये नमः,

श्री गुरुभ्यो नमः ॥ हरिः ओं

1 गणपत्यथर्व–शीर्.षोपनिषत्

ओं भद्रं दधातु ।

ओं । भद्रं कर्णेभिः शृणुयाम देवाः । भद्रं पश्येमाक्षभिर् –यजत्राः ।

स्थिरै–रङ्गै–स्तुष्टुवाꣳ सस्तनूभिः । व्यशेम देवहितं यँदायुः ।

स्वस्तिन इन्द्रो वृद्धश्रवाः । स्वस्ति नः पूषा विश्ववेदाः ।

स्वस्ति–नस्ताक्ष्र्यो अरिष्टनेमिः । स्वस्तिनो बृहस्पतिर् दधातु ॥

ओं शान्तिः शान्तिः शान्तिः ॥

(ओं) अथ गणपत्यथर्वशीर्.षं व्याँख्यास्स्यामः ।

ओं नमस्ते गणपतये । त्वमेव प्रत्यक्षं तत्त्वमसि ।

त्वमेव केवलं कर्त्ताऽसि । त्वमेव केवलं धर्त्ताऽसि ।

त्वमेव केवलं हर्त्ताऽसि । त्वमेव सर्वं खल्विदं ब्रह्मासि ।

त्वं साक्षा–दात्माऽसि नित्यं ॥ 1

ऋतं वँच्मि । सत्यं वँच्मि ॥ 2

अवत्वं मां । अववक्तारं । अव श्रोतारं । अवदातारं । अवधातारं ।
अवानूचा–नमवशिष्यं । अव पश्चात्तात् । अव पुरस्तात् ।
अवोत्तरात्तात् । अव दक्षिणात्तात् । अव चोर्द्ध्वात्तात् ।
अवाधरात्तात् । सर्वतोमां पाहिपाहि समन्तात् ॥ **3**

त्वं वाङ्मयस्त्वं चिन्मयः । त्वमानन्द–मयस्त्वं ब्रह्ममयः ।
त्वं सच्चिदानन्दा–ऽद्वितीयोऽसि । त्वंप्रत्यक्षं ब्रह्मासि ।
त्वं ज्ञानमयो विज्ञानमयोऽसि ॥ **4**

सर्वं जगदिदं त्वत्तो जायते । सर्वं जगदिदं त्वत्तस्तिष्ठति ।
सर्वं जगदिद त्वयि लयमेष्यति । सर्वं जगदिदं त्वयि प्रत्येति ।
त्वं भूमि–रापो–ऽनलो–ऽनिलो नभः । त्वं चत्वारि वाक्पदानि ॥ **5**

त्वं गुणत्रयातीतः । त्वमवस्थात्रयातीतः । त्वं देहत्रयातीतः ।
त्वं कालत्रयातीतः । त्वं मूलाधार–स्थितोऽसि नित्यं ।
त्वं शक्तित्रयात्मकः । त्वां योगिनो ध्यायन्ति नित्यं ।
त्वं ब्रह्मा त्वँविष्णुस्त्वं–रुद्रस्त्व–मिन्द्रस्त्व–मग्निस्त्वँ–वायुस्त्वं
सूर्यस्त्वं चन्द्रमास्त्वं ब्रह्म भूर्भुवस्स्वरों ॥ **6**

गणादिं (गणादिं) पूर्व–मुच्चार्य वर्णादिं (वर्णादिं) तदनन्तरं ।
अनुस्वारः परतरः । अर्धेन्दु–लसितं । तारेण ऋद्धं ।
एतत्तव–मनुस्वरूपं । गकारः पूर्वरूपं । अकारो मद्ध्यम रूपं ।
अनुस्वार श्चान्त्य रूपं । बिन्दु रुत्तर रूपं । नादः सन्धानं ।
सꣳहिता सन्धिः । सैषा गणेश विद्या । गणक ऋषिः ।
निचृद्गायत्री छन्दः । (श्री महा) गणपतिर् देवता । ॥ 7

ओं गं गणपतये नमः ॥

एक दन्ताय विद्महे वक्र तुण्डाय धीमहि ।
तन्नो दन्तिः (दन्ती) प्रचोदयात् **(3 times)** ॥ 8

एक दन्तं चतुर्हस्तं पाश–मङ्कुश धारिणं ।
रदञ्च वरदं–हस्तैर् बिभ्राणं मूषकध्वजं ।
रक्तं लंबोदरं शूर्पकर्णकं रक्तवाससं ।
रक्तगन्धा–नुलिप्ताङ्गं रक्तपुष्पैः सुपूजितं ।
भक्तानुकंपिनं देवं जगत्कारण–मच्युतं ।
आविर्भूतंच सृष्ट्यादौ प्रकृतेः पुरुषात्परं ।
एवं ध्यायतियो नित्यं स योगी योगिनां वरः ॥ 9

नमो व्रातपतये , नमो गणपतये , नमः प्रमथपतये,
नमस्तेऽस्तु लंबोदराय , एकदन्ताय ,विघ्न(वि)नाशिने ,
शिवसुताय, श्रीवरदमूर्त्तये नमः (नमो नमः) ॥ **10**

एतदथर्वशीर्.षं ँयोऽधीते । स ब्रह्मभूयाय कल्पते ।
स सर्व विघ्नैर् –नबाध्यते । स सर्वतः सुखमेधते ।
स पञ्च महा पापात् प्रमुच्यते ।
सायमधीयानो दिवसकृतं पापं नाशयति ।
प्रातरधीयानो रात्रिकृतं पापं नाशयति ।
सायं प्रातः प्रयुञ्जानो पापोऽपापो भवति ।
सर्वत्राधीयानो–ऽपविघ्नो भवति । धर्मार्त्थ–काम–मोक्षं च विन्दति ।
इद–मथर्वशीर्.ष–मशिष्याय न देयं । यो यदि मोहाद् दास्यति ।
स पापीयान् भवति । सहस्रावर्तनाद्यं ँय काममधीते ।
तं तमनेन साधयेत् ॥ **11**

अनेन गणपति–मभिषिञ्चति । सवाग्मी भवति ।
चतुर्त्थ्यां मनश्नन् जपति । स विद्यावान् भवति । इत्यथर्वण वाक्यं ।
ब्रह्माद्यावरणं ँविद्यात् । न बिभेति कदाचनेति ॥ **12**

यो दूर्वाङ्कुरैर् यजति । स वैश्रवणोपमो भवति ।

यो लाजैर् –यजति ।

स यशोवान् भवति । स मेधावान् भवति ।

यो मोदक–सहस्रेण यजति ।

स वाञ्छितफलमवाप्नोति । यः साज्य समिद्भिर् यजति ।

स सर्वं लभते स सर्वं लभते ॥ **13**

अष्टौ ब्राह्मणान् सम्यग्ग्राहयित्वा । सूर्य वर्चस्वी भवति ।

सूय ग्रहे महानद्यां प्रतिमा सन्निधौ वा जप्त्वा । सिद्ध मन्त्रो भवति ।

महा विघ्नात् प्रमुच्यते । महा दोषात् प्रमुच्यते ।

महा प्रत्यवायात् प्रमुच्यते । महा पापात् प्रमुच्यते ।

स सर्व विद्भवति स सर्व विद्भवति ।

य एवं वेद । इत्युपनिषत् ॥ **14**

सहनाववतु । सहनौभुनक्तु । सहवीर्यं करवावहै ।

तेजस्विना वधीतमस्तुमा विद्विषावहै ॥

ओं शान्तिः शान्तिः शान्तिः॥

ओं भद्रं दधातु । ओं भद्रं कर्णेभिः शृणुयाम देवाः ।

भद्रं पश्येमाक्षभिर् यजत्राः । स्थिरै-रङ्गै-स्तुष्टुवाᳬ सस्तनूभिः ।

व्यशेम देवहितं यँदायुः । स्वस्ति न इन्द्रो वृद्धश्रवाः ।

स्वस्ति नः पूषा विश्ववेदाः ।

स्वस्ति-नस्तार्क्ष्यो अरिष्टनेमिः ।

स्वस्तिनो बृहस्पतिर् दधातु ॥

ओं शान्तिः शान्तिः शान्तिः ॥

2 वेदादया

ओं । अग्निमीळे पुरोहितं यज्ञस्य देवमृत्विजं । होतारं रत्न धातमं ।

इषेत्वोर्जेत्वा वायवस्स्थो पायवस्स्थ देवो वस्सविता प्रार्पयतु

श्रेष्ठतमाय कर्मणे ।

अग्न आयाहि वीतये गृणानो हव्यदातये । निहोता सथ्सि बर्.हिषि ।

शन्नो देवीरभिष्टय आपो भवन्तु पीतये । शं ँयोरभि स्रवन्तुनः ॥ 1

2.1 रक्षोघ्नं

(TS 1.2.14.1)

कृणुष्व पाजः प्रसितिन्न पृथ्वीं ँयाहि राजे वामवा॑ इभेन ।

तृष्वीमनु प्रसितिं द्रूणानोऽस्ताऽसि विद्ध्य रक्षसस्तपिष्ठैः ।

तव भ्रमास आशुया पतन्त्यनुस्पृश धृषता शोशुचानः ।

तपूꣳष्यग्ने जुह्वा पतंगानसन्दितो विसृज विष्वगुल्काः ।

प्रतिस्पशो विसृज तूर्णितमो भवा पायुर्विशो अस्या अदब्धः ॥ 2

यो नो दूरे अघश॑सो यो अन्त्यग्ने माकिष्टे व्यथिरा दधर्.षीत् ।

उदग्ने तिष्ठ प्रत्यातनुष्वन्यमित्रा॑ ओषतात्तिग्महेते ।

यो नो अराति॑ समिधान चक्रे नीचा तं धक्ष्यत सन्न शुष्कं ।

ऊर्द्ध्वो भव प्रति विद्ध्याद्ध्यस्मदा-विष्कृणुष्व दैव्यान्यग्ने ।
अवस्थिरा तनुहि यातु जूनां जामिमजामिं प्रमृणीहि शत्रून् ॥ 3

स ते जानाति सुमतिँ यविष्ठ य ईवते ब्रह्मणे गातुमैरत् ।
विश्वान्यस्मै सुदिनानि रायो द्युम्नान्यर्यो वि दुरो अभिद्यौत् ।
सेदग्ने अस्तु सुभग स्सुदानुर् यस्त्वा नित्येन हविषा य उक्थैः ।
पिप्रीषति स्व आयुषि दुरोणे विश्वेदस्मै सुदिना साऽसदिष्टिः ।
अर्चामिते सुमतिं घोष्यर्वाख्–सन्ते वावाता जरता मियंगीः ॥ 4

स्वश्वास्त्वा सुरथा मर्जये–मास्मे क्षत्राणि धारयेर–नुद्यून् ।
इह त्वा भूर्या चरेदुप त्मन् दोषावस्तर् दीदिवाꣳस–मनुद्यून् ।
क्रीडन्तस्त्वा सुमनस स्सपेमाभि द्युम्ना तस्थिवाꣳसो जनानां ।
यस्त्वा–स्वश्वस्सुहिरण्यो अग्न उपयाति वसुमता रथेन ।
तस्य त्राता भवसि तस्य सखा यस्त आतिथ्य–मानुषग् जुजोषत् ॥ 5

महो रुजामि बन्धुता वचोभिस्तन्मा पितुर्गोतमादन्वियाय ।
त्वन्नो अस्य वचस–श्चिकिद्धि होतर्यविष्ठ सुक्रतो दमूनाः ।
अस्वप्नज–स्तरणय स्सुशेवा अतन्द्रासोऽवृका अश्रमिष्ठाः ।

ते पायवः सद्ध्रियञ्चो निषद्याग्ने तवनः पान्त्वमूर ।
ये पायवो मामतेयं ते अग्ने पश्यन्तो अन्धं दुरितादरक्षन् ।
ररक्षतान्थ् सुकृतो विश्ववेदा दिप्सन्त इद्रिपवो ना ह देभुः ॥ 6

त्वया वयꣳ सधन्य–स्त्वोता स्तव प्रणीत्यश्याम वाजान् ।
उभा शꣳसा सूदय सत्यताते–ऽनुष्ठुया कृणुह्यह्रयाण ।
अया ते अग्ने समिधा विधेम प्रति स्तोमꣳ शस्यमानं गृभाय ।
दहाशसो रक्षसः पाह्यस्मान् द्रुहो निदो मित्रमहो अवद्यात् ।
रक्षोहणं ँवाजिन–माजिघर्मि मित्रं प्रथिष्ठ–मुपयामि शर्म ।
शिशानो अग्निः क्रतुभि–स्समिद्ध–स्सनो दिवा स रिषः पातुनक्तं ॥ 7

वि ज्योतिषा बृहता भात्यग्निराविर् विश्वानि कृणुते महित्वा ।
प्रादेवीर् माया स्सहते दुरेवा शिशीते शृंगे रक्षसे विनिक्षे ।
उत स्वानासो दिवि षन्त्वग्ने स्तिग्मायुधा रक्षसे हन्त वा उ ।
मदे चिदस्य प्र रुजन्ति भामा न वरन्ते परिबाधो अदेवीः ॥ 8

2.2 आप्यम्

(TS 5.7.4.3)

अग्ने यशस्विन्. यशसेममर्पयेन्द्रावती–मपचिती–मिहावह ।
अयं मूर्द्धा परमेष्ठी सुवर्चा–स्समानाना–मुत्तमश्लोको अस्तु ।
भद्रं पश्यन्त उपसेदुरग्रे तपोदीक्षामृषय–स्सुवर्विदः ।
ततः क्षत्रं बलमोजश्च जातं तदस्मै देवा अभिसन्नमन्तु ।
धाता विधाता परमोत सन्दृक् प्रजापतिः परमेष्ठी विराजा ।
स्तोमा–श्छन्दा॑ꣳसि निविदोम आहुरेतस्मै राष्ट्रमभि सन्नमाम ।
अभ्यावर्त्तद्ध्व–मुपमेत साकमय॑ꣳ शास्ता–ऽधिपतिर्वो अस्तु ।
अस्य विज्ञान–मनुस॑ꣳ रभद्ध्वमिमं पश्चादनु जीवाथ सर्वे ॥

3 पवमान सूक्तं

TS 5.6.1.1

ओं ॥ हिरण्यवर्णाः शुचयः पावका यासु जातः कश्यपो यास्विन्द्रः ।
अग्निं ँया गर्भंदधिरे विरूपास्ता न आपश्शᳵ स्योना भवन्तु ॥
यासाᳬ राजा वरुणो याति मद्ध्ये सत्यानृते अवपश्यन् जनानां ।
मधुश्चुत–श्शुचयो याः पावकास्ता न आपश्शᳵ स्योना भवन्तु ॥
यासां देवा दिवि कृण्वन्ति भक्षं ँया अन्तरिक्षे बहुधा भवन्ति ।
याः पृथिवीं पयसोन्दन्ति शुक्रास्ता न आपश्शᳵ स्योना भवन्तु ॥
शिवेन मा चक्षुषा पश्यताप श्शिवया तनुवोप स्पृशत त्वचं मे ।
सर्वाᳬ अग्नीᳬ रफ्सुषदो हुवे वो मयि वर्चो बलमोजो नि धत्त ॥

(Additional chanting for Shanti Japam -TS 5.6.1.2)

यददः स्सं प्रयतीरहा वनदताहते ।
तस्मादा नद्यो नाम स्थ ता वो नामानि सिन्धवः ।
यत् प्रेषिता वरुणेन ता श्शीभᳬ समवल्गत ।
तदाप्नोदिन्द्रो वो यतीस्तस्मादापो अनु स्थन ।
अपकामᳵ स्यन्दमाना अवीवरत वो हिकं ।
इन्द्रो व श्शक्तिभिर् देवी–स्तस्माद् वार्णामवो हितं ।

एको देवो अप्यतिष्ठथ् स्यन्दमाना यथावशं ।

उदानिषुर् महीरिति तस्मादुदक-मुच्यते ।

आपो भद्रा घृतमिदाप आसु-रग्नीषोमौ बिभ्रत्याप इत्ताः ।

तीव्रोरसो मधुपृचा-मरङ्गम आ मा प्राणेन सहवर्चसा गन्न् ।

आदित्पश्या-म्युतवा श्रृणोम्यामा घोषो गच्छति वाङ् न आसां ।

मन्ये भेजानो अमृतस्य तर्.हि हिरण्यवर्णा अतृपँ यदा वः ।

आपो हि ष्ठा मयोभुवस्ता न ऊर्जे दधातन । महे रणाय चक्षसे ।

योवः शिवतमो रसस्तस्य भाजयतेह नः । उशतीरिव मातरः ।

तस्मा अरङ्गमाम वो यस्य क्षयाय जिन्वथ । आपो जनयथा च नः ।

दिवि श्रयस्वान्तरिक्षे यतस्व पृथिव्या सं भव ब्रह्मवर्चस-मसि

ब्रह्मवर्चसाय त्वा ॥ **(Additional chanting ends)**

TB 1.4.8.1 (for Para No. 1 to 6)

पवमान स्सुवर्जनः । पवित्रेण विचर्.षणिः ।
यः पोता स पुनातु मा । पुनन्तु मा देवजनाः । पुनन्तु मन वोधिया ।
पुनन्तु विश्व आयवः । जातवेदः पवित्रवत् । पवित्रेण पुनाहि मा ।
शुक्रेण देव दीद्यत् । अग्ने क्रत्वा–क्रतू॒ँ॒रनु ॥ 1

यत्ते पवित्र–मर्चिषि । अग्ने वितत–मन्तरा । ब्रह्म तेन पुनीमहे ।
उभाभ्यां देव सवितः । पवित्रेण सवेन च । इदं ब्रह्म पुनीमहे ।
वैश्वदेवी पुनती देव्यागात् । यस्यै बह्वी–स्तनुवो वीतपृष्ठाः ।
तया मदन्त–स्सधमाद्येषु । वय॑ँ स्याम पतयो रयीणां ॥ 2

वैश्वानरो रश्मिभिर्मा पुनातु । वातः प्राणेनेषिरो मयोभूः ।
द्यावापृथिवी पयसा पयोभिः । ऋतावरी यज्ञिये मा पुनीतां ।
बृहद्भि–स्सवितस्तृभिः । वर्.षिष्ठैर् देवमन्मभिः ।
अग्ने दक्षैः पुनाहिमा । येन देवा अपुनत । येनापो दिव्यङ्कशः ।
तेन दिव्येन ब्रह्मणा ॥ 3

इदं ब्रह्म पुनीमहे । यः पावमानी–रध्येति ।
ऋषिभि–स्संभृत॒ꣳ रसं । सर्व॒ꣳ स पूतमश्ञाति ।
स्वदितं मातरिश्वना । पावमानीर् यो अध्येति ।
ऋषिभि–स्संभृत॒ꣳ रसं । तस्मै सरस्वती दुहे ।
क्षीरꣳ सर्पि र्मधूदकं । पावमानी–स्स्वस्त्ययनीः ॥ **4**

सुदुघाहि पयस्वतीः । ऋषिभि–स्संभृतो रसः ।
ब्राह्मणेष्वमृतꣳ हितं । पावमानीर् दिशन्तु नः ।
इमं ँल्लोकमथो अमुं । कामान्थ् समर्द्ध्यन्तु नः ।
देवीर्देवैः समाभृताः । पावमानी–स्स्वस्त्ययनीः ।
सुदुघा हि घृतश्चुतः । ऋषिभि–स्संभृतो रसः ॥ **5**

ब्राह्मणेष्वमृतꣳ हितं । येन देवाः पवित्रेण । आत्मानं पुनते सदा ।
तेन सहस्र धारेण । पावमान्यः पुनन्तु मा । प्राजापत्यं पवित्रं ।
शतोद्यामꣳ हिरण्मयं । तेन ब्रह्मविदो वयं ।
पूतं ब्रह्म पुनीमहे । इन्द्र–स्सुनीती सह मा पुनातु ।

सोम–स्स्वस्त्या वरुण–स्समीच्या ।

यमो राजा प्रमृणाभिः पुनातु मा ।

जातवेदा मोर्जयन्त्या पुनातु । **6**

(ओं) भूर्भुवस्सुवः ॥

TB 3.5.11.1

तच्छँयोरा वृणीमहे । गातुं यँज्ञाय । गातु यँज्ञपतये ।

दैवी स्वस्ति–रस्तुनः । स्वस्तिर् मानुषेभ्यः ।

ऊर्द्ध्वं जिगातु भेषजं । शन्नो अस्तु द्विपदे । शंचतुष्पदे ॥

ओं शान्तिः शान्तिः शान्तिः ॥

4 वास्तु मन्त्रः

TS 3.4.10.1

वास्तोष्पते प्रति जानी ह्यस्मान्थ् स्वावेशो अनमीवो भवा नः ।
यत्त्वेमहे प्रति तन्नो जुषस्व शन्न एधि द्विपदे शंचतुष्पदे ।
वास्तोष्पते शग्मया सꣳसदा ते सक्षीमहि रण्वया गातुमत्या ।
आवः क्षेम उत योगे वरन्नो यूयं पात स्वस्तिभि–स्सदा नः ।

APMB (EAK) 2.5.19

वास्तोष्पते प्रतरणो न एधि गोभिरश्वेभिरिन्दो ।
अजरासस्ते सख्ये स्याम पितेव पुत्रान् प्रति नो जुषस्व ।
अमीवहा वास्तोष्पते विश्वा रूपाण्याविशन् ।
सखा सुशेव एधि नः ।
शिवꣳ शिवं ॥ भूर्भुवस्सुवो भूर्भुवस्सुवो भूर्भुवस्सुवः ॥

5 वरुण सूक्तं

(TS 1.5.11.3)

उदुत्तमं वरुण पाशमस्मदवाधमं विमद्ध्यम श्रथाय ।
अथा वयमादित्य व्रते तवानागसो अदितये स्याम ॥ 1

(TS 1.2.8.1)

अस्तभ्नाद् द्यामृषभो अन्तरिक्ष–ममिमीत वरिमाणं पृथिव्या
आऽसीदद्विश्वा भुवनानि सम्राड् विश्वेत्तानि वरुणस्य व्रतानि ॥ 2

(TS 3.4.11.6)

यत्किञ्चेदं वरुण दैव्ये जनेऽभिद्रोहं मनुष्याश्चरामसि ।
अचित्ती यत्तव धर्मा युयोपिम मा न स्तस्मादेनसो देव रीरिषः ॥ 3

(TS 3.4.11.6)

कितवासो यद् रिरिपुर्न दीवि यद्वा घा सत्य–मुतयन्न विद्म ।
सर्वा ता वि ष्य शिथिरेव देवाथा ते स्याम वरुण प्रियासः ॥ 4

(TS 1.5.11.3)

अव ते हेडो वरुण नमोभिरव यज्ञेभि–रीमहे हविर्भिः ।
क्षयन्नस्मभ्य–मसुर प्रचेतो राजन्नेनाꣳसि शिश्रथः कृतानि ॥ 5

(T.S. 2.1.11.6)

तत्वा यामि ब्रह्मणा वन्दमान स्तदाशास्ते यजमानो हविर्भिः ।
अहेडमानो वरुणेह बोद्ध्युरुश०्स मा न आयुः प्र मोषीः ॥ 6

वरुण गायत्री

जुंभकाय विद्महे पाशहस्ताय धीमहि । तन्नो वरुणः प्रचोदयात् ॥

ओं शान्तिः शान्तिः शान्तिः ॥

6 ब्रह्म सूक्तं

(TB 2.8.8.8)

ब्रह्मजज्ञानं प्रथमं पुरस्ताद् विसीमत–स्सुरुचो वेन आवः ।
स बुद्ध्निया उपमा अस्य विष्ठाः सतश्च योनि–मसतश्च विवः । 1

पिता–विराजामृषभो रयीणा–मन्तरिक्षं ँविश्वरूप आविवेश ।
तमर्कै–रभ्यर्चन्ति वथ्सं ब्रह्म सन्तं ब्रह्मणा वर्द्धयन्तः । 2

ब्रह्म देवानजनयद् ब्रह्म विश्वमिदं जगत् ।
ब्रह्मणः क्षत्रं निर्मितं ब्रह्म ब्राह्मण आत्मना । 3

अन्तरस्मिन्निमे लोका अन्तर्विश्वमिदं जगत् ।
ब्रह्मैव भूतानां ज्येष्ठं तेन कोऽर्.हति स्पर्द्धितुं । 4

ब्रह्मन् देवा स्त्रयस्त्रि७्शद् ब्रह्मन्निन्द्र प्रजापती ।
ब्रह्मन्. ह विश्वा भूतानि नावीवान्त–स्समाहिता । 5

चतस्र आशाः प्रचरन्त्वग्नय इमन्नो यज्ञन्नयतु प्रजानन्न् ।
घृतं पिन्वन्नजर७् सुवीरं ब्रह्म समिद्भवत्याहुतीनां । 6

(ओं शान्तिः शान्तिः शान्तिः ॥)

7 विष्णु सूक्तं

7.1 विष्णु सूक्तं (Split Chanting)

(TS 1.2.13.3)

विष्णोर्नुकं ँवीर्याणि प्र वोचं ँयः पार्थिवानि विममे रजाᳪंसि

यो अस्कभाय–दुत्तरᳪं सधस्थं विचक्रमाण–स्त्रेधो–रुगायः ॥ 1

Optional (TS 1.2.13.3)

विष्णो रराटमसि विष्णोः पृष्ठमसि विष्णो–श्ञप्त्रेस्थो विष्णो–

स्स्यूरसि विष्णो ध्रुवमसि वैष्णवमसि विष्णवे त्वा ॥ 2

(TB 2.4.6.2)

तदस्य प्रियमभिपाथो अश्यां । नरो यत्र देवयवो मदन्ति ।

उरुक्रमस्य स हि बन्धुरित्था । विष्णोः पदे परमे मद्ध्व उथ्सः ॥ 3

(TB 2.4.3.4)

प्र तद्विष्णु–स्स्तवते वीर्याय । मृगो न भीमः कुचरो गिरिष्ठाः ।

यस्योरुषु त्रिषु विक्रमणेषु । अधिक्षियन्ति भुवनानि विश्वा ॥ 4

(TB 2.8.3.2)

परो मात्रया तनुवा वृधान । न ते महित्वमन्वश्ञुवन्ति ।

उभेते विद्म रजसी पृथिव्या विष्णो–देवत्वं । परमस्य विथ्से ॥ 5

(TB 2.4.3.5)

विचक्रमे पृथिवी मेष एतां । क्षेत्राय विष्णुर् मनुषे दशस्यन्न् ।
ध्रुवासो अस्य कीरयो जनासः । उरुक्षितिं सुजनिमाचकार ॥ **6**

त्रिर्देवः पृथिवीमेष एतां । विचक्रमे शतर्चसं महित्वा ।
प्र विष्णुरस्तु तवसस्तवीयान् । त्वेषं ह्यस्य स्थविरस्य नाम ॥ **7**

(ओं शान्तिः शान्तिः शान्तिः ॥)

7.2 विष्णु सूक्तं (Combined Chanting)

विष्णोर्नुकं वीर्याणि प्र वोचं यः पार्थिवानि विममे रजाꣳसि
यो अस्कभाय–दुत्तरꣳ सधस्थं विचक्रमाण–स्त्रेधो–रुगायः ॥ 1

Optional

विष्णो रराटमसि विष्णोः पृष्ठमसि विष्णो–श्नप्त्रेस्थो विष्णो–
स्स्यूरसि विष्णो ध्रुवमसि वैष्णवमसि विष्णवे त्वा ॥ 2

तदस्य प्रियमभि पाथो अश्यां नरो यत्र देव यवो मदन्ति ।
उरुक्रमस्य स हि बन्धुरित्था विष्णोः पदे परमे मद्ध्व उत्सः । 3

प्र तद्विष्णुः स्तवते वीर्याय मृगो न भीमः कुचरो गिरिष्ठाः ।
यस्योरुषु त्रिषु विक्रमणेष्वधि क्षियन्ति भुवनानि विश्वा । 4

परो मात्रया तनुवा वृधान न ते महित्वमन्वश्नुवन्ति ।
उभे ते विद्म रजसी पृथिव्या विष्णो देव त्वं परमस्य विथ्से । 5

विचक्रमे पृथिवीमेष एतां क्षेत्राय विष्णुर् मनुषे दशस्यन्न् ।
ध्रुवासो अस्य कीरयो जनास उरुक्षितिꣳ सुजनिमा चकार । 6

त्रिर् दे॒वः पृ॑थि॒वीमे॒ष ए॒तां ँविच॑क्रमे श॒तर्च॑ संमहि॒त्वा ।
प्र वि॑ष्णुरस्तु त॒वस॒ स्तवी॑यान् त्वे॒ष७ ह्य॑स्य॒ स्थवि॑रस्य॒ नाम॑ । 7

ओं शान्ति॒ः शान्ति॒ः शान्ति॑ः ॥

8 रुद्र सूक्तं

(TS 4.5.10.4)

परि णो रुद्रस्य हेतिर् वृणक्तु परित्वेषस्य दुर्मतिरघायोः ।
अवस्थिरा मघवद्भ्य–स्तनुष्व मीढ्व–स्तोकाय तनयाय मृडय ॥ **1**

(TS.4.5.10.3)

स्तुहि श्रुतं गर्त्तसदं ँयुवानं मृगन्नभीम–मुपहत्नु–मुग्रं ।
मृडा जरित्रे रुद्रस्तवानो अन्यन्ते अस्मन्निवपन्तु सेनाः ॥ **2**

(TS 4.5.10.4)

मीढुष्टम शिवतम शिवो नः सुमना भव ।
परमे वृक्ष आयुध न्निधाय कृत्तिं ँवसान आचर पिनाकं बिभ्रदागहि ॥ **3**

(TA 7.5.7)

अर्.हन् बिभर्षि सायकानि धन्व । अर्.हन्निष्कं ँयजतं ँविश्वरूपं ।
अर्.हन्निदं दयसे विश्व मब्भुवं । नवा ओजीयो रुद्रत्वदस्ति ॥ **4**

(अर्.हन् बिभर्षि सायकानि धन्वार्.हन्निष्कं ँयजतं ँविश्वरूपं ।
अर्.हन्निदं दयसे विश्वमब्भुवं नवा ओजीयो रुद्रत्वदस्ति ॥)

(TS 1.3.14.1)

त्वमग्ने रुद्रो असुरो महो दिवस्त्व९ँ शर्द्धो मारुतं पृक्ष ईशिषे ।
त्वं ँवातैररुणैर् यासि शंगयस्त्वं पूषा विधतः पासि नु त्मना ॥ **5**

(TS 1.3.14.1)

आ वो राजान–मद्ध्वरस्य रुद्र होतार सत्ययज रोदस्योः ।

अग्निं पुरा तनयित्नो–रचित्ताद्धिरण्यरूप–मवसे कृणुद्ध्वं ॥ 6

(ओं शान्तिः शान्तिः शान्तिः ॥)

9 दुर्गा सूक्तं

(TA .6.2.1)

जातवेदसे सुनवाम सोममरातीयतो निदहाति वेदः ।
स नः पर्.षदति दुर्गाणि विश्वा नावेव सिन्धुं दुरितात्यग्निः ॥ 1

तामग्निवर्णां तपसा ज्वलन्तीं वैरोचनीं कर्मफलेषु जुष्टां ।
दुर्गां देवी७ं शरणमहं प्रपद्ये सुतरसि तरसे नमः ॥ 2

अग्ने त्वं पारया नव्यो अस्मान्थ् स्वस्तिभिरति दुर्गाणि विश्वा ।
पूश्च पृथ्वी बहुला न उर्वी भवा तोकाय तनयाय शँयोः ॥ 3

विश्वानि नो दुर्गहा जातवेदः सिन्धुन्ननावा दुरितातिपर्.षि ।
अग्ने अत्रिवन् मनसा गृणानोऽस्माकं बोद्ध्यविता तनूनां ॥ 4

पृतनाजित७ं सहमान–मुग्रमग्नि७ं हुवेम परमाथ् सधस्थात् ।
सनः पर्.षदति दुर्गाणि विश्वा क्षामद्देवो अति दुरितात्यग्निः ॥ 5

(it is customary to chant only upto Para 5 for Shanti Japam)

प्रत्नोषि कमीड्यो अद्ध्वरेषु सनाच्च होता नव्यश्च सत्सि ।
स्वाञ्चाग्ने तनुवं पिप्रयस्वास्मभ्यञ्च सौभगमायजस्व ॥ 6

गोभिर्जुष्टमयुजो निषिक्तं तवेन्द्र विष्णो–रनुसञ्चरेम ।

नाकस्य पृष्ठमभि सँवसानो वैष्णवीं ँलोक इह मादयन्तां ॥ 7

कात्यायनाय विद्महे कन्यकुमारि धीमहि । तन्नो दुर्गिः प्रचोदयात् ॥

(ओं शान्तिः शान्तिः शान्तिः ॥)

10 श्री सूक्तं

(Rig Veda Khila Kaandam - 5.8.7.1)

(To be Chanted as per Rig Vedic Sruti; hence "Anunaasikam", "ँ" and "ꣳ" are not represented here as they are not used in Rig Vedic chants. In Some parts of India, when this Suktham is chanted in Krishna Yajur Veda "ँ" , "ꣳ" are added in para 9 and 12, whereas in other parts of India this full Suktham is chanted without "ँ" , "ꣳ".)

हिरण्यवर्णां हरिणीं सुवर्ण रजतस्रजां ।
चन्द्रां हिरण्मयीं लक्ष्मीं जातवेदो म आवह ॥ 1

तां म आवह जातवेदो लक्ष्मी-मनपगामिनीं ।
यस्यां हिरण्यं विन्देयं-गामश्वं पुरुषानहं ॥ 2

अश्वपूर्वां रथमद्ध्यां हस्तिनाद-प्रबोधिनीं ।
श्रियं देवीमुपह्वये श्रीर्मादेवीर्जुषतां ॥ 3

कां सोऽस्मितां हिरण्य-प्राकारा-मार्द्रां ज्वलंतीं तृप्तां तर्पयन्तीं ।
पद्मेस्थितां पद्मवर्णां तामिहोपह्वये श्रियं ॥ 4

चन्द्रां प्रभासां यशसा-ज्वलंतीं श्रियंलोके देवजुष्टा-मुदारां ।
तां पद्मिनीमीं शरणमहं प्रपद्ये ऽलक्ष्मीर्मे नश्यतां त्वां वृणे ॥ 5

आदित्यवर्णे तपसोऽधिजातो वनस्पतिस्तव वृक्षोऽथ बिल्वः ।
तस्यफलानि तपसा–नुदन्तु मायान्त–रायाश्च बाह्या अलक्ष्मीः ॥ 6

उपैतुमां देवसखः कीर्त्तिश्च मणिना सह ।
प्रादुर्भूतोऽस्मि राष्ट्रेऽस्मिन् कीर्त्ति–मृद्धिं–ददातु मे ॥ 7

क्षुत्पिपासा–मलां ज्येष्ठाम–लक्ष्मीं–नाशयाम्यहं ।
अभूति–मसमृद्धिंच सर्वां निर्णुद मे गृहात् ॥ 8

गन्धद्वारां दुराधर्.षां नित्यपुष्टां करीषिणीं ।
ईश्वरीं (or ईश्वरी॰) सर्व भूतानां तामिहोपह्वये श्रियं ॥ 9

मनसः काममाकूतिं–वाचः सत्य मशीमहि ।
पशूनां रूपमन्नस्य मयि श्रीः श्रयतां यशः ॥ 10

कर्दमेन प्रजा भूता मयि संभव कर्दम ।
श्रियं वासयमे कुले मातरं पद्ममालिनीं ॥ 11

आपः सृजन्तु स्निग्धानि चिक्लीत वसमे गृहे ।
निचदेवीं मातरं (or मातर॰) श्रियं वासयमे कुले ॥ 12

आर्द्रां यः करिणीं यष्टिं पिङ्गलां पद्ममालिनीं ।
चन्द्रां हिरण्मयीं लक्ष्मीं जातवेदो म आवह ॥ 13

आर्द्रां पुष्करिणीं पुष्टिं सुवर्णां हेममालिनीं ।
सूर्यां हिरण्मयीं लक्ष्मीं–जातवेदो म आवह ॥ 14

तां म आवह जातवेदो लक्ष्मी–मनपगामिनीं ।
यस्यां हिरण्यं प्रभूतं गावो दास्योऽश्वान् (**दास्योऽश्वान्.**) विन्देयं
पुरुषानहं ॥ 15

पद्मप्रिये पद्मिनि पद्महस्ते पद्मालये पद्मदलाय–ताक्षि ।
विश्वप्रिये विष्णु–मनोनुकूले त्वत्पाद–पद्मं मयि सन्निधत्स्व ॥
महादेव्यै च विद्महे विष्णु पत्न्यै च धीमहि ।
तन्नो लक्ष्मीः प्रचोदयात् ॥

श्री र्वर्चस्व–मायुष्य–मारोग्य–मावीधा–च्छोभमानं महीयते ।
धान्यं धनं पशुं बहुपुत्रलाभं शतसंवथ्सरं दीर्घमायुः ॥

(ओं शान्तिः शान्तिः शान्तिः ॥)

11 मेधा सूक्तं

TA 6.41.1

मेधा देवी जुषमाणा न आगाद् विश्वाची भद्रा सुमनस्यमाना ।
त्वया जुष्टा नुदमाना (जुषमाणा) दुरुक्तान् बृहद्वदेम विदथे सुवीराः ॥

त्वया जुष्ट ऋषिर् भवति देवित्वया ब्रह्माऽऽगतश्रीरुत त्वया ।
त्वया जुष्टश्चित्रं ँविन्दते वसुसा नो जुषस्व द्रविणो न मेधे ॥

मेधां म इन्द्रो ददातु मेधां देवी सरस्वती ।
मेधां मे अश्विना–वुभा–वाधत्तां पुष्करस्रजा ॥

अफ्सरासु च या मेधा गन्धर्वेषु च यन्मनः ।
दैवीं मेधा मनुष्यजा सा मां मेधा सुरभिर् जुषतां ॥
(दैवीं मेधा सरस्वती सा मां मेधा सुरभिर् जुषता॰ स्वाहा)

आमां मेधा सुरभिर्–विश्वरूपा हिरण्यवर्णा जगती जगम्या ।
ऊर्जस्वती पयसा पिन्वमाना सा मां मेधा सुप्रतीका जुषन्तां ॥

मयि मेधां मयि प्रजां मय्यग्नि–स्तेजोदधातु ,
मयि मेधां मयि प्रजां मयीन्द्र इन्द्रियं दधातु ,
मयि मेधां मयि प्रजां मयि सूर्यो भ्राजो दधातु ॥

हंसगायत्री–

हंस हंसाय विद्महे परमहंसाय धीमहि । तन्नो हंसः प्रचोदयात् ॥

(ओं शान्तिः शान्तिः शान्तिः ॥)

12 भू सूक्तं

(TS 1.5.3.1)

ओं ॥ भूमि र्भूम्ना द्यौ र्वरिणाऽन्तरिक्षं महित्वा ।

उपस्थे ते देव्यदिते ऽग्निमन्नाद–मन्नाद्यायाऽऽदधे ॥

आऽयंगौः पृश्ञिरक्रमीदसनन् मातरं पुनः ।

पितरं च प्रयन्थ्सुवः ॥

त्रि॒ꣳशद्धाम वि राजति वाक् पतङ्गाय शिश्रिये । प्र त्यस्य वह द्युभिः ॥

अस्य प्राणादपानत्यन्तश्चरति रोचना । व्यख्यन् महिषः सुवः ॥ 1

यत्त्वा क्रुद्धः परोवप मन्युना यदवर्त्या ।

सुकल्पमग्ने तत्तव पुनस्त्वोद्दीपयामसि ॥

यत्ते मन्युपरोप्तस्य पृथिवीमनु दद्ध्वसे ।

आदित्या विश्वे तद्देवा वसवश्च समाभरन् ॥

मनो ज्योति र्जुषतामाज्यं ँविच्छिन्नं ँयज्ञꣳ समिमं दधातु ।

बृहस्पतिस्तनुतामिमं नो विश्वे देवा इह मादयन्तां ॥ 2

सप्त ते अग्ने समिधः सप्त जिह्वाः सप्तर्.षयः सप्त धाम प्रियाणि ।
सप्त होत्राः सप्तधा त्वा यजन्ति सप्त योनीरा पृणस्वा घृतेन ॥
पुनरूर्जा नि वर्तस्व पुनरग्न इषाऽऽ*युषा । पुनर्नः पाहि विश्वतः ॥
सह रय्या नि वर्तस्वाग्ने पिन्वस्व धारया ।
विश्वफ्स्निया विश्वतस्परि ॥ 3

लेकः सलेकः सुलेकस्ते न आदित्या आज्यं जुषाणा वियन्तु केतः
सकेतः सुकेतस्ते न आदित्या आज्यं जुषाणा वियन्तु विवस्वाँ
अदिति र्देवजूतिस्ते न आदित्या आज्यं जुषाणा वियन्तु ॥ 4

ओं शान्तिः शान्तिः शान्तिः ॥

13 भाग्य सूक्तं

(TB 2.8.9.7)

प्रातरग्निं प्रातरिन्द्र॒ꣳ हवामहे प्रातर्मित्रावरुणा प्रातरश्विना ।
प्रातर्भगं पूषणं ब्रह्मणस्पतिं प्रातस्सोममुत रुद्र॒ꣳ हुवेम ॥ 1

प्रातर्जितं भगमुग्र॒ꣳ हुवेम वयं पुत्रमदितेर्यो विधर्ता ।
आद्ध्रश्चिद्यं मन्यमान–स्तुरश्चिद् राजा चिद्यं भगं भक्षीत्याह ॥ 2

भगप्रणेतर्भग सत्यराधो भगेमां धियमुदव ददन्नः ।
भग प्र णो जनय गोभिरश्वैर् भग प्र नृभिर् नृवन्तस्स्याम ॥ 3

उतेदानीं भगवन्त–स्स्यामोत प्रपित्व उत मद्ध्ये अह्नां ।
उतोदिता मघवन्थ् सूर्यस्य वयं देवाना॒ꣳ सुमतौ स्याम ॥ 4

भग एव भगवा॒ꣳ अस्तु देवास्तेन वयं भगवन्तस्स्याम ।
तं त्वा भग सर्व इज्जोहवीमि स नो भग पुरएता भवेह ॥ 5

समद्ध्वरा–योषसो नमन्त दधिक्रावेव शुचये पदाय ।
अर्वाचीनं वसुविदं भगन्नो रथमिवाश्वा वाजिन आ वहन्तु ॥ 6

अश्वावतीर् गोमतीर्न उषासो वीरवती–स्सदमुच्छन्तु भद्राः ।
घृतं दुहाना विश्वतः प्रपीना यूयं पात स्वस्ति–भिस्सदा नः ॥ **7**

यो माऽग्ने भागिनꣳ सन्तमथा भागं चिकीर्.षति ।
अभाग–मग्ने तं कुरु मामग्ने भागिनं कुरु ॥ **8**

भाग्यदेवतायै नमः ॥ (ओं शान्तिः शान्तिः शान्तिः) ॥

14 मृत्यु सूक्तं

(TA 3.15.1, Para 1 & 2)

हरि॒ꣳ॒ हर॑न्तमनु॒यन्ति॑ दे॒वाः । विश्व॒स्येशा॑नं॒ वृ॒ष॒भं म॑ती॒नां ।
ब्र॒ह्म स॒रूप॒मनु॑ मे॒दमा॑गात् । अय॑नं॒ मा वि॒वधी॒र् वि॒क्रमस्व ।
मा छि॑दो मृत्यो॒ मा व॑धीः । मा मे॒ बलं॒ ँवि॒वृहो॒ मा प्रमो॑षीः ।
प्र॒जां मा मे॑ रीरिष॒ आयु॑रुग्र । नृ॒चक्ष॑सं त्वा ह॒विषा॑ विधेम ।
स॒द्यश्च॒–क॒माना॑य । प्र॒वे॒पा॒नाय॑ मृ॒त्यवे॑ । **1**

प्रास्मा॒ आशा॑ अशृण्वन्न् ।
कामे॑नाजनय॒न् पुनः॑ । कामे॑न मे॒ काम॒ आगा॑त् ।
हृद॑याद्धृ॒दयं॑ मृ॒त्योः । यदमी॒षा म॒दः प्रि॒यं । तदै॒तूप॑मा–म॒भि ॥
प॑रं मृत्यो॒ अनु॒परे॑हि॒ पन्थां॑ । यस्ते॒स्व इ॑तरो दे॒वयानात् ।
च॑क्षुष्मते शृण्व॒ते ते॑ ब्रवीमि । मा नः॑ प्र॒जाꣳ॒ रीरिषो॒ मोत वी॒रान् ।
प्र पू॒र्व्यं म॑नसा॒ वन्द॑मानः । नाधमा॑नो वृ॒ष॒भं च॑र्.षणी॒नां ।
यः प्र॒जाना॑मेक॒राण्मा॑नुषीणां । मृ॒त्युं॑ ँयजे प्रथम॒जामृ॒तस्य ॥ **2**

TB 3.9.15.1 (para 3 to 5)

स॑र्वे॒षु वा ए॒षु लो॒के॒षु मृ॒त्यवो॒ऽन्वाय॑त्ताः ।
तेभ्यो॒ यदा॑हु॒तीर्न जु॒हु॑यात् । लो॒के लो॑क एनं मृ॒त्युर् वि॑न्देत् ।

मृत्यवे स्वाहा मृत्यवे स्वाहेत्यभि पूर्वमाहुती र्जुहोति ।
लोकाल्लोका देव मृत्युमवयजते ।
नैनं ँल्लोके लोके मृत्यु र्विन्दति ।
यदमुष्मै स्वाहाऽमुष्मै स्वाहेति जुह्वथ्सं चक्षीत
बहुं मृत्युममित्रं कुर्वीत । मृत्यवे स्वाहेत्येकस्मा एवैकाञ्जुहुयात् ।
एको वा अमुष्मिन् ँल्लोके मृत्युः ॥ 3

अशनया मृत्युरेव । तमेवामुष्मिन् ँल्लोके ऽवयजते ।
भ्रूणहत्यायै स्वाहेत्यवभृथ आहुतिं जुहोति ।
भ्रूणहत्यामेवावयजते । तदाहुः । यद्भ्रूणहत्या-ऽपात्र्याऽथ ।
कस्माद् यज्ञेऽपि क्रियत इति ।
अमृत्युर्वा अन्यो भ्रूणहत्याया इत्याहुः ।
भ्रूणहत्या वाव मृत्युरिति ।
यद् भ्रूणहत्यायै स्वाहेत्यवभृथ आहुतिं जुहोति ॥ 4

मृत्युमेवा हुत्या-तर्पयित्वा परिपाणं कृत्वा ।
भ्रूणघ्ने भेषजं करोति ।
एता९ ह वै मुण्डिभ औदन्यवः ।

भ्रूणहत्यायै प्रायश्चित्तिं विदाञ्चकार ।

यो हास्यापि प्रजायां ब्राह्मण९ हन्ति । सर्वस्मै तस्मै भेषजं करोति ।

जुंबकाय स्वाहेत्यवभृथ उत्तमामाहुतिं जुहोति ।

वरुणो वै जुंबकः । अन्तत एव वरुण–मवयजते ।

खलतेर् विक्लिधस्य शुक्लस्य पिङ्गाक्षस्य मूर्द्ध जुहोति ।

एतद्वै वरुणस्य रूपं । रूपेणैव वरुण मवयजते ॥ 5

Part 2 (T.A.6.45.1, for para 1 to 16)

अपैतु मृत्युर–मृतन्न आगन्वैवस्वतो नो अभयङ्कृणोतु ।

पर्णं वनस्पतेरिवाभि नश्शीयता९ रयि–स्सचतान्न श्शचीपतिः ॥ 1

परं मृत्यो अनुपरेहि पन्थां यस्तेस्व इतरो देवयानात् ।

चक्षुष्मते श्रृण्वते ते ब्रवीमि मानः प्रजा९ रीरिषो मोत वीरान् ॥ 2

वातं प्राणं मनसा ऽन्वारभामहे प्रजापतिं यो भुवनस्य गोपाः ।

सनो मृत्यो स्त्रायतां पात्व९ हसो ज्योग्जीवा जरामशीमहि ॥ 3

अमुत्रभूयादध यद्यमस्य बृहस्पते अभिशस्तेर मुञ्चः ।

प्रत्यौहता मश्विना मृत्युमस्माद् देवानामग्ने भिषजा शचीभिः ॥ 4

शल्कैरग्नि मिन्धान उभौ लोकौ सनेमहं ।
उभयोर् लोकयोर्. ऋद्ध्वाऽति मृत्युं तराम्यहं ॥ 5

हरि९ॅ् हरन्त–मनुयन्ति देवा विश्वस्येशानं ँवृषभं मतीनां ।
ब्रह्मसरूप मनुमेदमागादयनं मा विवधीर् विक्रमस्व ॥ 6

मा छिदो मृत्यो मावधीर् मा मे बलं ँविवृहो मा प्रमोषीः ।
प्रजां मा मे रीरिष आयुरुग्र नृचक्षसं त्वा हविषा विधेम ॥ 7

मा नो महान्तमुत मा नो अर्भकं मा न उक्षन्तमुत मा न उक्षितं ।
मा नो वधीः पितरं मोत मातरं प्रिया मा नस्तनुवो रुद्र रीरिषः ॥ 8

मा नस्तोके तनये मा न आयुषि मा नो गोषु मा नो अश्वेषु रीरिषः।
वीरान्मा नो रुद्र भामितोवधीर्. हविष्मन्तो नमसा विधेम ते ॥ 9

प्रजापते न त्वदेतान्यन्यो विश्वा जातानि परि ता बभूव ।
यत्कामास्ते जुहुमस्तन्नो अस्तु वय९ स्याम पतयो रयीणां ॥ 10

यत इन्द्र भयामहे ततो नो अभयं कृधि ।
मघवञ्छग्धि तव तन्न ऊतये विद्विषो विमृधो जहि ॥ 11

स्वस्तिदा विशस्पतिर् वृत्रहा विमृधो वशी ।
वृषेन्द्रः पुर एतु न स्वस्तिदा अभयं करः ॥ **12**

त्र्यंबकं यँजामहे सुगन्धिं पुष्टिवर्द्धनं ।
उर्वारुकमिव बन्धनान् मृत्योर् मुक्षीय माऽमृतात् ॥ **13**

अपमृत्यु–मपक्षुध–मपेत–श्शपथंजहि ।
अधानो अग्न आवह राय–स्पोषꣳ सहस्रिणं ॥ **14**

ये ते सहस्रमयुतं पाशा मृत्यो मर्त्याय हन्तवे ।
तान्. यज्ञस्य मायया सर्वानव यजामहे ॥ **15**
(मृत्यवे स्वाहा मृत्यवे स्वाहा)

जातवेदसे सुनवाम सोममरातीयतो निदहाति वेदः ।
स नः पर्.षदति दुर्गाणि विश्वा नावेव सिन्धुं दुरितात्यग्निः ॥ **16**

T.B.3.10.5.1 for para 17

भूर्भूवस्स्वः । ओजो बलं । ब्रह्म क्षत्रं । यशो महत् ।
सत्यं तपो नाम । रूप–ममृतं । चक्षुः श्रोत्रं । मन आयुः ॥
विश्वं यँशो महः । समन्तपो हरो भाः ॥

जातवेदा यदि वा पावकोऽसि । वैश्वानरो यदि वा वैद्युतोऽसि ।
शंप्रजाभ्यो यजमानाय लोकं ॥ ऊर्जं पुष्टिं ददद्भ्या-ववृथ्स्व ॥ **17**

............नक्षत्रे .... राशौ जातस्य ....शर्मणः

(मम / अस्य यजमानस्य) सकुटुंबस्य (स्त्री – जातायाः & नाम्नी)

मृत्युर्-न्नश्यत्वायु र्वर्द्धतां भूः ।
मृत्युर्-न्नश्यत्वायु र्वर्द्धतां भुवः ।
मृत्युर्-न्नश्यत्वायु र्वर्द्धता॑ सुवः ।
मृत्युर्-न्नश्यत्वायु र्वर्द्धतां भूर्भुवस्सुवः ।
मृत्युर्-न्नश्यत्वायुर् वर्द्धतां ॥

-----------मृत्यु सूक्तं समाप्तं------------

15 मृत संजीविनी सूक्तं (यक्ष्मघ्न सूक्तं)

(Rig Veda 10.161)

मुञ्चामि त्वा हविषा जीवनाय कमज्ञातयक्ष्मादुत राजयक्ष्मात् ।
ग्राहिर् जग्राह यदि वैतदेनन्तस्या इन्द्राग्नी प्र मुमुक्तमेनं ॥ 1

यदिक्षितायुर् यदि वा परेतो यदि मृत्योरन्तिकन्नीत एव ।
तमाहरामि निर्.ऋते–रुपस्था–दस्पार्.षमेनं शतशारदाय ॥ 2

सहस्राक्षेण शतशारदेन शतायुषा हविषाऽऽ *हार्षमेनं ।
शतं यथेमं शरदो नयातीन्द्रो विश्वस्य दुरितस्य पारं ॥ 3

शतञ्जीव शरदो वर्द्धमानश्शतं हेमन्ताञ्छतमु वसन्तान् ।
शतमिन्द्राग्नी सविता बृहस्पति–श्शतायुषा हविषेमं पुनर्दुः ॥ 4

आ ऽहार्.षं त्वा ऽविदन्त्वा पुनरागाः पुनर्नव ।
सर्वाङ्ग सर्वन्ते चक्षुः सर्व–मायुश्चते ऽविदं ॥ 5

तदित् पदं न विचिकेत विद्वान् । यन्मृतः पुनरप्येति जीवान् ।
त्रिवृद्यद् भुवनस्य रथवृत् । जीवो गर्भो न मृत स्स जीवात् ॥ 6

ओं शान्तिः शान्तिः शान्तिः ॥

16 आयुष्य सूक्तं

(Exact source not Known)

यो ब्रह्मा ब्रह्मण उज्जहार प्राणैः शिरः कृत्तिवासाः पिनाकी ।
ईशानो देवस्सन आयुर्दधातु तस्मै जुहोमि हविषा घृतेन ॥ **1**

विभ्राजमान–स्सरिरस्य मद्ध्याद् रोचमानो घर्मरुचिर्य आगात् ।
स मृत्युपाशानपनुद्य घोरानिहायुषेणो घृतमत्तु देवः ॥ **2**

ब्रह्मज्योतिर् ब्रह्मपत्नीषु गर्भं यमादधात् पुरुरूपं जयन्तं ।
सुवर्णरंभ ग्रहमर्कमर्च्यं तमायुषे वर्द्धयामो घृतेन ॥ **3**

श्रियं लक्ष्मी–मौबला–मंबिकां गां षष्टीञ्च यामिन्द्र–सेनेत्युदाहुः ।
तां विद्यां ब्रह्मयोनिꣳ सरूपा–मिहायुषे तर्पयामो घृतेन ॥ **4**

दाक्षायण्य–स्सर्वयोन्य स्सुयोन्य–स्सहस्रशो विश्व रूपा विरूपाः ।
ससूनव–स्सपतयः सयूथ्या आयुषेणो घृतमिदं जुषन्तां ॥ **5**

दिव्या गणा बहुरूपाः पुराणा आयुश्छिदो नः प्रमथ्नन्तु वीरान् ।
तेभ्यो जुहोमि बहुधा घृतेन मा नः प्रजाꣳ रीरिषो मोत वीरान् ॥ **6**

एकः पुरस्ताद् य इदं बभूव यतो बभूव भुवनस्य गोपाः ।
यमप्येति भुवनꣳ सांपराये स नो हविर् घृत–मिहायुषेऽत्तु देवः ॥ 7

वसून् रुद्रानादित्यान् मरुतोऽथ साद्ध्यान् ऋभून् यक्षान्
गन्धर्वाꣳश्च पितृꣳश्च विश्वान् ।
भृगून्थ् सर्पाꣳश्चाङ्गिगरसोऽथ सर्वान् घृतꣳ हुत्वा स्वायुष्या महयाम
शश्वत् ॥ 8

विष्णो त्वन्नो अन्तम–श्शर्मयच्छ सहन्त्य ।
प्रते धारा मधुश्चुत उथ्संदुह्रते अक्षितं ॥ 9

(ओं शान्तिः शान्तिः शान्तिः ॥)

17 नवग्रह सूक्तं

1. (देवता – आदित्याः , अधिदेवता– अग्निः, प्रत्यधिदेवता – पशुपतिः)

ओं आसत्येन रजसा वर्त्तमानो निवेशयन्नमृतं मर्त्यञ्च ।
हिरण्ययेन सविता रथेना ऽदेवो याति भुवना विपश्यन्न् ॥
(TS 3.4.11.2)

अग्निं दूतं वृणीमहे होतारं विश्ववेदसं ।
अस्य यज्ञस्य सुक्रतुं ॥ **(T.B.3.5.2.3)**

येषामीशे पशुपतिः पशूनां चतुष्पदामुत च द्विपदां ।
निष्क्रीतोऽयं यज्ञियं भागमेतु रायस्पोषा यजमानस्य सन्तु ॥ **(TS 3.1.4.1)**

(ओं अधिदेवता प्रत्यधिदेवता सहिताय भगवते आदित्याय नमः) 1

2. (देवता – अङ्गारकः , अधिदेवता – पृथिवी , प्रत्यधिदेवता – क्षेत्रपतिः)

ओं अग्निर्मूर्द्धा दिवः ककुत्पतिः पृथिव्या अयं ।
अपाꣳ रेताꣳसि जिन्वति ॥ **(TS 1.5.5.1)**

स्योना पृथिवि भवाऽनृक्षरा निवेशनी ।
यच्छान–श्शर्म सप्रथाः॥ **(TA 6.1.10)**

क्षेत्रस्य पतिना वय९् हितेनेव जयामसि ।
गामश्वं पोषयित्वा स नो मृडातीदृशे ॥ **(TS 1.1.14.2)**

(ओं अधिदेवता प्रत्यधिदेवता सहिताय भगवते अङ्गारकाय नमः) 2

3. (देवता – शुक्रः, अधिदेवता – इन्द्राणी, प्रत्यधिदेवता – इन्द्रः)

ओं प्र वश्शुक्राय भानवे भरध्व९् हव्यं मतिं चाग्नये सुपूतं ।
यो दैव्यानि मानुषा जनू७ष्यन्तर् विश्वानि विद्मना जिगाति ॥
(TB 2.8.2.3)

इन्द्राणी मासु नारिषु सुपत्नीमहमश्रवं ।
न ह्यस्या अपरं चन जरसा मरते पतिः ॥ **(TS 1.7.13.1)**

इन्द्रं ँवो विश्वतस्परि हवामहे जनेभ्यः ।
अस्माकमस्तु केवलः ॥ **(TS 1.6.12.1)**

(ओं अधिदेवता प्रत्यधिदेवता सहिताय भगवते शुक्राय नमः) 3

4. (देवता – सोमः अधिदेवता– आपः ,

प्रत्यधिदेवता – गौरी)

ओं आप्यायस्व समेतु ते विश्वत–स्सोम वृष्णियं ।
भवा वाजस्य संगथे ॥ **(TS 4.2.7.4)**

अफ्सु मे सोमो अब्रवीदन्तर् विश्वानि भेषजा ।
अग्निञ्च विश्वशंभुव–मापश्च विश्वभेषजीः ॥ **(TB 2.5.8.6)**

गौरी मिमाय सलिलानि तक्षत्येकपदी द्विपदी सा चतुष्पदी ।
अष्टापदी नवपदी बभूवुषी सहस्राक्षरा परमे व्योमन्न् ॥ **(TB .2.4.6.11)**

(ओं अधिदेवता प्रत्यधिदेवता सहिताय भगवते सोमाय नमः) 4

5. (देवता – बुधः, अधिदेवता – विष्णुः ,

प्रत्यधिदेवता – पुरुष नारायणः)

ओं उद्बुद्ध्यस्वाग्ने प्रति जागृह्येन–मिष्टापूर्ते स৺ सृजेथामयञ्च ।
पुनः कृण्व৺स्त्वा पितरं ँयुवान–मन्वाता৺सीत् त्वयि तन्तुमेतं ॥
(TS 4.7.13.5)

इदं ँविष्णुर् वि चक्रमे त्रेधा नि दधे पदं ।
समूढमस्य पा৺सुरे ॥ **(TS 1.2.13.1)**

विष्णो रराटमसि विष्णोः पृष्ठमसि विष्णो–श्ञप्त्रेस्थो विष्णो स्स्यूरसि विष्णोर् ध्रुवमसि वैष्णवमसि विष्णवे त्वा ॥ **(TS 1.2.13.3)**

(ओं अधिदेवता प्रत्यधिदेवता सहिताय भगवते बुधाय नमः) 5

6. (देवता – बुहस्पतिः, अधिदेवता – इन्द्र–मरुत, प्रत्यधिदेवता – ब्रह्म)

ओं बृहस्पते अति यदर्यो अर्.हद् द्युमद् विभाति क्रतु मज्जनेषु ।
यद् दीदयच्छवसर्त्त प्रजात तदस्मासु द्रविणं धेहि चित्रं ॥
(TS 1.8.22.2)

इन्द्र मरुत्व इह पाहि सोमं ँयथा शार्याते अपिब स्सुतस्य ।
तव प्रणीती तव शूर शर्मन्ना विवासन्ति कवयः सुयज्ञाः ॥ **(TS 1.4.18.1)**

ब्रह्मजज्ञानं प्रथमं पुरस्ताद् वि सीमत–स्सुरुचो वेन आवः ।
सबुद्ध्निया उपमा अस्य विष्ठा स्सतश्च योनिमसतश्च विवः ॥
(TS 4.2.8.2)

(ओं अधिदेवता प्रत्यधिदेवता सहिताय भगवते बृहस्पतये नमः) 6

7. (देवता – शनैश्चरः, अधिदेवता – प्रजापतिः, प्रत्यधिदेवता – यमः)

ओं शन्नो देवी–रभिष्टय आपो भवन्तु पीतये ।
शं ँयोरभि–स्रवन्तु नः ॥ **(TA 7.42.4)**

प्रजापते न त्वदेतान्यन्यो विश्वा जातानि परि ता बभूव ।
यत्कामास्ते जुहुमस्तन्नो अस्तु वय७ स्याम पतयो रयीणां ॥
(TS 1.8.14.2)

इमं ँयम प्रस्तरमा हि सीदाङ्गिरोभिः पितृभिः सम्ँविदानः ।
आ त्वा मन्त्राः कविशस्ता वहन्त्वेना राजन् हविषा मादयस्व ॥
(TS 2.6.12.6)

(ओं अधिदेवता प्रत्यधिदेवता सहिताय भगवते शनैश्चराय नमः) 7

8. (देवता – राहुः, अधिदेवता– सर्पः, प्रत्यधिदेवता – निर्.ऋति)

ओं कया नश्चित्र आ भुवदूती सदावृध स्सखा ।
कया शचिष्ठया वृता ॥ **(TS 4.2.11.2)**

आऽयङ्गौः पृश्ञि–रक्रमीदसनन् मातरं पुनः ।
पितरञ्च प्रयन्थ्सुवः ॥ **(TS 1.5.3.1)**

यत्ते देवी निर्.ऋतिराबबन्ध दाम ग्रीवास्वविचर्त्यं ।

इदन्ते तद्विष्याम्यायुषो न मद्ध्यादथा जीवः
पितुमद्भि प्रमुक्तः ॥ **(TS 4.2.5.3)**

(ओं अधिदेवता प्रत्यधिदेवता सहिताय भगवते राहवे नमः) 8

9. (देवता – केतुः , अधिदेवता – ब्रह्म,
प्रत्यधिदेवता – चित्रगुप्तः)

ओं केतुङ् कृण्वन्नकेतवे पेशो मर्या अपेशसे ।
समुषद्भिरजायथाः ॥ **(TS 7.4.20.1)**

ब्रह्मा देवानां पदवीः कवीना–मृषिर्विप्राणां महिषो मृगाणां ।
श्येनो गृद्ध्राणा॑ स्वधितिर् वनाना॑ सोमः
पवित्रमत्येति रेभन्न् ॥ **(TS 3.4.11.1)**

स चित्र चित्रं चितयन्त–मस्मे चित्रक्षत्र चित्रतमं ँवयोधां ।
चन्द्रं रयिं पुरुवीरं बृहन्तं चन्द्र चन्द्राभिर् गृणते युवस्व ॥ **(RV 6.6.7).**

(ओं अधिदेवता प्रत्यधिदेवता सहितेभ्यो भगवद्भ्यः केतुभ्यो नमः) 9

॥ ओं आदित्यादि नवग्रह देवताभ्यो नमो नमः॥

(ओं शान्तिः शान्तिः शान्तिः ॥)

18 दिक् पालका मन्त्राः

1. (देवता – इन्द्रः) (दिक् – पूर्वं) (TS 1.6.12.5)

त्रातारमिन्द्र–मवितार–मिन्द्र॒ँ हवेहवे सुहव॒ँ शूरमिन्द्रं ।
हुवे नु शक्रं पुरुहूतमिन्द्रँ स्वस्ति नो मघवा धात्विन्द्रः ॥ 1

2. (देवता–अग्नीः) (दिक्–दक्षिण पूर्वं/आग्नेय दिक्) (T.S.2.5.12.3)

त्वन्नो अग्ने वरुणस्य विद्वान् देवस्य हेडोऽव यासिसीष्ठाः ।
यजिष्ठो वह्नितम श्शोशुचानो विश्वा द्वेषा॒ँसि प्र मुमुग्ध्यस्मत् ॥ 2

3. (देवता – यमः) (दिक् – दक्षिणं) (T.B.3.1.2.11)

सुगन्नः पन्थामभयं कृणोतु । यस्मिन्नक्षत्रे यम एति राजा ।
यस्मिन्नेन–मभ्यषिञ्चन्त देवाः । तदस्य चित्र॒ँ हविषा यजाम ।
अप पाप्मानं भरणीर् भरन्तु ॥ 3

4. (देवता– निर्.ऋतिः) (दिक् – दक्षिण पश्चिमं) (TS 4.2.5.4)

असुन्वन्त–मयजमान–मिच्छ स्तेनस्येत्याम् तस्करस्यान्वेषि ।
अन्य–मस्म–दिच्छ सा त इत्या नमो देवि निर्.ऋते तुभ्यमस्तु ॥ 4

5. (देवता– वरुणः) (दिक् – पश्चिमं) (TS 2.1.11.6)

तत्वा यामि ब्रह्मणा वन्दमान–स्तदाशास्ते यजमानो हविर्भिः ।
अहेडमानो वरुणेह बोद्ध्युरुश९ँस मा न आयुः प्र मोषीः ॥ 5

6. (देवता – वायुः) (दिक् – उत्तर पश्चिमं) (T.B.2.8.1.2)

आ नो नियुद्भि–श्शतिनी–भिरध्वरं । सहस्रिणीभि–रुपयाहि यज्ञं ।
वायो अस्मिन्. हविषि मादयस्व ।
यूयं पात स्वस्तिभि स्सदा नः ॥ 6

7. (देवता – सोमः) (दिक् – उत्तरं) (T.B.2.4.2.7)

वय९ँ सोम व्रते तव । मनस्तनूषु बिभ्रतः । प्रजावन्तो अशीमहि ॥ 7

8. (देवता – ईशानः) (दिक् – उत्तर पूर्वं) (RV.1.89.5)

तमीशानं जगत–स्तस्थुष–स्पतिं । धियंजिन्व–मवसे हूमहे वयं ।
पूषा नो यथा वेद सामसद् वृधे रक्षिता पायु–रदब्ध–स्स्वस्तये ॥ 8

9. (देवता – ब्रह्मा) (दिक् – ऊर्द्ध्वं Skywards) (RV.8.63.1.2)

अस्मे रुद्रा मेहना पर्वतासो वृत्रहत्ये भरहूतौ सजोषाः ।
य श्शंसते स्तुवते धायि पज्र इन्द्रज्येष्ठा अस्मा अवन्तु देवाः ॥ 9

10. (देवता – विष्णुः) [दिक् – अधरं (पाताळं)] **(TA. 6.1.10)**

स्योना पृथिवि भवाऽनृक्षरा निवेशनी । यच्छा नश्शर्म सप्रथाः ॥ **10**

19 नक्षत्र सूक्तं

(Starting from TB 3.1.1, for item no. 1 to 40)

1. नक्षत्रं – कृत्तिका　　　　देवता – अग्निः

अग्निर्नः पातु कृत्तिकाः । नक्षत्रं देवमिन्द्रियं ।
इदमासां–ँविचक्षणं । हविरासं जुहोतन ।
यस्य भान्ति रश्मयो यस्य केतवः । यस्येमा विश्वा भुवनानि सर्वा ।
स कृत्तिका भिरभि सँवसानः । अग्निर्नो देवस्सुविते दधातु ॥ 1

2. नक्षत्रं – रोहिणी　　　　देवता – प्रजापतिः

प्रजापते रोहिणी वेतु पत्नी । विश्वरूपा बृहती चित्रभानुः ।
सा नो यज्ञस्य सुविते दधातु । यथा जीवेम शरदस्सवीराः ।
रोहिणी देव्युदगात् पुरस्तात् । विश्वा रूपाणि प्रतिमोदमाना ।
प्रजापतिꣳ हविषा वर्द्धयन्ती । प्रिया देवाना–मुपयातु यज्ञं ॥ 2

3. नक्षत्रं – मृगशीर्.षः　　　　देवता – सोमः

सोमो राजा मृगशीर्.षेण आगन्न् । शिवं नक्षत्रं प्रियमस्य धाम ।
आप्यायमानो बहुधा जनेषु । रेतः प्रजां ँयजमाने दधातु ।
यत्ते नक्षत्रं मृगशीर्.षमस्ति । प्रियꣳ राजन् प्रियतमं प्रियाणां ।
तस्मै ते सोम हविषा विधेम । शन्न एधि द्विपदे शंचतुष्पदे ॥ 3

4. नक्षत्रं – आर्द्रा **देवता – रुद्रः**

आर्द्रया रुद्रः प्रथमान एति । श्रेष्ठो देवानां पतिरघ्नियानां ।
नक्षत्रमस्य हविषा विधेम । मा नः प्रजाँ रीरिषन् मोत वीरान् ।
हेती रुद्रस्य परि णो वृणक्तु । आर्द्रा नक्षत्रं जुषताँ हविर्नः ।
प्रमुञ्चमानौ दुरितानि विश्वा । अपाघशँस–न्नुदतामरातिं ॥ 4

5. नक्षत्रं – पुनर्वसु **देवता – अदितिः**

पुनर्नो देव्यदिति–स्पृणोतु । पुनर्वसू नः पुनरेतां यज्ञं ।
पुनर्नो देवा अभियन्तु सर्वे । पुनः पुनर्वो हविषा यजामः ।
एवा न देव्यदितिरनर्वा । विश्वस्य भर्त्री जगतः प्रतिष्ठा ।
पुनर्वसू हविषा वर्द्धयन्ती । प्रियं देवाना–मप्येतु पाथः ॥ 5

6. नक्षत्रं – पुष्यः **देवता – बृहस्पतिः**

बृहस्पतिः प्रथमञ्जायमानः । तिष्यं नक्षत्रमभि संबभूव ।
श्रेष्ठो देवानां पृतनासु जिष्णुः । दिशो ऽनु सर्वा अभयन्नो अस्तु ।
तिष्यः पुरस्तादुत मद्ध्यतो नः । बृहस्पतिर् नः परिपातु पश्चात् ।
बाधेताम् द्वेषो अभयं कृणुतां । सुवीर्यस्य पतयस्स्याम ॥ 6

7. नक्षत्रं –आश्रेषं देवता – सर्पाः

इद७ं सर्पेभ्यो हविरस्तु जुष्टं । आश्रेषा येषामनुयन्ति चेतः ।
ये अन्तरिक्षं पृथिवीं क्षियन्ति । तेन स्सर्पासो हवमागमिष्ठाः ।
ये रोचने सूर्यस्यापि सर्पाः । ये दिवं देवी–मनुसञ्चरन्ति ।
येषामाश्रेषा अनुयन्ति कामं । तेभ्य–स्सर्पेभ्यो मधुमज्जुहोमि ॥ 7

8. नक्षत्रं – मघा देवता – पितरः

उपहूताः पितरो ये मघासु । मनोजवस–स्सुकृत–स्सुकृत्याः ।
ते नो नक्षत्रे हवमागमिष्ठाः । स्वधाभिर् यज्ञं प्रयतं जुषन्तां ।
ये अग्निदग्धा येऽनग्निदग्धाः । येऽमुम् ँलोकं पितरः क्षियन्ति ।
या७श्च विद्मया७ं उ च न प्रविद्म । मघासु यज्ञ७ं सुकृतं जुषन्तां ॥ 8

9. नक्षत्रं – पूर्वफल्गुनी देवता – अर्यमा

गवां पतिः फल्गुनीनामसि त्वं । तदर्यमन्. वरुण मित्र चारु ।
तन्त्वा वय७ं सनितार७ं सनीनां । जीवा जीवन्तमुप सँविशेम ।
येनेमा विश्वा भुवनानि सञ्जिता । यस्य देवा अनुसम्ँयन्ति चेतः ।
अर्यमा राजाऽजरस्तुविष्मान् । फल्गुनीना–मृषभो रोरवीति ॥ 9

10. नक्षत्रं – उत्तर फल्गुनी देवता – भगः

श्रेष्ठो देवानां भगवो भगासि । तत्त्वा विदुः फल्गुनी–स्तस्य वित्तात् ।
अस्मभ्यं क्षत्रमजर॑ सुवीर्यं । गोमदश्ववदुपसन्नुदेह ।
भगो ह दाता भग इत्प्रदाता । भगो देवीः फल्गुनी–राविवेश ।
भगस्येत्तं प्रसवं गमेम । यत्र देवै–स्सधमादं मदेम ॥ 10

11. नक्षत्रं – हस्तः देवता – सविता

आयातु देव–स्सवितो पयातु । हिरण्ययेन सुवृता रथेन ।
वहन्. हस्त॑ सुभगं विद्मनापसं । प्रयच्छन्तं पपुरिं पुण्यमच्छ ।
हस्तः प्रयच्छत्वमृतं वसीयः । दक्षिणेन प्रतिगृभ्णीम एनत् ।
दातार–मद्य सविता विदेय । यो नो हस्ताय प्रसुवाति यज्ञं ॥ 11

12. नक्षत्रं – चित्रा देवता – त्वष्टा

त्वष्टा नक्षत्र–मभ्येति चित्रां । सुभ॑ससं युवति॑ रोचमानां ।
निवेशय–न्नमृतान् मर्त्या॑श्च । रूपाणि पि॑शन् भुवनानि विश्वा ।
तन्नस्त्वष्टा तदु चित्रा विचष्टां । तन्नक्षत्रं भूरिदा अस्तु मह्यं ।
तन्नः प्रजां वीरवती॑ सनोतु । गोभिर्नो अश्वै–स्समनक्तु यज्ञं ॥ 12

13. नक्षत्रं – स्वाती देवता – वायुः

वायुर् नक्षत्र–मभ्येति निष्ट्यां । तिग्मश्रृंगो वृषभो रोरुवाणः ।
समीरयन् भुवना मातरिश्वा । अप द्वेषा॑ँसि नुदतामरातीः ।
तन्नो वायस्तदु निष्ट्या श्रृणोतु । तन्नक्षत्रं भूरिदा अस्तु मह्यं ।
तन्नो देवासो अनु जानन्तु कामं । यथा तरेम दुरितानि विश्वा ॥ 13

14. नक्षत्रं – विशाखा देवता – इन्द्राग्नी

दूरमस्मच्छत्रवो यन्तु भीताः । तदिन्द्राग्नी कृणुतां तद् विशाखे ।
तन्नो देवा अनुमदन्तु यज्ञं । पश्चात् पुरस्तादभयन्नो अस्तु ।
नक्षत्राणा–मधिपत्नी विशाखे । श्रेष्ठाविन्द्राग्नी भुवनस्य गोपौ ।
विषूच–श्शत्रूनपबाधमानौ । अपक्षुध–न्नुदतामरातिं ॥ 14

15. पौर्णमासि

पूर्णा पश्चादुत पूर्णा पुरस्तात् । उन्मद्ध्यतः पौर्णमासी जिगाय ।
तस्यां देवा अधि सँवसन्तः । उत्तमे नाक इह मादयन्तां ।
पृथ्वी सुवर्चा युवति–स्सजोषाः । पौर्णमास्युदगा-च्छोभमाना ।
आप्याययन्ती दुरितानि विश्वा । उरुं दुहां यँजमानाय यज्ञं ॥ 15

16. नक्षत्रं – अनूराधा देवता – मित्रः

ऋद्ध्यास्म हव्यैर् नमसोप–सद्य । मित्रं देवं मित्रधेयन्नो अस्तु ।
अनूराधान्. हविषा वर्द्धयन्तः । शतं जीवेम शरदस्सवीराः ।
चित्रंनक्षत्र–मुदगात् पुरस्तात् । अनूराधा स इति यद् वदन्ति ।
तन्मित्र एति पथिभि र्देवयानैः । हिरण्ययैर्. विततै–रन्तरिक्षे ॥ 16

17. नक्षत्रं – ज्येष्ठा देवता – इन्द्रः

इन्द्रो ज्येष्ठामनु नक्षत्रमेति । यस्मिन्-वृत्रं वृत्रतूर्ये ततार ।
तस्मिन्. वय–ममृतं दुहानाः । क्षुधन्तरेम दुरितिं दुरिष्टिं ।
पुरन्दराय वृषभाय धृष्णवे । अषाढाय सहमानाय मीढुषे ।
इन्द्राय ज्येष्ठा मधुमद्दुहाना । उरुं कृणोतु यजमानाय लोकं ॥ 17

18. नक्षत्रं – मूलं देवता – प्रजापतिः

मूलं प्रजां वीरवतीं विदेय । पराच्येतु निर्.ऋतिः पराचा ।
गोभिर् नक्षत्रं पशुभि–स्समक्तं । अहर् भूयाद् यजमानाय मह्यं ।
अहर्नो अद्य सुविते दधातु । मूलं नक्षत्रमिति यद् वदन्ति ।
पराचीं वाचा निर्.ऋतिं नुदामि । शिवं प्रजायै शिवमस्तु मह्यं ॥ 18

19. नक्षत्रं – पूर्वाषाढा देवता – आपः

या दिव्या आपः पयसा संबभूवुः । या अन्तरिक्ष उत पार्थिवीर्याः ।
यासामषाढा अनुयन्ति कामं । ता न आपः श७ स्योना भवन्तु ।
याश्च कूप्या याश्च नाद्या–स्समुद्रियाः । याश्च वैशन्तीरुत प्रासचीर्याः ।
यासामषाढा मधु भक्षयन्ति । ता न आपः श७ स्योना भवन्तु ॥ 19

20. नक्षत्रं – उत्तराषाढा देवता – विश्वेदेवाः

तन्नो विश्वे उप श्रृण्वन्तु देवाः । तदषाढा अभिसँयन्तु यज्ञं ।
तन्नक्षत्रं प्रथतां पशुभ्यः । कृषिर्-वृष्टिर्. यजमानाय कल्पतां ।
शुभ्राः कन्या युवतय–स्सुपेशसः । कर्मकृत–स्सुकृतो वीर्यावतीः ।
विश्वान्-देवान्. हविषा वर्द्धयन्तीः ।
अषाढाः काममुपयान्तु यज्ञं ॥ 20

21. नक्षत्रं – अभिजित् देवता – ब्रह्मा

यस्मिन् ब्रह्माऽभ्यजयथ् सर्वमेतत् । अमुञ्च लोकमिदमूच सर्वं ।
तन्नो नक्षत्र–मभिजिद् विजित्य । श्रियं दधात्वहृणीयमानं ।
उभौ लोकौ ब्रह्मणा सञ्जितेमौ । तन्नो नक्षत्र–मभिजिद् विचष्टां ।
तस्मिन् वयं पृतना स्संजयेम । तन्नो देवासो अनुजानन्तु कामं ॥ 21

22. नक्षत्रं – श्रवणं **देवता – विष्णुः**

शृण्वन्ति श्रोणा–ममृतस्य गोपां । पुण्यामस्या उपशृणोमि वाचं ।
महीं देवीं विष्णुपत्नीमजूर्यां । प्रतीचीमेनाꣳ हविषा यजामः ।
त्रेधा विष्णु–रुरुगायो विचक्रमे । महीं दिवं पृथिवी–मन्तरिक्षं ।
तच्छ्रोणैति श्रव इच्छमाना । पुण्यꣳ श्लोकं ँयजमानाय कृण्वती ॥ 22

23. नक्षत्रं – श्रविष्ठा **देवता – वसवः**

अष्टौ देवा वसवस्सोम्यासः । चतस्रो देवी रजराः श्रविष्ठाः ।
ते यज्ञं पान्तु रजसः परस्तात् । सँवथ्सरीण–ममृतꣳ स्वस्ति ।
यज्ञं नः पान्तु वसवः पुरस्तात् । दक्षिणतो–ऽभियन्तु श्रविष्ठाः ।
पुण्यन्नक्षत्रमभि सँविशाम । मा नो अराति–रघशꣳसा गन्न् ॥ 23

24. नक्षत्रं – शतभिषक् **देवता – वरुणः**

क्षत्रस्य राजा वरुणोऽधिराजः । नक्षत्राणाꣳ शतभिषग् वसिष्ठः ।
तौ देवेभ्यः कृणुतो दीर्घमायुः । शतꣳ सहस्रा भेषजानि धत्तः ।
यज्ञन्नो राजा वरुण उपयातु । तन्नो विश्वे अभिसम्ँयन्तु देवाः ।
तन्नो नक्षत्रꣳ शतभिषग् जुषाणं । दीर्घमायुः प्रतिरद् भेषजानि ॥ 24

25. नक्षत्रं – पूर्वप्रोष्ठपदा देवता – अजयेकपादः

अज एकपादुदगात् पुरस्तात् । विश्वा भूतानि प्रति मोदमानः ।
तस्य देवाः प्रसवं यँन्ति सर्वे । प्रोष्ठपदासो अमृतस्य गोपाः ।
विभ्राजमान–स्समिधान उग्रः । आऽन्तरिक्ष–मरुहद–गन्द्यां ।
तꣳ सूर्यं देव–मजमेकपादं । प्रोष्ठपदासो अनुयन्ति सर्वे ॥ 25

26. नक्षत्रं – उत्तरप्रोष्ठपदा देवता – अहिर्बुद्ध्नियः

अहिर् बुद्ध्नियः प्रथमान एति । श्रेष्ठो देवानामुत मानुषाणां ।
तं ब्राह्मणा–स्सोमपा–स्सोम्यासः । प्रोष्ठपदासो अभि रक्षन्ति सर्वे ।
चत्वार एकमभि कर्म देवाः । प्रोष्ठपदास इति यान्. वदन्ति ।
ते बुद्धनियं परिषद्यꣳ स्तुवन्तः । अहिꣳ रक्षन्ति नमसोप सद्य ॥ 26

27. नक्षत्रं – रेवती देवता – पूषा

पूषा रेवत्यन्वेति पन्थां । पुष्टिपती पशुपा वाजबस्त्यौ ।
इमानि हव्या प्रयता जुषाणा । सुगैर्नो यानैरुपयातां यँज्ञं ।
क्षुद्रान् पशून् रक्षतु रेवती नः । गावो नो अश्वाꣳ अन्वेतु पूषा ।
अन्नꣳ रक्षन्तौ बहुधा विरूपं । वाजꣳ सनुतां यँजमानाय यज्ञं ॥ 27

28 नक्षत्रं – अश्विनी   देवता – अश्विनी देवौ

तदश्विना-वश्वयुजोपयातां । शुभङ्गमिष्ठौ सुयमेभिरश्वैः ।
स्वन्नक्षत्रꣳ हविषा यजन्तौ । मद्ध्वा संपृक्तौ यजुषा समक्तौ ।
यौ देवानां भिषजौ हव्यवाहौ । विश्वस्य दूतावमृतस्य गोपौ ।
तौ नक्षत्रं जुजुषाणोपयातां । नमोऽश्विभ्यां कृणुमोऽश्वयुग्भ्यां ॥ 28

29.नक्षत्रं – अपभरणी   देवता – यमः

अप पाप्मानं भरणीर् भरन्तु । तद् यमो राजा भगवान्. विचष्टां ।
लोकस्य राजा महतो महान्. हि । सुगन्नः पन्थामभयं कृणोतु ।
यस्मिन् नक्षत्रे यम एति राजा । यस्मिन्नेन-मभ्यषिञ्चन्त देवाः ।
तदस्य चित्रꣳ हविषा यजाम । अप पाप्मानं भरणीर् भरन्तु ॥ 29

30.अमावासि

निवेशनी सङ्गमनी वसूनां ँविश्वा रूपाणि वसून्यावेशयन्ती ।
सहस्रपोषꣳ सुभगा रराणा सा न आगन्. वर्चसा सँविदाना ।
यत्ते देवा अदधुर् भागधेय-ममावास्ये सँवसन्तो महित्वा ।
सा नो यज्ञं पिपृहि विश्ववारे रयिन्नो धेहि सुभगे सुवीरं ॥ 30

Optional Additional Chanting (31 to 40)

31. चन्द्रमा

नवो नवो भवति जायमानोऽह्नां केतु–रुषसा मेत्यग्रे ।
भागं देवेभ्यो विदधात्यायन् प्र चन्द्रमास्तिरति दीर्घमायुः ॥
यमादित्या अ॒ꣳशुमाप्याययन्ति यमक्षित–मक्षितयः पिबन्ति ।
तेन नो राजा वरुणो बृहस्पति-राप्याययन्तु भुवनस्य गोपाः ॥ 31

32. अहो रात्री

ये विरूपे समनसा सँव्ययन्ती । समानं तन्तुं परि तातनाते ।
विभू प्रभू अनुभू विश्वतो हुवे । ते नो नक्षत्रे हवमाग–मेतं ।
वयं देवी ब्रह्मणा सँविदानाः । सुरत्नासो देववीतिं दधानाः ।
अहोरात्रे हविषा वर्द्धयन्तः । अति पाप्मान–मतिमुक्त्या गमेम ॥ 32

33. उषा

प्रत्युवदृश्यायती । व्युच्छन्ती दुहिता दिवः ।
अपो मही वृणुते चक्षुषा । तमो ज्योतिष्कृणोति सूनरी ।
उदुस्त्रिया स्सचते सूर्यः । सचा उद्यन्नक्षत्र मर्चिमत् ।
तवे दुषो व्युषि सूर्यस्य च । सं भक्तेन गमेमहि ॥ 33

34. नक्षत्रः

तन्नो नक्षत्र मर्चिमत् । भानुमत्तेज उच्छरत् ।
उपयज्ञ–मिहागमत् । प्रनक्षत्राय देवाय । इन्द्रायेन्दुꣳ हवामहे ।
स न स्सविता सुवथ् सनिं । पुष्टिदां ँवीरवत्तमं ॥ 34

35. सूर्यः

उदुत्यं जातवेदसं देवं ँवहन्ति केतवः । दृशे विश्वाय सूर्यं ।
चित्रं देवाना-मुदगादनीकं चक्षुर् मित्रस्य वरुणस्याग्नेः ।
आऽप्रा द्यावापृथिवी अन्तरिक्षꣳ सूर्य आत्मा जगतस्तस्थुषश्च ॥ 35

36. अदितिः

अदितिर्न उरुष्यत्वदितिः शर्म यच्छतु । अदितिः पात्वꣳ हसः।
महीमूषु मातरꣳ सुव्रताना–मृतस्य पत्नी मवसे हुवेम ।
तुविक्षत्रा–मजरन्ती मुरूचीꣳ सुशर्माण–मदितिꣳ सुप्रणीतिं ॥ 36

37. विष्णुः

इदं ँविष्णुर् विचक्रमे त्रेधा निदधे पदं । समूढमस्य पाꣳ सुरे ।
प्रतद्विष्णुः स्तवते वीर्याय । मृगो न भीमः कुचरो गिरिष्ठाः ।
यस्योरुषु त्रिषु विक्रमणेषु । अधिक्षियन्ति भुवनानि विश्वा ॥ 37

38. अग्निः

अग्निर् मूर्द्धा दिवः ककुत्पतिः पृथिव्या अयं ।

अपा७ं रेता७ंसि जिन्वति ।

भुवो यज्ञस्य रजसश्च नेता यत्रा नियुद्भिः सचसे शिवाभिः ।

दिवि मूर्द्धानं दधिषे सुवर्.षां जिह्वामग्ने चकृषे हव्यवाहं ॥ **38**

39. अनुमतिः

अनु नोऽद्यानुमतिर् यज्ञं देवेषु मन्यतां ।

अग्निश्च हव्यवाहनो भवतां दाशुषे मयः ।

अन्विदनुमते त्वं मन्यासै शंच नः कृधि ।

क्रत्वे दक्षाय नो हिनु प्रण आयू७ंषि तारिषः ॥ **39**

40. हव्यवाहः (अग्निः)

हव्यवाहमभि–मातिषाहं । रक्षोहणं पृतनासु जिष्णुं ।

ज्योतिष्मन्तं दीद्यतं पुरन्धिं । अग्नि७ स्विष्ट कृतमाहुवेम ।

स्विष्टमग्ने अभितत् पृणाहि । विश्वा देव पृतना अभिष्य ।

उरुन्नः पन्थां प्रदिशन् विभाहि । ज्योतिष्मद्धेह्य जरन्न आयुः ॥ **40**

20 शान्ति पञ्चकं

TA 5.1.1

ओं शन्नो मित्रः शं वरुणः । शन्नो भवत्वर्यमा ।

शन्न इन्द्रो बृहस्पतिः । शन्नो विष्णुरुरुक्रमः ।

नमो ब्रह्मणे । नमस्ते वायो ।

त्वमेव प्रत्यक्षं ब्रह्मासि । त्वमेव प्रत्यक्षं ब्रह्म वदिष्यामि ।

ऋतं वदिष्यामि । सत्यं वदिष्यामि ।

तन्मामवतु । तद्वक्तारमवतु । अवतु मां । अवतु वक्तारं ॥ 1

ओं शान्तिः शान्तिः शान्तिः ॥

TA 5.12.1

ओं शन्नो मित्रः शं वरुणः । शन्नो भवत्वर्यमा ।

शन्न इन्द्रो बृहस्पतिः । शन्नो विष्णुरुरुक्रमः । नमो ब्रह्मणे ।

नमस्ते वायो । त्वमेव प्रत्यक्षं ब्रह्मासि । त्वामेव प्रत्यक्षं ब्रह्मावादिषं ।

ऋतमवादिषं । सत्यमवादिषं । तन्मामावीत् । तद्वक्तारमावीत् ।

आवीन्मां । आवीद्वक्तारं ॥ 2

ओं शान्तिः शान्तिः शान्तिः ॥

TA 5.13.1

ओं सह ना ववतु । सह नौ भुनक्तु । सह वीर्यं करवावहै ।
तेजस्विना–वधीतमस्तु मा विद्विषावहै ॥ **3**

ओं शान्तिः शान्तिः शान्तिः ॥

TA 7.1.1

नमो वाचे या चोदिता या चानुदिता तस्यै वाचे नमो
नमो वाचे नमो वाचस्पतये नम ऋषिभ्यो मन्त्रकृद्भ्यो मन्त्रपतिभ्यो
मा मामृषयो मन्त्रकृतो मन्त्रपतयः परादुर्माऽहमृषीन् मन्त्रकृतो
मन्त्रपतीन् परादां वैँश्वदेवीं वाँचमुद्यासꣳ शिवा मदस्ताञ्जुष्टां
देवेभ्यः शर्म मे द्यौः शर्म पृथिवी शर्म विश्वमिदं जगत् ।
शर्म चन्द्रश्च सूर्यश्च शर्म ब्रह्म प्रजापती ।
भूतं वँदिष्ये भुवनं वँदिष्ये तेजो वदिष्ये यशो वदिष्ये तपो वदिष्ये
ब्रह्म वदिष्ये सत्यं वँदिष्ये तस्मा अहमिद–मुपस्तरण–मुपस्तृण
उपस्तरणं मे प्रजायै पशूनां भूयादुपस्तरणमहं प्रजायै पशूनां
भूयासं प्राणापानौ मृत्योर्मापातं प्राणापानौ मा मा हासिष्टं मधु
मनिष्ये मधु जनिष्ये मधु वक्ष्यामि मधु वदिष्यामि मधुमतीं देवेभ्यो
वाचमुद्यासꣳ शुश्रूषेण्यां मनुष्येभ्यस्तं मा देवा अवन्तु
शोभायै पितरो ऽनुमदन्तु ॥ **4 ओं शान्तिः शान्तिः शान्तिः ॥**

T.B.3.5.11.1

ओं तच्छं यँयोरावृणीमहे । गातुं यँयज्ञाय । गातुं यँयज्ञपतये ।
दैवी स्वस्तिरस्तु नः । स्वस्तिर्–मानुषेभ्यः ।
ऊर्द्ध्वं जिगातु भेषजं । शन्नो अस्तु द्विपदे । शं चतुष्पदे ॥ **5**

ओं शान्तिः शान्तिः शान्तिः ॥

21 रुद्र नमकं

TS 2.3.14.3

ओं । गणानान्त्वा गणपतिं हवामहे कविं कवीना–मुपमश्रवस्तमं ।
ज्येष्ठराजं ब्रह्मणां ब्रह्मणस्पत आनश्शृण्वन्नूतिभिः सीद सादनं ॥

श्री महागणपतये नमः ॥

TS 4.7.3.1

शं च मे , मयश्च मे, प्रियं च मे, ऽनुकामश्च मे,
कामश्च मे , सौमनसश्च मे, भद्रं च मे, श्रेयश्च मे,
वस्यश्च मे, यशश्च मे, भगश्च मे, द्रविणं च मे,
यन्ता च मे, धर्ता च मे, क्षेमश्च मे, धृतिश्च मे,
विश्वं च मे, महश्च मे, सँविच्च मे, ज्ञात्रञ्च मे,
सूश्च मे, प्रसूश्च मे, सीरं च मे, लयश्च म,
ऋतं च मे, ऽमृतं च मे, ऽयक्ष्मं च मे , ऽनामयच्च मे,
जीवातुश्च मे, दीर्घायुत्वं च मे, ऽनमित्रं च मे, ऽभयं च मे,
सुगं च मे, शयनं च मे, सूषा च मे, सुदिनं च मे ॥

ओं शान्तिः शान्तिः शान्तिः ॥

(TS 4.5.1.1 - 4.5.11.2)

प्रथमोऽनुवाकः

ओं नमो भगवते रुद्राय ॥

ओं नमस्ते रुद्र मन्यव उतो त इषवे नमः ।
नमस्ते अस्तु धन्वने बाहुभ्यामुत ते नमः । 1.1

या त इषुः शिवतमा शिवं बभूव ते धनुः ।
शिवा शरव्या या तव तया नो रुद्र मृडय । 1.2

या ते रुद्र शिवा तनूरघोरा ऽपापकाशिनी ।
तया नस्तनुवा शन्तमया गिरिशन्ताभिचाकशीहि । 1.3

यामिषुं गिरिशन्त हस्ते बिभर्ष्यस्तवे ।
शिवाङ्गिरित्र ताङ्कुरु मा हिꣳसीः पुरुषं जगत् । 1.4

शिवेन वचसा त्वा गिरिशाच्छा वदामसि ।
यथा नस्सर्वमिज्जगद यक्ष्मꣳ सुमना असत् । 1.5

अद्ध्यवोचदधिवक्ता प्रथमो दैव्यो भिषक् ।
अहीꣳश्च सर्वान् जंभयन् थ्सर्वाश्च यातुधान्यः । 1.6

असौ यस्ताम्रो अरुण उत बभ्रुस्सुमङ्गलः ।
ये चेमाꣳ रुद्रा अभितो दिक्षु श्रिताः सहस्रशो ऽवैषाꣳ हेड ईमहे । 1.7

असौ यो ऽवसर्पति नीलग्रीवो विलोहितः ।
उतैनं गोपा अदृशन्-नदृशन्-नुदहार्यः ।
उतैनं-ँविश्वा भूतानि स दृष्टो मृडयाति नः । 1.8

नमो अस्तु नीलग्रीवाय सहस्राक्षाय मीढुषे ।
अथो ये अस्य सत्वानोऽहं तेभ्यो ऽकरन्नमः । 1.9

प्रमुञ्च धन्वनस्त्वमुभयो-रार्त्नियोर्ज्याम् ।
याश्च ते हस्त इषवः परा ता भगवो वप । 1.10
अवतत्य धनुस्त्वꣳ सहस्राक्ष शतेषुधे ।
निशीर्य शल्यानां मुखा शिवो नः सुमना भव । 1.11

विज्यं धनुः कपर्दिनो विशल्यो बाणवाꣳ उत ।
अनेशन्नस्येषव आभुरस्य निषङ्गथिः । 1.12

या ते हेतिर् मीढुष्टम हस्ते बभूव ते धनुः ।
तयाऽस्मान्. विश्वत स्त्वमयक्ष्मया परिब्भुज । 1.13

नमस्ते अस्त्वायुधाया–नातताय धृष्णवे ।
उभाभ्यामुत ते नमो बाहुभ्यां तव धन्वने । 1.14

परि ते धन्वनो हेतिरस्मान् वृणक्तु विश्वतः ।
अथो य इषुधिस्तवारे अस्मन्निधेहि तं ॥ 1 1.15

नमस्ते अस्तु भगवन् विश्वेश्वराय महादेवाय त्र्यंबकाय त्रिपुरान्तकाय त्रिकाग्निकालाय कालाग्निरुद्राय नीलकण्ठाय मृत्युञ्जयाय सर्वेश्वराय सदाशिवाय (शङ्कराय) श्रीमन् महादेवाय नमः ॥

<u>द्वितीयोऽनुवाकः</u>

नमो हिरण्यबाहवे सेनान्ये दिशांच पतये नमो 2.1

नमो वृक्षेभ्यो हरिकेशेभ्यः पशूनां पतये नमो 2.2

नमस्सस्पिञ्जराय त्विषीमते पथीनां पतये नमो 2.3

नमो बभ्लुशाय विव्याधिनेऽन्नानां पतये नमो 2.4

नमो हरिकेशा–योपवीतिने पुष्टानां पतये नमो 2.5

नमो भवस्य हेत्यै जगतां पतये नमो 2.6

नमो रुद्रायाततताविने क्षेत्राणां पतये नमो 2.7

नमः सूतायाहन्त्याय वनानां पतये नमो 2.8

नमो रोहिताय स्थपतये वृक्षाणां पतये नमो 2.9

नमो मन्त्रिणे वाणिजाय कक्षाणां पतये नमो 2.10

नमो भुवन्तये वारिवस्कृता-यौषधीनां पतये नमो 2.11

नम उच्चैर्घोषाया-क्रन्दयते पत्तीनां पतये नमो 2.12

नमः कृथ्स्नवीताय धावते सत्त्वनां पतये नमः ॥ 2 2.13

तृतीयोऽनुवाकः

नम स्सहमानाय निव्याधिन आव्याधिनीनां पतये नमो 3.1

नमः ककुभाय निषङ्गिणे स्तेनानां पतये नमो 3.2

नमो निषङ्गिण इषुधिमते तस्कराणां पतये नमो 3.3

नमो वञ्चते परिवञ्चते स्तायूनां पतये नमो 3.4

नमो निचेरवे परिचरायारण्यानां पतये नमो 3.5

नमः सृकाविभ्यो जिघांसद्भ्यो मुष्णतां पतये नमो 3.6

नमोऽसिमद्भ्यो नक्तं चरद्भ्यः प्रकृन्तानां पतये नमो 3.7

नम उष्णीषिणे गिरिचराय कुलुञ्चानां पतये नमो 3.8

नम इषुमद्भ्यो धन्वाविभ्यश्च वो नमो 3.9

नम आतन्वानेभ्यः प्रतिदधानेभ्यश्च वो नमो 3.10

नम आयच्छद्भ्यो विसृजद्भ्यश्च वो नमो 3.11

नमोऽस्यद्भ्यो विद्ध्यद्भ्यश्च वो नमो 3.12

नम आसीनेभ्यः शयानेभ्यश्च वो नमो 3.13

नमस्स्वपद्भ्यो जाग्रद्भ्यश्च वो नमो 3.14

नमस्तिष्ठद्भ्यो धावद्भ्यश्च वो नमो 3.15

नमस्सभाभ्य स्सभापतिभ्यश्च वो नमो 3.16

नमो अश्वेभ्यो ऽश्वपतिभ्यश्च वो नमः ॥ 3 ॥ 3.17

<u>चतुर्थोऽनुवाकः</u>

नम आव्याधिनीभ्यो विविद्ध्यन्तीभ्यश्च वो नमो 4.1

नम उगणाभ्य स्तृꣳहतीभ्यश्च वो नमो 4.2

नमो गृत्सेभ्यो गृत्सपतिभ्यश्च वो नमो 4.3

नमो व्रातेभ्यो व्रातपतिभ्यश्च वो नमो 4.4

नमो गणेभ्यो गणपतिभ्यश्च वो नमो 4.5

नमो विरूपेभ्यो विश्वरूपेभ्यश्च वो नमो 4.6

नमो महद्भ्यः क्षुल्लकेभ्यश्च वो नमो 4.7

नमो रथिभ्यो ऽरथेभ्यश्च वो नमो 4.8

नमो रथेभ्यो रथपतिभ्यश्च वो नमो 4.9

नमः सेनाभ्य स्सेनानिभ्यश्च वो नमो 4.10

नमः क्षत्तृभ्य स्संग्रहीतृभ्यश्च वो नमो 4.11

नमस्तक्षभ्यो रथकारेभ्यश्च वो नमो 4.12

नमः कुलालेभ्यः कर्मारेभ्यश्च वो नमो 4.13

नमः पुञ्जिष्टेभ्यो निषादेभ्यश्च वो नमो 4.14

नम इषुकृद्भ्यो धन्वकृद्भ्यश्च वो नमो 4.15

नमो मृगयुभ्य श्श्वनिभ्यश्च वो नमो 4.16

नमः श्वभ्य श्श्वपतिभ्यश्च वो नमः ॥ 4 4.17

पञ्चमोऽनुवाकः

नमो भवाय च रुद्राय च नमश्शर्वाय च पशुपतये च

नमो नीलग्रीवाय च शितिकण्ठाय च नमः कपर्दिने च व्युप्तकेशाय च

नम स्सहस्राक्षाय च शतधन्वने च नमो गिरिशाय च शिपिविष्टाय च

नमो मीढुष्टमाय चेषुमते च नमो ह्रस्वाय च वामनाय च

नमो बृहते च वर्.षियसे च नमो वृद्धाय च सम्ँवृद्ध्वने च

नमो अग्रियाय च प्रथमाय च नम आशवे चाजिराय च

नमः शीघ्रियाय च शीभ्याय च नम ऊर्म्याय चावस्वन्याय च

नमः स्रोतस्याय च द्वीप्याय च ॥ 5

षष्ठोऽनुवाकः

नमो ज्येष्ठाय च कनिष्ठाय च नमः पूर्वजाय चापरजाय च
नमो मद्ध्यमाय चापगल्भाय च नमो जघन्याय च बुद्ध्नियाय च
नमस्सोभ्याय च प्रतिसर्याय च नमो याम्याय च क्षेम्याय च
नम उर्वर्याय च खल्याय च नमः श्लोक्याय चावसान्याय च
नमो वन्याय च कक्ष्याय च नमश्श्रवाय च प्रतिश्रवाय च
नम आशुषेणाय चाशुरथाय च नमः शूराय चावभिन्दते च
नमो वर्मिणे च वरूथिने च नमो बिल्मिने च कवचिने च
नमः श्रुताय च श्रुतसेनाय च ॥ **6**

सप्तमोऽनुवाकः

नमो दुन्दुभ्याय चाहनन्याय च नमो धृष्णवे च प्रमृशाय च
नमो दूताय च प्रहिताय च नमो निषङ्गिणे चेषुधिमते च
नम स्तीक्ष्णेषवे चायुधिने च नमः स्वायुधाय च सुधन्वने च
नमस्स्रुत्याय च पथ्याय च नमः काट्याय च नीप्याय च
नमः सूद्याय च सरस्याय च नमो नाद्याय च वैशन्ताय च
नमः कूप्याय चावट्याय च नमो वर्ष्याय चावर्ष्याय च

नमो मेघ्याय च विद्युत्याय च नम ईद्ध्रियाय चातप्याय च
नमो वात्याय च रेष्मियाय च नमो वास्तव्याय च वास्तुपाय च ॥ 7

अष्टमोऽनुवाकः

नमः सोमाय च रुद्राय च नमस्ताम्राय चारुणाय च
नमश्शङ्गाय च पशुपतये च नम उग्राय च भीमाय च
नमो अग्रेवधाय च दूरेवधाय च नमो हन्त्रे च हनीयसे च
नमो वृक्षेभ्यो हरिकेशेभ्यो
नमस्ताराय
नमश्शंभवे च मयोभवे च
नमश्शङ्कराय च मयस्कराय च नमश्शिवाय च शिवतराय च
नमस्तीर्थ्याय च कूल्याय च नमः पार्याय चावार्याय च
नमः प्रतरणाय चोत्तरणाय च नम आतार्याय चालाद्याय च
नमश्शष्प्याय च फेन्याय च नमः सिकत्याय च प्रवाह्याय च ॥ 8

नवमोऽनुवाकः

नम इरिण्याय च प्रपथ्याय च नमः किꣳशिलाय च क्षयणाय च
नमः कपर्दिने च पुलस्तये च नमो गोष्ठ्याय च गृह्याय च
नम स्तल्प्याय च गेह्याय च नमः काट्याय च गह्वरेष्ठाय च

नमो हृदय्याय च निवेष्प्याय च नमः पाꣳसव्याय च रजस्याय च
नमः शुष्क्याय च हरित्याय च नमो लोप्याय चोलप्याय च
नम ऊर्व्याय च सूर्म्याय च नमः पर्ण्याय च पर्णशद्याय च
नमोऽपगुरमाणाय चाभिघ्नते च नम आक्खिदते च प्रक्खिदते च
नमो वः किरिकेभ्यो देवानाꣳ हृदयेभ्यो नमो विक्षीणकेभ्यो
नमो विचिन्वत्केभ्यो नम आनिर्.हतेभ्यो नम आमीवत्केभ्यः ॥ **9**

दशमोऽनुवाकः

द्रापे अन्धसस्पते दरिद्रन्नीललोहित ।
एषां पुरुषाणामेषां पशूनां मा भे र्माऽरो मो एषां किञ्चनाममत् । **10.1**

या ते रुद्र शिवा तनूश्शिवा विश्वाहभेषजी ।
शिवा रुद्रस्य भेषजी तया नो मृड जीवसे । **10.2**

इमाꣳ रुद्राय तवसे कपर्दिने क्षयद्वीराय प्रभरामहे मतिं ।
यथा नः शमसद् द्विपदे चतुष्पदे विश्वं पुष्टं ग्रामे अस्मिन्ननातुरं । **10.3**

मृडा नो रुद्रो तनो मयस्कृधि क्षयद्वीराय नमसा विधेम ते ।
यच्छञ्च योश्च मनुरायजे पिता तदश्याम तव रुद्र प्रणीतौ । **10.4**

मा नो महान्तमुत मा नो अर्भकं मा न उक्षन्तमुत मा न उक्षितं ।
मा नो वधीः पितरं मोत मातरं प्रिया मा नस्तनुवो रुद्र रीरिषः । **10.5**

मा नस्तोके तनये मा न आयुषि मा नो गोषु मा नो अश्वेषु रीरिषः ।
वीरान्मानो रुद्र भामितो वधीर्. हविष्मन्तो नमसा विधेम ते । **10.6**

आरात्ते गोघ्न उत पूरुषघ्ने क्षयद्वीराय सुम्न-मस्मे ते अस्तु ।
रक्षा च नो अधि च देव ब्रूह्यधा च नः शर्म यच्छ द्विबर्.हाः । **10.7**

स्तुहि श्रुतं गर्त्तसदं ँयुवानं मृगन्न भीम-मुपहत्नु-मुग्रं ।
मृडा जरित्रे रुद्र स्तवानो अन्यन्ते अस्मन्निवपन्तु सेनाः । **10.8**

परिणो रुद्रस्य हेतिर् वृणक्तु परि त्वेषस्य दुर्मतिरघायोः ।
अव स्थिरा मघवद्भ्य-स्तनुष्व मीढ्वस्तोकाय तनयाय मृडय । **10.9**

मीढुष्टम शिवतम शिवो न स्सुमना भव ।
परमे वृक्ष आयुधन्निधाय कृत्तिं ँवसान आ चर पिनाकं बिभ्रदागहि । **10.10**

विकिरिद विलोहित नमस्ते अस्तु भगवः ।
यास्ते सहस्र९ं हेतयोऽन्य-मस्मन्निवपन्तु ताः । **10.11**

सहस्राणि सहस्रधा बाहुवोस्तव हेतयः ।

तासामीशानो भगवः पराचीना मुखा कृधि ॥ **10** ॥ **10.12**

एकादशोऽनुवाकः

सहस्राणि सहस्रशो ये रुद्रा अधि भूम्यां ।

तेषाꣳ सहस्रयोजने ऽवधन्वानि तन्मसि । **11.1**

अस्मिन्-महत्यर्णवे-ऽन्तरिक्षे भवा अधि । **11.2**

नीलग्रीवाः शितिकण्ठाः शर्वा अधः क्षमाचराः । **11.3**

नीलग्रीवा-श्शितिकण्ठा दिवꣳ रुद्रा उपश्रिताः । **11.4**

ये वृक्षेषु सस्पिञ्जरा नीलग्रीवा विलोहिताः । **11.5**

ये भूताना-मधिपतयो विशिखासः कपर्दिनः । **11.6**

ये अन्नेषु विविद्ध्यन्ति पात्रेषु पिबतो जनान् । **11.7**

ये पथां पथिरक्षय ऐलबृदा यव्युधः । **11.8**

ये तीर्थानि प्रचरन्ति सृकावन्तो निषङ्गिणः । **11.9**

य एतावन्तश्च भूयाꣳसश्च दिशो रुद्रा वितस्थिरे ।

तेषाꣳ सहस्रयोजने ऽवधन्वानि तन्मसि । **11.10**

नमो रुद्रेभ्यो ये पृथिव्यां ँयेऽन्तरिक्षे ये दिवि येषामन्नं
ँवातो वर्.षमिषवस्तेभ्यो दश प्राची र्दशदक्षिणा दशप्रतीचीर्
दशोदीचीर् दशोर्द्ध्वा–स्तेभ्यो नमस्ते नो मृडयन्तु ते यं द्विष्मो
यश्च नो द्वेष्टि तं ँवो जंभे दधामि ॥ 11 11.11

त्र्यंबकादि महामन्त्रः

TS 1.8.6.2 for 1 / TS 5.5.9.3 for 2 / RV.5.42.11 for 3 / RV 10.60.12 for 4 / TB 3.10.8.2 for 5 / T.A.6.58.1 for 6/ T.A.6.75.1 & T.A.6.74.1 for 7)

त्र्यंबकं ँयजामहे सुगन्धिं पुष्टिवर्द्धनं ।
उर्वारुकमिव बन्धनान् मृत्योर् मुक्षीय माऽमृतात् ॥ 1

यो रुद्रो अग्नौ यो अफ्सु य ओषधीषु यो रुद्रो विश्वा
भुवना ऽऽविवेश तस्मै रुद्राय नमो अस्तु ॥ 2

तमुष्टुहि यः स्विषुः सुधन्वा यो विश्वस्य क्षयति भेषजस्य ।
यक्ष्वामहे सौमनसाय रुद्रं नमोभिर् देवमसुरं दुवस्य ॥ 3

अयं मे हस्तो भगवानयं मे भगवत्तरः ।
अयं मे विश्वभेषजोय९् शिवाभिमर्.शनः ॥ 4

ये ते स॒हस्र॑म॒यु॒तं पाशा॒ मृत्यो॒ मर्त्या॑य॒ हन्त॑वे ।
तान्. य॒ज्ञस्य॑ मा॒यया॒ सर्वा॒न॑व यजामहे ॥ 5

मृ॒त्यवे॒ स्वाहा॑ मृ॒त्यवे॒ स्वाहा॑ ॥ 6

ओं नमो भगवते रुद्राय विष्णवे मृत्यु॑र्मे पा॒हि ॥
प्राणानां ग्रन्थिरसि रुद्रो मा॑ वि॒शान्तकः । तेनान्नेना॑प्याय॒स्व ॥ 7

नमो रुद्राय विष्णवे मृत्यु॑र्मे पा॒हि ॥

ओं शा॒न्तिः शा॒न्तिः शान्ति॑ः ॥

22 चमकं

(TS 4.7.1.1 - 4.7.11.2)

प्रथमोऽनुवाकः

ओं अग्नाविष्णू सजोषसेमा वर्द्धन्तु वाङ्गिरः ।
ध्युंनैर् वाजेभिरागतं ॥

वाजश्च मे, प्रसवश्च मे, प्रयतिश्च मे, प्रसितिश्च मे,
धीतिश्च मे, क्रतुश्च मे , स्वरश्च मे, श्लोकश्च मे,

श्रावश्च मे , श्रुतिश्च मे, ज्योतिश्च मे , सुवश्च मे,
प्राणश्च मे, ऽपानश्च मे , व्यानश्च मे, ऽसुश्च मे,

चित्तं च म, आधीतं च मे, वाक्च मे, मनश्च मे,
चक्षुश्च मे , श्रोत्रं च मे , दक्षश्च मे , बलं च म,

ओजश्च मे , सहश्च म, आयुश्च मे, जरा च म,
आत्मा च मे, तनूश्च मे, शर्म च मे, वर्म च मे,

ऽङ्गानि च मे, ऽस्थानि च मे, परूꣳषि च मे, शरीराणि च मे ॥ **1 (36)**

द्वितीयोऽनुवाकः

जैष्ठ्यम् च म, आधिपत्यं च मे, मन्युश्च मे, भामश्च मे,
ऽमश्च मे, ऽम्भश्च मे, जेमा च मे, महिमा च मे,

वरिमा च मे, प्रथिमा च मे, वर्ष्मा च मे , द्राघुया च मे,
वृद्धं च मे, वृद्धिश्च मे, सत्यं च मे, श्रद्धा च मे,

जगच्च मे, धनं च मे, वशश्च मे, त्विषिश्च मे,
क्रीडा च मे, मोदश्च मे, जातं च मे, जनिष्यमाणं च मे,

सूक्तं च मे , सुकृतं च मे, वित्तं च मे, वेद्यं च मे,
भूतंच मे, भविष्यच्च मे , सुगं च मे, सुपथं च म,

ऋद्धं च म, ऋद्धिश्च मे, क्लृप्तं च मे, क्लृप्तिश्च मे,
मतिश्च मे, सुमतिश्च मे ॥ **2 (38)**

तृतीयोऽनुवाकः

शं च मे , मयश्च मे, प्रियं च मे, ऽनुकामश्च मे,
कामश्च मे , सौमनसश्च मे, भद्रं च मे, श्रेयश्च मे,

वस्यश्च मे, यशश्च मे, भगश्च मे, द्रविणं च मे,
यन्ता च मे, धर्ता च मे, क्षेमश्च मे, धृतिश्च मे,

विश्वं च मे, महश्च मे, सँविच्च मे, ज्ञात्रं च मे,
सूश्च मे, प्रसूश्च मे, सीरं च मे, लयश्च म ,

ऋतं च मे, ऽमृतं च, मेऽयक्ष्मं च मे, ऽनामयच्च मे,
जीवातुश्च मे, दीर्घायुत्वं च मे, ऽनमित्रं च मे, ऽभयं च मे,

सुगं च मे, शयनं च मे, सूषा च मे, सुदिनं च मे ॥ **3 (36)**

चतुर्थोऽनुवाकः

ऊर्क्च मे, सूनृता च मे , पयश्च मे , रसश्च मे,
घृतं च मे, मधु च मे , सग्धिश्च मे, सपीतिश्च मे,

कृषिश्च मे, वृष्टिश्च मे, जैत्रं च म, औद्भिद्यं च मे ,
रयिश्च मे, रायश्च मे , पुष्टं च मे, पुष्टिश्च मे,

विभु च मे, प्रभु च मे, बहु च मे, भूयश्च मे,
पूर्णं च मे, पूर्णतरं च मे ऽक्षितिश्च मे, कूयवाश्च मे,

ऽन्नं च मे, ऽक्षुच्च मे, व्रीहयश्च मे, यवाश्च मे,
माषाश्च मे, तिलाश्च मे, मुद्गाश्च मे, खल्वाश्च मे,
गोधूमाश्च मे , मसुराश्च मे, प्रियंगवश्च मे ऽणवश्च मे,
श्यामाकाश्च मे, नीवाराश्च मे ॥ **4 (38)**

<u>पञ्चमोऽनुवाकः</u>

अश्मा च मे, मृत्तिका च मे, गिरयश्च मे, पर्वताश्च मे,
सिकताश्च मे, वनस्पतयश्च मे, हिरण्यं च मे, ऽयश्च मे ,
सीसं च मे, त्रपुश्च मे, श्यामं च मे, लोहं च मे,
ऽग्निश्च म, आपश्च मे, वीरुधश्च म, ओषधयश्च मे,
कृष्टपच्यं च मे, ऽकृष्टपच्यं च मे,
ग्राम्याश्च मे, पशव आरण्याश्च यज्ञेन कल्पन्तां ,
ँवित्तं च मे, वित्तिश्च मे, भूतं च मे, भूतिश्च मे,
वसु च मे, वसतिश्च मे, कर्म च मे, शक्तिश्च मे,
ऽर्थश्च म, एमश्च म, इतिश्च मे, गतिश्च मे ॥ **5 (32)**

षष्ठोऽनुवाकः

अग्निश्च म इन्द्रश्च मे, सोमश्च म इन्द्रश्च मे,

सविता च म इन्द्रश्च मे, सरस्वती च म इन्द्रश्च मे,

पूषा च म इन्द्रश्च मे, बृहस्पतिश्च म इन्द्रश्च मे,

मित्रश्च म इन्द्रश्च मे, वरुणश्च म इन्द्रश्च मे,

त्वष्टा च म इन्द्रश्च मे, धाता च म इन्द्रश्च मे,

विष्णुश्च म इन्द्रश्च मे , ऽश्विनौ च म इन्द्रश्च मे,

मरुतश्च म इन्द्रश्च मे, विश्वे च मे देवा इन्द्रश्च मे,

पृथिवी च म इन्द्रश्च मे, ऽन्तरिक्षं च म इन्द्रश्च मे,

द्यौश्च म इन्द्रश्च मे, दिशश्च म इन्द्रश्च मे,

मूर्द्धा च म इन्द्रश्च मे, प्रजापतिश्च म इन्द्रश्च मे ॥ **6 (21)**

सप्तमोऽनुवाकः

अꣳशुश्च मे, रश्मिश्च मे, ऽदाभ्यश्च मे, ऽधिपतिश्च म,

उपाꣳशुश्च मे, ऽन्तर्यामश्च म, ऐन्द्रवायवश्च मे, मैत्रावरुणश्च म,

आश्विनश्च मे, प्रतिप्रस्थानश्च मे, शुक्रश्च मे, मन्थी च म,
आग्रयणश्च मे, वैश्वदेवश्च मे, ध्रुवश्च मे, वैश्वानरश्च म,

ऋतुग्रहाश्च मे, ऽतिग्राह्याश्च म, ऐन्द्राग्नश्च मे, वैश्वदेवश्च मे,
मरुत्वतीयाश्च मे, माहेन्द्रश्च म, आदित्यश्च मे, सावित्रश्च मे,

सारस्वतश्च मे, पौष्णश्च मे, पात्नीवतश्च मे, हारियोजनश्च मे ॥ **7 (28)**

<u>अष्टमोऽनुवाकः</u>

इद्ध्मश्च मे, बर्.हिश्च मे, वेदिश्च मे, धिष्णियाश्च मे,
स्रुचश्च मे, चमसाश्च मे, ग्रावाणश्च मे, स्वरवश्च म,

उपरवाश्च मे, ऽधिषवणे च मे, द्रोणकलशश्च मे, वायव्यानि च मे,
पूतभृच्च म, आधवनीयश्च म, आग्नीद्ध्रं च मे, हविर्धानं च मे,

गृहाश्च मे, सदश्च मे, पुरोडाशाश्च मे, पचताश्च मे,
ऽवभृथश्च मे, स्वगाकारश्च मे ॥ **8 (22)**

<u>नवमोऽनुवाकः</u>

अग्निश्च मे, घर्मश्च मे, ऽर्कश्च मे, सूर्यश्च मे,
प्राणश्च मे, ऽश्वमेधश्च मे, पृथिवी च मे, ऽदितिश्च मे,

दितिश्च मे, द्यौश्च मे, शक्वरीरङ्गुलयो दिशश्च मे,
यज्ञेन कल्पन्ता–मृक्च मे, साम च मे, स्तोमश्च मे, यजुश्च मे,
दीक्षा च मे, तपश्च म, ऋतुश्च मे , व्रतं च मे
ऽहोरात्रयोर् वृष्ट्या, बृहद्रथन्तरे च मे यज्ञेन कल्पेतां ॥ **9 (21)**

<u>दशमोऽनुवाकः</u>

गर्भाश्च मे, वथ्साश्च मे, त्र्यविश्च मे, त्र्यवीच मे ,
दित्यवाट् च मे, दित्यौही च मे, पञ्चाविश्च मे, पञ्चावी च मे,
त्रिवथ्सश्च मे, त्रिवथ्सा च मे, तुर्यवाट् च मे, तुर्यौही च मे,
पष्ठवाट् च मे, पष्ठौही च म, उक्षा च मे, वशा च म
ऋषभश्च मे, वेहच्च मे, ऽनड्वान् च मे, धेनुश्च म
आयुर्–यज्ञेन कल्पतां, प्राणो यज्ञेन कल्पता–
मपानो यज्ञेन कल्पतां , ँव्यानो यज्ञेन कल्पतां
चक्षुर् यज्ञेन कल्पता७, श्रोत्रं ँयज्ञेन कल्पतां
मनो यज्ञेन कल्पतां , ँवाग्यज्ञेन कल्पता–
मात्मा यज्ञेन कल्पतां , ँयज्ञो यज्ञेन कल्पतां ॥ **10 (29)**

एकादशोऽनुवाकः

एका च मे, तिस्रश्च मे, पञ्च च मे, सप्त च मे,
नव च म, एकादश च मे, त्रयोदश च मे, पञ्चदश च मे,
सप्तदश च मे, नवदश च म, एकवि॒ꣳशतिश्च मे,
त्रयोवि॒ꣳशतिश्च मे, पञ्चवि॒ꣳशतिश्च मे, सप्तवि॒ꣳशतिश्च मे,
नववि॒ꣳशतिश्च म, एकत्रि॒ꣳशच्च मे,

त्रयस्त्रि॒ꣳशच्च मे, चतस्रश्च मे, ऽष्टौ च मे , द्वादश च मे,
षोडश च मे, वि॒ꣳशतिश्च मे, चतुर्वि॒ꣳशतिश्च मे, ऽष्टावि॒ꣳशतिश्च मे,

द्वात्रि॒ꣳशच्च मे, षट्त्रि॒ꣳशच्च मे, चत्वारि॒ꣳशच्च मे ,
चतुश्चत्वारि॒ꣳशच्च मे, ऽष्टाचत्वारि॒ꣳशच्च मे वाजश्च,

प्रसवश्चापिजश्च क्रतुश्च सुवश्च मूर्धा च व्यश्ञिय
–श्चान्त्यायनश्चान्त्यश्च भौवनश्च भुवनश्चाधिपतिश्च ॥ **11 (41)**

(TS 3.3.2.1)

इडा देवहूर् मनुर् यज्ञनीर् बृहस्पति रुक्थामदानि शꣳसिषद्-

विश्वेदेवाः सूक्तवाचः पृथिविमातर्मा मा हिꣳसीर्

मधु मनिष्ये मधु जनिष्ये मधु वक्ष्यामि मधु वदिष्यामि मधुमतीं

देवेभ्यो वाचमुद्यासꣳ शुश्रूषेण्यां मनुष्येभ्यस्तं मा देवा अवन्तु

शोभायै पितरो ऽनुमदन्तु ॥

(**ओं शान्तिः शान्तिः शान्तिः** ॥

23 पुरुष सूक्तं

(TA 3.12.1)

ओं । सहस्रशीर्.षा पुरुषः । सहस्राक्षः सहस्रपात् ।
स भूमिं ँविश्वतो वृत्वा । अत्यतिष्ठद् दशाङ्गुलं । पुरुष एवेद॰ सर्वं ।
यद् भूतं ँयच्च भव्यं । उतामृतत्वस्येशानः । यदन्नेनातिरोहति ।
एतावानस्य महिमा । अतो ज्याया॰श्च पूरुषः ॥ 1

पादोऽस्य विश्वा भूतानि । त्रिपादस्यामृतन्दिवि ।
त्रिपादूर्द्ध्व उदैत् पुरुषः । पादोस्येहा ऽऽभवात्पुनः ।
ततो विष्वङ् व्यक्रामत् । साशनानशने अभि ।
तस्माद् विराड जायत । विराजो अधि पूरुषः ।
स जातो अत्यरिच्यत । पश्चाद् भूमिमथो पुरः ॥ 2

यत् पुरुषेण हविषा । देवा यज्ञमतन्वत ।
वसन्तो अस्यासीदाज्यं । ग्रीष्म इद्ध्म–श्शरद्धविः ।
सप्तास्यासन् परिधयः । त्रिस्सप्त समिधः कृताः ।
देवा यद् यज्ञं तन्वानाः । अबद्ध्नन् पुरुषं पशुं ।
तं ँयज्ञं बर्.हिषि प्रौक्षन्न् । पुरुषं जातमग्रतः ॥ 3

तेन देवा अयजन्त । साद्ध्या ऋषयश्च ये ।
तस्माद् यज्ञाथ् सर्वहुतः । संभृतं पृषदाज्यं ।
पशूꣳस्ताꣳश्चक्रे वायव्यान् । आरण्यान् ग्राम्याश्च ये ।
तस्माद् यज्ञाथ् सर्वहुतः । ऋचः सामानि जज्ञिरे ।
छन्दाꣳसि जज्ञिरे तस्मात् । यजुस्तस्मा दजायत ॥ 4

तस्मादश्वा अजायन्त । ये के चोभयादतः ।
गावो ह जज्ञिरे तस्मात् । तस्माज्जाता अजावयः ।
यत्पुरुषं व्यँदधुः । कतिधा व्यकल्पयन्न् ।
मुखं किमस्य कौ बाहू । कावूरू पादावुच्येते ।
ब्राह्मणोस्य मुखमासीत् । बाहू राजन्यः कृतः ॥ 5

ऊरू तदस्य यद्वैश्यः । पद्भ्याꣳ शूद्रो अजायतः ।
चन्द्रमा मनसो जातः । चक्षो–स्सूर्यो अजायत ।
मुखादिन्द्रश्चाग्निश्च । प्राणाद् वायु–रजायत ।
नाभ्या आसीदन्तरिक्षं । शीर्ष्णो द्यौः समवर्त्तत ।
पद्भ्यां भूमि र्दिशः श्रोत्रात् । तथा लोकाꣳ अकल्पयन्न् ॥ 6

वेदाहमेतं पुरुषं महान्तं । आदित्यवर्णं तमसस्तु पारे ।
सर्वाणि रूपाणि विचित्य धीरः । नामानि कृत्वाभिवदन्. यदास्ते ।
धाता पुरस्ताद्यमुदा जहार । शक्रः प्रविद्वान् प्रदिशश्चतस्रः ।
तमेवं ँविद्वानमृत इह भवति । नान्यः पन्था अयनाय विद्यते ।
यज्ञेन यज्ञ–मयजन्त देवाः । तानि धर्माणि प्रथमान्यासन्न् ।
ते ह नाकं महिमानस्स्सचन्ते । यत्र पूर्वे साद्ध्या–स्सन्ति देवाः ॥ 7
(ओं शान्तिः शान्तिः शान्तिः ॥)

“ ओं नमो नारायणाय ” (It is customary to chant this when in continous chanting of Uttara Narayanam)

24 उत्तर नारायणं

(TA 3.13.1)

अद्भ्यस्संभूतः पृथिव्यै रसाच्च । विश्वकर्मणः समवर्त्तताधि ।
तस्य त्वष्टा विदधद् रूपमेति । तत्पुरुषस्य विश्वमाजानमग्रे ॥ 1

वेदाहमेतं पुरुषं महान्तं । आदित्यवर्णं तमसः परस्तात् ।
तमेवं ँविद्वानमृत इह भवति । नान्यः पन्था विद्यतेऽयनाय ॥ 2

प्रजापतिश्चरति गर्भे अन्तः । अजायमानो बहुधा विजायते ।
तस्य धीराः परिजानन्ति योनिं । मरीचीनां पदमिच्छन्ति वेधसः ॥ 3

यो देवेभ्य आतपति । यो देवानां पुरोहितः ।
पूर्वो यो देवेभ्यो जातः । नमो रुचाय ब्राह्मये ॥ 4

रुचं ब्राह्मञ्जनयन्तः । देवा अग्रे तदब्रुवन् ।
यस्त्वैवं ब्राह्मणो विद्यात् । तस्य देवा असन्वशे ॥ 5

ह्रीश्च ते लक्ष्मीश्च पत्न्यौ । अहोरात्रे पार्श्वे । नक्षत्राणि रूपं ।
अश्विनौ व्यात्तं । इष्टं मनिषाण । अमुं मनिषाण । सर्वं मनिषाण ॥ 6

25 महा नारायणं

(TA 6.11.1)

सहस्रशीर्.षं देवं ँविश्वाक्षं ँविश्वशं भुवं ।
विश्वं नारायणं देवमक्षरं परमं पदं ॥ 1

विश्वतः परमान्नित्यं ँविश्वं नारायण॑ हरिं ।
विश्वमेवेदं पुरुष स्तद्विश्व–मुपजीवति ॥ 2

पतिं ँविश्वस्यात्मेश्वर॑ शाश्वत॑ शिवमच्युतं ।
नारायणं महाज्ञेयं ँविश्वात्मानं परायणं ॥ 3

नारायण परो ज्योतिरात्मा नारयणः परः ॥ 4

नारायण परं ब्रह्म तत्त्वं नारायणः परः ।
नारायण परो ध्याता ध्यानं नारायणः परः ।
यच्च किञ्चिज्–जगथ्सर्वं दृश्यते श्रूयतेऽपि वा ।
अन्तर् बहिश्च तथ् सर्वं ँव्याप्य नारायणः स्थितः ॥ 5

अनन्तमव्ययं कवि॑ समुद्रेऽन्तं ँविश्वशंभुवं ।
पद्मकोश प्रतीकाश॑ हृदयं चाप्यधोमुखं ॥ 6

अधो निष्ट्या वितस्त्यान्ते नाभ्यामुपरि तिष्ठति ।
ज्वालमालाकुलं भाती विश्वस्यायतनं महत् ॥ 7

सन्ततꣳ शिलाभिस्तु लंबत्या कोशसन्निभं ।
तस्यान्ते सुषिरꣳ सूक्ष्मं तस्मिन् थ्सर्वं प्रतिष्ठितं ॥ 8

तस्य मद्ध्ये महानग्निर् विश्वार्चिर् विश्वतो मुखः ।
सोऽग्रभुग् विभजन् तिष्ठन्नाहार–मजरः कविः ॥ 9

तिर्यगूर्द्ध्व मधश्शायी रश्मयस्तस्य सन्तता ।
सन्तापयति स्वं देहमापादतल मस्तगः ।
तस्य मद्ध्ये वह्नि शिखा अणीयोर्द्ध्वा व्यवस्थितः ॥ 10

नीलतो यद मद्ध्यस्थाद् विद्युल्लेखेव भास्वरा ।
नीवार शूकवत्तन्वी पीता भास्वत्यणूपमा ॥ 11

तस्याः शिखाया मद्ध्ये परमात्मा व्यवस्थितः ।
स ब्रह्म स शिवः स हरिः सेन्द्रः सोऽक्षरः परमः स्वराट् ॥ 12

ऋतꣳ सत्यं परं ब्रह्म पुरुषं कृष्ण पिङ्गलं ।
ऊर्द्ध्वरेतं वँिरूपाक्षं वँिश्वरूपाय वै नमो नमः ॥

नारायणाय विद्महे वासुदेवाय धीमहि । तन्नो विष्णुः प्रचोदयात् ॥
विष्णोर्नुकं वँीर्याणि प्रवोचं यँः पार्थिवानि विममे रजाꣳसि यो
अस्कभायदुत्तरꣳ सधस्थं वँिचक्रमाण-स्त्रेधोरुगायो
विष्णो-रराटमसि विष्णोः पृष्ठमसि विष्णो-श्श्नप्त्रेस्थो विष्णो-
स्स्यूरसि विष्णोर् ध्रुवमसि वैष्णवमसि विष्णवे त्वा ॥
***विष्णवे नारायणाय नमः ॥ (ओं शान्तिः शान्तिः शान्तिः ॥)**

26 घोष शान्ति

(TA 7.42.1)

शन्नो वातः पवतां मातरिश्वा शन्न स्तपतु सूर्यः ।
अहानि शं भवन्तु न श्शꣳ रात्रिः प्रतिधीयतां ॥
शमुषा नो व्युच्छतु शमादित्य उदेतु नः ।
शिवा न श्शन्तमाभव सुमृडीका सरस्वति । माते व्योम सन्दृशि ॥
इडायै वास्त्वसि वास्तुमद्वास्तुमन्तो भूयास्म मा वास्तोश्छिथ्स्
मह्यवास्तु स्स भूयाद् योऽस्मान् द्वेष्टि यं च वयं द्विष्मः ॥
प्रतिष्ठाऽसि प्रतिष्ठावन्तो भूयास्म मा प्रतिष्ठायाछिथ्स् मह्य
प्रतिष्ठस्स भूयाद् योऽस्मान् द्वेष्टि यं च वयं द्विष्मः ॥
आवात वाहि भेषजं ँवि वात वाहि यद्रपः ।
त्वꣳ हि विश्वभेषजो देवानां दूत ईयसे ॥
द्वाविमौ वातौ वात आसिन्धोरा परावतः ।
दक्षं मे अन्य आवातु पराऽन्यो वातु यद्रपः ॥ **1**

यददो वात ते गृहेऽमृतस्य निधिर्. हितः ।
ततो नो देहि जीवसे ततो नो धेहि भेषजं ।
ततो नो मह आवह वात आवातु भेषजं ॥

शंभूर् मयोभूर् नो हृदे प्रण आयुꣳषि तारिषत् ।
इन्द्रस्य गृहोऽसि तं त्वा प्रपद्ये सगुस्साश्वः ।
सह यन्मे अस्ति तेन ॥
भूः प्रपद्ये भुवः प्रपद्ये सुवः प्रपद्ये भूर्भुवस्सुवः प्रपद्ये वायुं
प्रपद्येऽनार्त्तां देवतां प्रपद्ये–ऽश्मानमाखणं प्रपद्ये प्रजापतेर्
ब्रह्मकोशं ब्रह्म प्रपद्य ओं प्रपद्ये ॥
अन्तरिक्षं म उर्वन्तरं बृहदग्नयः पर्वताश्च यया वातः स्वस्त्या
स्वस्ति मामं तया स्वस्त्या स्वस्ति मानसानि ॥
प्राणापानौ मृत्योर् मा पातं प्राणापानौ मा मा हासिष्टं
मयि मेधां मयि प्रजां मय्यग्नि स्तेजो दधातु
मयि मेधां मयि प्रजां मयीन्द्र इन्द्रियं दधातु
मयि मेधां मयि प्रजां मयि सूर्यो भ्राजो दधातु ॥ **2**

द्युभिरक्तुभिः परिपात–मस्मानरिष्टेभिरश्विना सौभगेभिः ।
तन्नो मित्रो वरुणो मामहन्ता–मदितिः सिन्धुः पृथिवी उतद्यौः ॥
कयानश्चित्र आभुवदूती सदावृध स्सखा ।
कया शचिष्ठया वृता ॥

कस्त्वा सत्यो मदानां म॑ꣳहिष्ठो मथ्सदन्धसः ।
दृढा चिदारुजे वसु ॥
अभी षु ण स्सखीना-मविता जरित्त्रॄणां । शतं भवास्यूतिभिः ॥
वयस्सुपर्णा उपसेदुरिन्द्रं प्रियमेधा ऋषयो नाधमानाः ।
अप द्ध्वान्तमूर्णुहि पूर्द्धिचक्षुर् मुमुग्ध्यस्मान्निधयेव बद्धान् ॥ 3

शन्नो देवीरभिष्टय आपो भवन्तु पीतये । शम् ँयोरभिस्रवन्तुनः ॥
ईशाना वार्याणां क्षयन्ती श्चर्.षणीनां । अपो याचामि भेषजं ॥
सुमित्रा न आप ओषधय स्सन्तु दुर्मित्रास्तस्मै भूयासुर्योऽस्मान्
द्वेष्टि यं च वयं द्विष्मः ॥
आपो हि ष्ठा मयोभुव-स्तान ऊर्जे दधातन । महे रणाय चक्षसे ।
यो वः शिवतमो रसस्तस्य भाजयतेह नः । उशतीरिव मातरः ।
तस्मा अरं गमाम वो यस्य क्षयाय जिन्वथ । 4

आपो जनयथा च नः ॥

पृथिवी शान्ता साऽग्निना शान्ता सा मे शान्ता शुच७ शमयतु ।

अन्तरिक्ष७ शान्तं तद् वायुना शान्तं तन्मे शान्त७ शुच७ शमयतु ।

द्यौः शान्ता साऽऽदित्येन शान्ता सा मे शान्ता शुच७ शमयतु ॥

पृथिवी शान्तिरन्तरिक्ष७ शान्तिर् द्यौ श्शान्तिर् दिशः

शान्तिरवान्तरदिशाः शान्ति–रग्निश्शान्तिर्–वायुश्शान्ति–रादित्य

श्शान्ति–श्चन्द्रमा श्शान्तिर् नक्षत्राणि शान्ति–रापश्शान्ति–रोषधय

श्शान्तिर् वनस्पतय श्शान्तिर् गौ श्शान्तिरजा शान्तिरश्व श्शान्तिः

पुरुष श्शान्तिर् ब्रह्म शान्तिर् ब्राह्मण श्शान्ति श्शान्तिरेव

शान्ति श्शान्तिर् मे अस्तु शान्तिः ॥

तयाऽह७ शान्त्या सर्व शान्त्या मह्यं द्विपदे चतुष्पदे च

शान्तिं करोमि शान्तिर् मे अस्तु शान्तिः ॥

एह श्रीश्च ह्रीश्च धृतिश्च तपो मेधा प्रतिष्ठा श्रद्धा सत्यं धर्मश्चैतानि

मोत्तिष्ठन्त–मनूत्तिष्ठन्तु मामा७ श्रीश्च ह्रीश्च धृतिश्च तपो मेधा प्रतिष्ठा

श्रद्धा सत्यं धर्मश्चैतानि मा मा हासिषुः ॥

उदायुषा स्वायुषोदोषधीना॒ रसेनोत् पर्जन्यस्य शुष्मेणोदस्था–
ममृता॒ अनु ॥ तच्चक्षुर् देवहितं पुरस्ता–च्छुक्रमुच्चरत् ॥
पश्येम शरदश्शतं जीवेम शरदश्शतं नन्दाम शरदश्शतं मोदाम
शरदश्शतं भवाम शरदश्शत॒ शृणवाम शरदश्शतं प्रब्रवाम
शरदश्शत–मजीतास्याम शरदश्शतं जोक्च सूर्यं दृशे ॥ **5**

य उदगान् महतोऽर्णवान् विभ्राजमान स्सरिरस्य मद्ध्याथ्स मा
वृषभो लोहिताक्ष स्सूर्यो विपश्चिन् मनसा पुनातु ॥
ब्रह्मणश्चोतन्यसि ब्रह्मण आणी स्थो ब्रह्मण आवपनमसि धारितेयं
पृथिवी ब्रह्मणा मही धारित–मेनेन महदन्तरिक्षं दिवं दाधार
पृथिवी॒ सदेवां यँदहं–वेँद तदहं धारयाणि मामद्वेदोऽधि विस्रसत् ।
मेधामनीषे मा ऽऽविशता॒ समीची भूतस्य भव्यस्यावरुद्ध्यै
सर्वमायुरयाणि सर्वमायुरयाणि ॥
आभिर् गीर्भिर् यदतो न ऊनमाप्यायय हरिवो वर्द्धमानः ।
यदा स्तोतृभ्यो महि गोत्रा रुजासि भूयिष्ठभाजो अधते स्याम ।
ब्रह्म प्रावादिष्म तन्नो मा हासीत् ॥ **6**

ओं शान्तिः शान्तिः शान्तिः ॥

(Shanti Japam ends)

27 हिरण्यगर्भ सूक्तं

(TS 4.1.8.3)

1. हिरण्यगर्भ स्समवर्त्तताग्रे भूतस्य जातः पतिरेक आसीत् ।
स दाधार पृथिवीं ध्यामुतेमां कस्मै देवाय हविषा विधेम ॥

2. यः प्राणतो निमिषतो महित्वैक इद्–राजा जगतो बभूव ।
य ईशे अस्य द्विपदश्चतुष्पदः कस्मै देवाय हविषा विधेम ॥

3. य आत्मदा बलदा यस्य विश्व उपासते प्रशिषं ँयस्य देवाः ।
यस्य छायाऽमृतं ँयस्य मृत्युः कस्मै देवाय हविषा विधेम ॥

4. यस्येमे हिमवन्तो महित्वा यस्य समुद्र७ रसया सहाऽऽहुः ।
यस्येमाः प्रदिशो यस्य बाहू कस्मै देवाय हविषा विधेम ॥

5. यं क्रन्दसी अवसा तस्तभाने अभ्यैक्षेतां मनसा रेजमाने ।
यत्राधिसूर उदितौ व्येति कस्मै देवाय हविषा विधेम ॥

6. येन द्यौरुग्रा पृथिवी च दृढे येन सुवः स्तभितं ँयेन नाकः ।
यो अन्तरिक्षे रजसो विमानः कस्मै देवाय हविषा विधेम ॥

7. आपो ह यन्महतीर् विश्वमायन् दक्षं दधाना जनयन्तीरग्निं ।
ततो देवाना–न्निरवर्त्तता–सुरेकः कस्मै देवाय हविषा विधेम ॥

8. यश्चिदापो महिना पर्यपश्यद् दक्षं दधाना जनयन्तीरग्निं ।
यो देवेष्वधि देव येक आसीत् कस्मै देवाय हविषा विधेम ॥

ओं शान्तिः शान्तिः शान्तिः ॥

28 वेद काण्ड तैत्तिरीय संहिता

28.1 प्रथमकाण्डे प्रथमप्रश्नः प्रथमपञ्चातिः

(TS 1.1.1.1)

इषेत्वोर्जेत्वा वायवस्थो पायवः स्थ देवोवः सविता प्रार्पयतु

श्रेष्ठतमाय कर्मण आ प्यायद्ध्व–मघ्निया देवभाग मूर्जस्वतीः

पयस्वतीः प्रजावती–रनमीवा अयक्ष्मा मा वः स्तेन ईशतमा–

ऽघशꣳ सो रुद्रस्य हेतिः परिवो वृणक्तु ध्रुवा अस्मिन् गोपतौ

स्यात बह्वीर्–यजमानस्य पशून् पाहि ॥

28.2 द्वितीयकाण्डे प्रथमप्रश्नः प्रथमपञ्चातिः

(TS 2.1.1.1)

वायव्यꣳ श्वेतमा लभेत भूति कामो वायुर्वै क्षेपिष्ठा देवता

वायुमेवस्वेन भागधेयेनोप धावति स एवैनं भूतिं गमयति

भवत्येवातिक्षिप्रा देवतेत्याहुस्स्सैन–मीश्वरा प्रदह इत्येतमेव सन्तं

ँवायवे नियुत्वत आ लभेत नियुद्वा अस्य धृतिर्धृत एव

भूतिमुपैत्यप्रदाहाय भवत्येव [ ]

(We have shown only 50 padams of respective panchaatis here. This sentence does not stop at the end of the panchaati , indicated by the [ ] and continues till a natural “ruk” stop comes, which please note)

28.3 तृतीयकाण्डे प्रथमप्रश्नः प्रथम पञ्चातिः

(TS 3.1.1.1)

प्रजापतिरकामयत प्रजा–स्सृजेयेति सतपो ऽतप्यत स सर्पानसृजत सोऽकामयत प्रजा–स्सृजेयेति स द्वितीयमतप्यत स वयाᳩस्यसृजत सोऽकामयत प्रजा–स्सृजेयेति स तृतीयमतप्यत स एतं दीक्षित वादम पश्यत्तमवदत्ततो वै स प्रजा असृजत यत्तपस्तप्त्वा दीक्षितवादं ँवदति प्रजा एव तद्यजमानः [ ]

28.4 चतुर्थकाण्डे प्रथमप्रश्नः प्रथमपञ्चातिः

(TS 4.1.1.1)

युञ्जानः प्रथमं मनस्तत्वाय सविता धियः ।
अग्निं ज्योति–र्निचाय्य पृथिव्या अद्ध्याऽभरत् ॥
युक्त्वाय मनसा देवान्थ्सुवर्यतो धिया दिवं ।
बृहज्ज्योतिः करिष्यत स्सविता प्रसुवाति तान् ॥
युक्तेन मनसा वयं देवस्य सवितुस्सवे । सुवर्गेयाय शक्त्यै ॥
युञ्जते मन उत युञ्जते धियो विप्रा विप्रस्य बृहतो विपश्चितः ।
विहोत्रादधे वयुना विदेक इत् [ ]

28.5 पञ्चमकाण्डे प्रथमप्रश्नः प्रथमपञ्चातिः

(TS 5.1.1.1)

सावित्राणि जुहोति प्रसूत्यै चतुर्गृहीतेन जुहोति
चतुष्पादः पशवः पशूनेवाव रुन्धे चतस्रो दिशो दिक्ष्वेव प्रति तिष्ठति
छन्दाꣳसि देवेभ्यो ऽपाक्रा मन्नवो ऽभागानि हव्यं
वँक्ष्याम इति तेभ्य एतच्चतुर्गृहीत–मधारयन्
पुरोनुवाक्यायै याज्यायै देवतायै वषट्काराय यच्चतुर्गृहीतं
जुहोति छन्दाꣳस्येव तत् प्रीणाति तान्यस्य प्रीतानि
देवेभ्यो हव्यं वँहन्ति यं कामयेत [ ]

28.6 षष्ठकाण्डे प्रथमप्रश्नः प्रथमपञ्चातिः

(TS 6.1.1.1)

प्राचिनवꣳशङ्करोति देवमनुष्या दिशो व्यभजन्त प्राचीन्देवा
दक्षिणा पितरः प्रतीचीं मनुष्या उदीचीꣳ रुद्रायत्
प्राचीनवꣳशङ्करोति देवलोकमेव तद्यजमान उपावर्तते परि श्रयत्यन्तर्
हितो हि देवलोको मनुष्यलोकान्नास्मा ल्लोकाथ् स्वेतव्य मिवे
त्याहुः कोहि तद्वेद यद्ध्य मुष्मिन् ँलोकेऽस्ति वा नवेति दिक्ष्वती
काशान् करोति [ ]

28.7 सप्तमकाण्डे प्रथमप्रश्नः प्रथमपञ्चातिः

(TS 7.1.1.1)

प्रजननम् ज्योति–रग्निर्–देवतानाम् ज्योतिर् विराट् छन्दसाम्
ज्योतिर् विराड्–वाचोऽग्नौ सन्तिष्ठते विराजमभि सं पद्यते ,
तस्मात्तज्ज्योति रुच्यते द्वौ स्तोमौ प्रातस्सवनं वहतो यथा
प्राणश्चा पानश्च द्वौ माद्ध्यन्दिन॑ सवनं यथा चक्षुश्च श्रोत्रञ्च
द्वौ तृतीयसवनं यथा वाक्च प्रतिष्ठा च पुरुषसम्मितो वा एष
यज्ञोऽस्थूरिः [ ]

28.8 सप्तमकाण्डे पञ्चमप्रश्नः अन्त्यपञ्चातिः

TS 7.5.25.2

समुद्र उदरमन्तरिक्षं पायुर् द्यावापृथिवी आण्डौ ग्रावा शेपस्सोमो
रेतो यज्जंजभ्यते तद्वि द्योतते यद्विधूनुते तथ्स्तनयति यन्मेहति
तद्वर्.षति वागेवास्य वा गहर्वा अश्वस्य जायमानस्य महिमा
पुरस्ताज्जायते रात्रिरेनं महिमा पश्चादनुजायत एतौ वै
महिमानावश्वमभित–स्संबभूवतुर्.हयो देवानवहदर्वा–ऽसुरान् वाजी
गन्धर्वानश्वो मनुष्यान् थ्समुद्रो वा अश्वस्य योनि स्समुद्रो बन्धुः ॥

28.9 तैत्तिरीय यजुब्राह्मणम् प्रथमाष्टके प्रथमप्रश्नः प्रथम दशिनि

TB 1.1.1.1

ब्रह्म सन्धत्तं तन्मे जिन्वतं । क्षत्रꣳ सन्धत्तं तन्मे जिन्वतं ।
इषꣳ सन्धत्तं ताम्मे जिन्वतं । ऊर्जꣳ सन्धत्तं ताम्मे जिन्वतं ।
रयिꣳ सन्धत्तं ताम्मे जिन्वतं । पुष्टिꣳ सन्धत्तं ताम्मे जिन्वतं ।
प्रजाꣳ सन्धत्तं ताम्मे जिन्वतं । पशून्थ्सन्धत्तं तान्मे जिन्वतं ।
स्तुतोऽसिजनधाः । देवास्त्वा शुक्रपाः प्रणयन्तु ॥
सुवीराः प्रजाः प्रजनयन् परीहि ।

28.10 द्वितीयाष्टके प्रथमप्रश्नः प्रथम दशिनि

TB 2.1.1.1

अङ्गिरसो वै सत्रमासत । तेषां पृश्ञिर् घर्मधुगासीत् ।
सर्जीषेणा जीवत् । तेऽब्रुवन्न् । कस्मै नु सत्रमास्महे ।
येऽस्या ओषधीर्न जनयाम इति । ते दिवो वृष्टिमसृजन्त ।
यावन्त स्स्तोका अवापद्यन्त । तावती–रोषधयोऽजायन्त ।
ता जाताः पितरो विषेणा लिंपन्न् ॥ [ ] तासां जग्ध्वारुप्यंत्यैत् ।

28.11 तृतीयाष्टके प्रथमप्रश्नः प्रथम दशिनि

TB 3.1.1.1

अग्निर्नः पातु कृत्तिकाः । नक्षत्रं देवमिन्द्रियम् ।

इदमासां ँविचक्षणम् । हविरासं जुहोतन ।

यस्य भान्ति रश्मयो यस्य केतवः ।

यस्येमा विश्वा भुवनानि सर्वा । स कृत्तिकाभिरभि सँँवसानः ।

अग्निर्नो देवस्सुविते दधातु । प्रजापते रोहिणी वेतु पत्नी ।

विश्वरूपा बृहती चित्रभानुः ॥ [ ] सा नो यज्ञस्य सुविते दधातु ।

28.12 तृतीयाष्टके नवमप्रश्नः प्रथम दशिनि

TB 3.9.1.1

प्रजापति–रश्वमेधमसृजत । सोऽस्माथ्सृष्टो–ऽपाक्रामत् ।

तमष्टादशिभिरनु प्रायुङ्क । तमाप्नोत् । तमाप्त्वा ऽष्टादशिभि-रवारुन्ध ।

यदष्टा दशिन आलभ्यन्ते । यज्ञमेव तैराप्त्वा यजमानो ऽवरुन्धे ।

सँँवथ्सरस्य वा एषा प्रतिमा । यदष्टादशिनः ।

द्वादश मासाः पञ्चर्तवः । सँँवथ्सरो ऽष्टा दशः ॥

28.13 तृतीयाष्टके नवमप्रश्नः अन्त्य दशिनि

TB 3.9.23.2

यद्दर्.शपूर्णमासौ यजते । अश्वस्यैव मेद्ध्यस्य पदेपदे जुहोति ।

एतदनुकृति ह स्म वै पुरा । अश्वस्य मेद्ध्यस्य पदेपदे जुह्वति ।

यो वा अश्वस्य मेद्ध्यस्य विवर्त्तनं ँवेद ।

अश्वस्यैव मेद्ध्यस्य विवर्त्तने विवर्त्तने जुहोति ।

असौ वा आदित्यो ऽश्वः । स आहवनीयमागच्छति ।

तद्विवर्त्तते । यदग्निहोत्रं जुहोति ।

अश्वस्यैव मेद्ध्यस्य विवर्त्तने विवर्त्तने जुहोति ।

एतदनुकृति ह स्म वै पुरा ।

अश्वस्य मेद्ध्यस्य विवर्त्तने विवर्त्तने जुह्वति ॥

28.14 काटके प्रथमप्रश्नः प्रथम दशिनि

TB 3.10.1.1

सं.ज्ञानं ँविज्ञानं प्रज्ञानं जानदभिजानत् ।

संकल्पमानं प्रकल्पमान–मुपकल्पमान–मुपक्लृप्तं क्लृप्तं ।

श्रेयो वसीय आयथ्स्संभूतं भूतं ।

चित्रः केतुः प्रभानाभान् थ्संभान् ।

ज्योतिष्मा७ स्तेजस्वानातप७ स्तपन्नभितपन् ।

रोचनो रोचमान–श्शोभन–श्शोभमानः कल्याणः ।
दर्.शा दृष्टा दर्.शता विश्वरूपा सुदर्.शना ।
आप्यायमा–नाप्यायमा–नाप्याया सूनृतेरा ।
आपूर्यमाणा पूर्यमाणा पूरयन्ती पूर्णा पौर्णमासी ।
दाता प्रदाता ऽऽनन्दो मोदः प्रमोदः ॥ [ ]
आवेशय–न्निवेशयन् थ्सँवेशनः सꣳशान्त श्शान्तः ।

28.15 काटके तृतीयप्रश्नः अन्त्य दशिनि

TB 3.12.9.8

तस्यैवात्मा पद वित्तं ँविदित्वा । न कर्मणा लिप्यते पापकेन ।
पञ्चपञ्चाशत स्त्रिवृत स्सँवथ्सराः । पञ्चपञ्चाशतः पञ्चदशाः ।
पञ्चपञ्चाशत स्सप्तदशाः । पञ्च पञ्चा शत एकविꣳशाः ।
विश्वसृजाꣳ सहस्रसँवथ्सरं ।
एते नवै विश्वसृज इदं ँविश्वमसृजन्त । यद्विश्व मसृजन्त ।
तस्माद्विश्व सृजः । विश्वमेनाननु प्रजायते ।
ब्रह्मण–स्सायुज्यꣳ सलोकतां ँयन्ति ।
एता सामेव देवतानाꣳ सायुज्यं । सार्ष्टिताꣳ समान लोकतां ँयन्ति ।
य एतदुपयन्ति । ये चैनत् प्राहुः । येभ्यश्चैनत् प्राहुः । ॐ ॥

28.16 आरण्यके प्रथमप्रश्नः प्रथम दशिनि

TA 1.1.1

भद्रं कर्णेभिः शृणुयाम देवाः । भद्रं पश्येमाक्षभिर् यजत्राः ।

स्थिरैरङ्गैस्तुष्टुवा७ं सस्तनूभिः । व्यशेम देवहितं यदायुः ।

स्वस्ति न इन्द्रो वृद्धश्रवाः । स्वस्ति नः पूषा विश्ववेदाः ।

स्वस्ति नस्तार्क्ष्यो अरिष्टनेमिः । स्वस्ति नो बृहस्पतिर् दधातु ।

आपमापा–मपस्स्सर्वाः । अस्मा–दस्मा–दितोस्मुतः ॥ [ ]

अग्निर् वायुश्च सूर्यश्च ।

=========

28.17 आरण्यके दशमप्रश्नः अन्त्य दशिनि

TA 6.80.1

तस्यैवं विदुषो यज्ञस्यात्मा यजमान-श्श्रद्धा पत्नी शरीर-मिद्ध्ममुरोवेदिर्-लोमानि बर्.हिर् वेद-श्शिखा हृदयं यूपः काम आज्यं मन्युः पशुस्तपो ऽग्निर्-दम-श्शमयिता दक्षिणा-वाग्घोता प्राण उद्गाता ,

चक्षुरद्ध्वर्युर्-मनो ब्रह्मा श्रोत्रमग्नी-ध्यावद्ध्रियते सा दीक्षा यदश्नाति तद्धविर्-यत्पिबति तदस्य सोमपानं यँद्रमते तदुपसदो यथ्संच-रत्युप विश-त्युत्तिष्ठते च सप्रवर्ग्यो यन्मुखं तदाहवनीयो या व्याहृति-राहुतिर्-यदस्य ,

विज्ञानं तज्जुहोति यथ्सायं प्रातरत्ति तथ्समिधं यँत्प्रातर् मद्ध्यन्दिनꣳ सायञ्च तानि सवनानि ये अहोरात्रे ते दर्.शपूर्णमासौ येऽर्द्धमासाश्च मासाश्च ते चातुर्मास्यानि य ऋतवस्ते पशुबन्धा ये संवँथ्सराश्च परिवथ्सराश्च ते ऽहर्गणा-स्सर्व वेदसं वा,

एतथ्सत्रं ँयन्मरणं तदवभृथ एतद्वै जरामर्य-मग्निहोत्र७ सत्रं
ँय एवं ँविद्वा-नुदगयने प्रमीयते देवानामेव महिमानं गत्वा
ऽऽदित्यस्य सायुज्यं,

गच्छत्यथ यो दक्षिणे प्रमीयते पितृणा-मेव महिमानं गत्वा चन्द्रमस
स्सायुज्य७ सलोकता-माप्नोत्येतौ वै सूर्याचन्द्रमसौर्-महिमानौ

ब्राह्मणो विद्वानभि जयति तस्माद्ब्रह्मणो महिमान माप्नोति
तस्माद्ब्रह्मणो महिमान-मित्युपनिषत् ॥

ॐ शान्तिः शान्तिः शान्तिः ॥

29 ऋचां प्राची

(TB 3.12.9.1)

ऋचां प्राची महती दिगुच्यते । दक्षिणा–माहुर् यजुषा–मपारां ।
अथर्वणा–मङ्गिरसां प्रतीची । साम्ना–मुदीची महती दिगुच्यते ।
ऋग्भिः पूर्वाह्णे दिवि देव ईयते । यजुर्वेदे तिष्ठति मद्ध्ये अह्नः ।
सामवेदेनास्तमये महीयते । वेदै–रशून्य–स्त्रिभिरेति सूर्यः ।
ऋग्भ्यो जाताꣳ सर्वशो मूर्त्ति–माहुः ।
सर्वा गतिर् याजुषी हैव शश्वत् ॥ 1

सर्वं तेज स्सामरूप्यꣳ ह शश्वत् । सर्वꣳ हेदं ब्रह्मणा हैव सृष्टं ॥
ऋग्भ्यो जातं वैँश्यं वँर्ण–माहुः । यजुर्वेदं क्षत्रियस्याहुर्योनिं ।
सामवेदो ब्राह्मणानां प्रसूतिः । पूर्वे पूर्वेभ्यो वच एत–दूचुः ।
आदर्.श–मग्निं चिन्वानाः । पूर्वे विश्वसृजोऽमृताः ।
शतँ वर्.षसहस्राणि । दीक्षिता स्सत्र–मासत ॥ 2

तप आसीद् गृहपतिः । ब्रह्म ब्रह्मा भवथ् स्वयं ।
सत्यꣳ ह होतैषा–मासीत् । यद् विश्वसृज आसत ॥
अमृत–मेभ्य उदगायत् । सहस्रं परिवथ्सरान् ।

भूतꣳह प्रस्तोतैषा–मासीत् । भविष्यत् प्रति चाहरत् ।
प्राणो अद्ध्वर्यु–रभवत् । इदꣳ सर्वꣳ सिषासतां ॥ 3

अपानो विद्वानावृतः । प्रति प्रातिष्ठ–दद्ध्वरे ।
आर्त्तवा उपगातारः । सदस्या ऋतवो–ऽभवन् ।
अर्द्धमासाश्च मासाश्च । चमसा–द्ध्वर्यवो ऽभवन् ।
अशꣳ सद् ब्रह्मण–स्तेजः । अच्छा वाकोऽभवद्–यशः ।
ऋत–मेषां प्रशास्ता–ऽऽसीत् । यद् विश्वसृज आसत ॥ 4

ऊर्ग्–राजान–मुदवहत् । ध्रुव गोप स्सहो–ऽभवत् ।
ओजोऽभ्यष्टौद् ग्राव्.ण्णः । यद् विश्वसृज आसत ।
अपचितिः पोत्रीया–मयजत् । नेष्ट्रीया–मयजत् त्विषिः ।
आग्नीद्ध्राद् विदुषी सत्यं । श्रद्धा हैवा यजथ् स्वयं ।
इरा पत्नी विश्व सृजां । आकूति–रपिनड्ढविः ॥ 5

इद्ध्मꣳ ह क्षुच् चैभ्य उग्रे । तृष्णा चा वहतामुभे ।
वागेषाꣳ सुब्रह्मण्या–ऽऽसीत् । छन्दो योगान् विजानती ।
कल्पतन्त्राणि तन्वाना ऽहः । सꣳ स्थाश्च सर्वशः ।

अहोरात्रे पशु पाल्यौ । मुहूर्त्ताः प्रेष्या अभवन् ।
मृत्युस्तद–भव–द्धाता । शमितो–ग्रो विशां पतिः ॥ 6

विश्वसृजः प्रथमा स्सत्र–मासत । सहस्र समं प्रसुतेन यन्तः ।
ततो ह जज्ञे भुवनस्य गोपाः । हिरण्मय श्शकुनिर् ब्रह्म नाम ।
येन सूर्य–स्तपति तेजसेद्धः । पिता पुत्रेण पितृमान्. योनियोनौ ।
नावेदविन् मनुते तं बृहन्तं । सर्वानुभु–मात्मान९् संपराये ।
एष नित्यो महिमा ब्राह्मणस्य । न कर्मणा वर्द्धते नो कनीयान् ॥ 7

तस्यैवा–त्मा पदवित्तं ँविदित्वा । न कर्मणा लिप्यते पापकेन ।
पञ्च पश्चाशत–स्त्रिवृत स्सँवथ्सराः । पञ्च पञ्चाशतः पञ्चदशाः ।
पञ्च पञ्चाशत स्सप्तदशाः । पञ्च पञ्चाशत एकवि९्शाः ।
विश्वसृजा९् सहस्र सँवथ्सरं ।
एतेन वै विश्वसृज इदं ँविश्व–मसृजन्त ।
यद् विश्व–मसृजन्त । तस्माद् विश्वसृजः ।
विश्व–मेना–ननु प्रजायते । ब्रह्मण स्सायुज्य९् सलोकतां ँयन्ति ।

ए॒तासा॑मे॒व दे॒वता॑ना॒ꣳ॒ सायु॑ज्यं । सा॒र्ष्टिता॑ꣳ समान लो॒कता॓ँ यन्ति ।
य ए॒त-दु॑प॒यन्ति॑ । ये चै॑न॒त् प्रा॑हु॒ः । ये॑भ्य-श्चै॑न॒त् प्रा॑हुः ॥ ओं **॥ 8**

(ओं शान्ति॒ः शान्ति॒ः शान्ति॑ः ॥)

30 प्रदक्षिण मन्त्राः

(Order of chanting various mantras may vary)

Ref: TA 2.15.1 for 1 / RV 1.27.13 for 2 / TA.6.1.4 for 3 / TB 1.2.1.26 for 4 / TB 2.4.2.9 for 5 / RV 10.173.5 for 6 / TB 2.4.6.10 for 7 / RV.5.25.5 for 8 / TS 4.5.3.2 for 9

ये अर्वाङुत वा पुराणे वेदं ँविद्वा॰ सममभितो वदन्त्यादित्यमेव ते परिवदन्ति सर्वे अग्निं द्वितीयं तृतीयं च ह॰ समिति यावतीर्वै देवतास्ता स्सर्वा वेदविदि ब्राह्मणे वसन्ति तस्मात् ब्राह्मणेभ्यो वेदविद्भ्यो दिवेदिवे नमस्कुर्यान्नाश्लीलं कीर्तयेदेता एव देवताः प्रीणाति ॥ 1

नमो महद्भ्यो नमो अर्भकेभ्यो नमो युवद्भ्यो नम आशिनेभ्याः ।
यजाम देवान् यदिशक्नवाम मा ज्यायसः शं समा वृक्षि देवाः ॥ 2

सदसस्पति मद्भुतं प्रिय-मिन्द्रस्य काम्यं । सनिं मेधामयासिषं ॥ 3

सप्रथ सभां मे गोपाय । ये च सभ्या स्सभासदः ।
तानिन्द्रियावतः कुरु । सर्वमायु-रुपासताम् ।
अहे बुद्ध्निय मन्त्रं मे गोपाय । यमृषयस्त्रैविदा विदुः ।
ऋच स्सामानि यजू॰षि । सा हि श्रीरमृता सताम् ॥ 4

पर्वत इवा विशाचलिः । इन्द्र इवेह ध्रुवस्तिष्ठ । इह राष्ट्रमुधारय ।
अभितिष्ठन् पृतन्यतः । अधरेसन्तु शत्रवः । इन्द्र इव वृत्रहातिष्ठ ॥ 5
((सुमुहूर्तोऽस्तु । सुप्रतिष्ठितमस्तु ॥))

ध्रुवं ते राजा वरुणो ध्रुवं देवो बृहस्पतिः ।
ध्रुवं त इन्द्रश्चाग्निश्च राष्ट्रं धारयतां ध्रुवं ॥ 6

देवीं वाँचमजनयन्त देवाः । तां विँश्वरूपाः पशवो वदन्ति ।
सानो मन्त्रेष मूर्जं दुहाना । धेनुर्वागस्मानुपसुष्टुतैतु ॥ 7

Vachanam - सुमुहूर्तो ऽस्त्वित्यनु गृह्णन्तु ।

Prati-Vachanam - सुमुहूर्तोऽस्तु । सुप्रतिष्ठितमस्तु ॥

***(Rig Vedic Convention of chanting)**

*अग्नि–स्तुविश्रवस्तमं तुविब्रह्माणमुत्तमं ।
अतूर्तं श्रावयत्पतिं पुत्रं ददाति दाशुषे ॥
*अग्निर्–ददाति सत्पतिं सासाह यो युधा नृभिः ।
अग्निरत्यं रघुष्यदं जेतार–मपराजितं ॥ 8

नमः सभाभ्य सभापतिभ्यश्च वो नमः ॥ 9

31 प्रोक्षण मन्त्राः

TB 2.6.5.2 for 1 to 3 / TS 1.7.10.3 for 4, 5 / TB 3.5.10.4 for 6 & 7 / T.B.2.4.4.10 for 8 / RV 10.137.6 for 9 / TA 1.26.5 for 10

देवस्यत्वा सवितुः प्रसवे । अश्विनोर् बाहुभ्यां । पूष्णो हस्ताभ्यां ।
अश्विनोर् भैषज्येन । तेजसे ब्रह्मवर्चसायाभिषिञ्चामि ॥ 1

देवस्यत्वा सवितुः प्रसवे । अश्विनोर् बाहुभ्यां । पूष्णो हस्ताभ्यां ।
सरस्वत्यै भैषज्येन । वीर्यायान्नाद्याया-भिषिञ्चामि ॥ 2

देवस्यत्वा सवितुः प्रसवे । अश्विनोर् बाहुभ्यां । पूष्णो हस्ताभ्यां ।
इन्द्रस्येन्द्रियेण । श्रियै यशसे बलाया-भिषिञ्चामि । 3

सोमꣳ राजानं वरुण-मग्नि मन्वारभामहे ।
आदित्यान्. विष्णुꣳ सूर्यं ब्रह्माणञ्च बृहस्पतिं ॥ 4

देवस्यत्वा सवितुः प्रसवे ऽश्विनोर् बाहुभ्यां पूष्णो हस्ताभ्याꣳ
सरस्वत्यै वाचो यन्तुर् यन्त्रेणाग्नेस्त्वा साम्राज्येना
भिषिञ्चा-मीन्द्रस्यत्वा साम्राज्येना-भिषिञ्चामि बृहस्पतेस्त्वा
साम्राज्येना-भिषिञ्चामि ॥ 5

आयुराशास्ते । सुप्रजास्त्वमाशास्ते । सजातवनस्यामाशास्ते ।
उत्तरान्देवयज्यामाशास्ते । भूयो हविष्करण-माशास्ते ।
दिव्यन्धामाशास्ते । विश्वं प्रियमाशास्ते ।
यदनेन हविषाशास्ते ॥ 6

तदश्यात्–तदृद्ध्यात् । तदस्मै देवारासन्तां ॥
तदग्निर् देवो देवेभ्यो वनते । वयमग्नेर् मानुषाः ।
इष्टं च वीतं च । उभे च नो द्यावापृथिवी अꣳहसस्पातां ।
इह गतिर् वामस्येदं च । नमो देवेभ्यः ॥ 7

द्रुपदादिवेन् मुमुचानः । स्विन्न–स्स्नात्वी मलादिव ।
पूतं पवित्रेणे वाज्यं । आपः शुन्धन्तु मैनसः ॥
भूर्भुवस्सुवो भूर्भुवस्सुवो भूर्भुवस्सुवः ॥ 8

प्राशन मन्त्रः

आप इद्वा उ भेषजीः । आपो अमीवचातनीः ।
आपस्सर्वस्य भेषजी । तास्ते कृण्वन्तु भेषजं ॥ 9

[अकाल मृत्यु हरणम् सर्व व्याधि निवारणं ।

सर्व(समस्त) पापक्षयहरं (देवता नाम*) वरुण* पाथोदकं शुभं ।]

स्त्रीणां प्राशनेः

आमयावी चिन्वीत । आपो वै भेषजं । भेषजमेवास्मै करोति ।
सर्वमायुरेति ॥ **10**

32 ओषधि सूक्तं

(TS 4.2.6.1)

या जाता ओषधयो देवेभ्य स्त्रियुगं पुरा ।
मन्दामि बभ्रूणामह॑ शतं धामानि सप्त च ।
शतं वो अंब धामानि सहस्रमुतवो रुहः ।
अथा शतक्रत्वो यूयमिमं मे अगदं कृत ।
पुष्पावतीः प्रसूवतीः फलिनीरफला उत ।
अश्वा इव सजित्वरीर् वीरुधः पारयिष्णवः ।
ओषधीरिति मातर–स्तद्वो देवी–रुपब्रुवे ।
रपा॑सि विघ्नतीरित रपश्चातयमानाः ॥ 1

अश्वत्थे वो निषदनं पर्णेवो वसतिः कृता ।
गोभाज इत्किलाऽसथ यथ् सनवथ पूरुषं ।
यदहं वाजय–न्निमा ओषधीर्. हस्त आदधे ।
आत्मा यक्ष्मस्य नश्यति पुरा जीव गृभो यथा ।
यदोषधय स्संगच्छन्ते राजान–स्समिताविव ।
विप्र स्स उच्यते भिषग्–रक्षोहाऽमीवचातनः ।

निष्कृतिर् नाम वो माताऽथा यूयꣳ स्थ संकृतीः ।
सराः पतत्रिणी स्स्थनयदामयति निष्कृत ॥ 2

अन्यावो अन्या–मवत्वन्या ऽन्यस्या उपावत ।
तास्सर्वा ओषधय–स्सँविदाना इदं मे प्रावता वचः ।
उच्छुष्मा ओषधीनां गावो गोष्ठादिवेरते ।
धनꣳ सनिष्यन्तीना–मात्मानन्तव पूरुष ।
अति विश्वाः परिष्ठास्ते न इव व्रजमक्रमुः ।
ओषधयः प्राचुच्यवुर् यत्किञ्च तनुवाꣳ रपः ।
यास्त आतस्थु–रात्मानं ँया आविविशुः परुःपरुः ।
तास्ते यक्ष्मं ँवि बाधन्तामुग्रो मद्ध्यमशी–रिव ॥ 3

साकं ँयक्ष्म प्र पत श्येनेन किकिदीविना ।
साकं ँवातस्य ध्राज्या साकन्नश्य निहाकया ।
अश्वावतीꣳ सोमवती–मूर्जयन्ती मुदोजसं ।
आ विथ्सि सर्वा ओषधीरस्मा अरिष्ट तातये ।
याः फलिनीर् या अफला अपुष्पायाश्च पुष्पिणीः ।

बृहस्पतिप्रसूता स्तानो मुञ्चन्त्व७्हसः ।
या ओषधय स्सोमराज्ञीः प्रविष्टाः पृथिवीमनु ॥ 4

तासां त्वमस्युत्तमा प्र णो जीवातवेसुव ।
अवपतन्तीरवदन् दिव ओषधयः परि ।
यं जीवमश्नवामहै न स रिष्याति पूरुषः ।
याश्चेदमुप-शृण्वन्ति याश्च दूरं परागताः ।
इह संगत्य ता स्सर्वा अस्मै सं दत्त भेषजं ।
मा वो रिषत् खनिता यस्मै चाऽहं खनामि वः ।
द्विप-च्चतुष्पदस्माक७् सर्व-मस्त्वनातुरं ।
ओषधय स्सं वदन्ते सोमेन सह राज्ञा ।
यस्मै करोति ब्राह्मणस्त७् राजन्-पारयामसि ॥ 5

ओं शान्तिः शान्तिः शान्तिः ॥

33 मन्त्र पुष्पं

(TA 1.22.1)

योऽपां पुष्पं वेद । पुष्पवान् प्रजावान् पशुमान् भवति ।
चन्द्रमा वा अपां पुष्पम् । पुष्पवान् प्रजावान् पशुमान् भवति ।
य एवं वेद ॥ 1

योऽपामायतनं वेद । आयतनवान् भवति । अग्निर्वा अपामायतनं ।
आयतनवान् भवति । योऽग्नेरायतनं वेद । आयतनवान् भवति ।
आपो वा अग्नेरायातनं । आयतनवान् भवति । य एवं वेद ॥ 2

योऽपामायतनं वेद । आयतनवान् भवति । वायुर्वा अपामायतनं ।
आयतनवान् भवति । यो वायोरायतनं वेद । आयतनवान् भवति ।
आपो वै वायोरायातनं । आयतनवान् भवति । य एवं वेद ॥ 3

योऽपामायतनं वेद । आयतनवान् भवति ।
असौ वै तपन्नपा–मायतनं ।
आयतनवान् भवति । योऽमुष्य–तपत आयतनं वेद ।
आयतनवान् भवति । आपो वा अमुष्य–तपत आयतनं ।
आयतनवान् भवति । य एवं वेद ॥ 4

योऽपामायतनं वेद । आयतनवान् भवति । चन्द्रमा वा अपामायतनं ।
आयतनवान् भवति । यश्चन्द्रमस आयतनं वेद ।
आयतनवान् भवति । आपो वै चन्द्रमस आयतनं ।
आयतनवान् भवति । य एवं वेद ॥ 5

योऽपामायतनं वेद । आयतनवान् भवति ।
नक्षत्राणि वा अपामायतनं । आयतनवान् भवति ।
यो नक्षत्राणा–मायतनं वेद । आयतनवान् भवति ।
आपो वै नक्षत्राणा–मायतनं । आयतनवान् भवति । य एवं वेद ॥ 6

योऽपामायतनं वेद । आयतनवान् भवति । पर्जन्यो वा अपामायतनं ।
आयतनवान् भवति । यः पर्जन्य–स्यायतनं वेद ।
आयतनवान् भवति । आपो वै पर्जन्यस्यायतनं ।
आयतनवान् भवति । य एवं वेद ॥ 7

योऽपामायतनं वेद । आयतनवान् भवति ।
सँवथ्सरो वा अपामायतनं । आयतनवान् भवति ।
यस्सँवथ्सर–स्यायतनं वेद । आयतनवान् भवति ।

आपो वै सँवथ्सरस्यायतनं । आयतनवान् भवति ।
य एवं वेद ॥ 8

योऽप्सुनावं प्रतिष्ठितां वेद । प्रत्येवतिष्ठति ॥ 9

Other Mantras Chanted with "Mantra Pushpam".

राजाधिराजाय प्रसह्य साहिने । नमो वयं वैश्रवणाय कुर्महे ।
स मे कामान् कामकामाय मह्यं । कामेश्वरो वैश्रवणो ददातु ।
कुबेराय वैश्रवणाय । महाराजाय नमः ॥ 1 **(TA 1.31.6)**

ओं तद्ब्रह्म । ओं तद्वायुः। ओं तदात्मा । ओं तथ्सत्यं ।
ओं तथ्सर्वं । ओं तत्पुरोर्नमः ।
अन्तश्चरति भूतेषु गुहायां विश्वमूर्तिषु ।
त्वम्-यँज्ञस्त्वं-वँषट्कारस्त्व-मिन्द्रस्त्वꣳ-रुद्रस्त्वं-
विष्णुस्त्वं-ब्रह्मत्वं प्रजापतिः ।
त्वन्तदाप आपो ज्योतीरसोऽमृतं ब्रह्म भूर्भुवस्सुवरोम् ॥ 2
(TA .6.68.1)

न कर्मणा न प्रजया धनेन त्यागेनैके अमृतत्व-मानशुः ।
परेण नाकं निहितं गुहायां ँविभ्राजते यद्यतयो विशन्ति ॥ **3**

वेदान्तविज्ञान सुनिश्चितार्था-स्सन्यास योगाद्यतय श्शुद्ध सत्वाः ।
ते ब्रह्मलोके तु परान्तकाले परामृतात् परिमुच्यन्ति सर्वे ॥ **4**

दह्रं ँविपापं परमेश्मभूतं ँयत्पुण्डरीकं पुरमद्ध्य स॰स्थं ।
तत्रापि दह्रं गगनं ँविशोक-स्तस्मिन्. यदन्तस्त-दुपासितव्यं ॥ **5**

यो वेदादौ स्वरः प्रोक्तो वेदान्ते च प्रतिष्ठितः ।
तस्य प्रकृति-लीनस्य यः परस्स महेश्वरः ॥ **6 (TA .6.12.3)**

यो वै तां ब्रह्मणो वेद । अमृतेनावृतां पुरीम् (पुरीम्) ।
तस्मै ब्रह्म च ब्रह्मा च । आयुः कीर्तिं प्रजां ददुः ॥ **7 (TA 1.27.3)**

---

34 अघमर्.षण सूक्तं

(TA .6.1.12)

हिरण्यशृङ्गं ँवरुणं प्रपद्ये तीर्थं मे देहि याचितः ।

यन्मया भुक्त–मसाधूनां पापेभ्यश्च प्रतिग्रहः ।

यन्मे मनसा वाचा कर्मणा वा दुष्कृतं कृतं ।

तन्न इन्द्रो वरुणो बृहस्पति–स्सविता च पुनन्तु पुनःपुनः ।

नमोऽग्नये ऽप्सुमते नम इन्द्राय नमो वरुणाय नमो

वारुण्यै नमोऽद्भ्यः ॥ 1

यदपां क्रूरं ँयदमेद्ध्यं ँयदशान्तं तदपगच्छतात् ।

अत्याशना–दतीपानाद्यच्च उग्रात् प्रतिग्रहात् ।

तन्नो वरुणो राजा पाणिना ह्यवमर्.शतु ।

सोऽहमपापो विरजो निर्मुक्तो मुक्तकिल्बिषः ।

नाकस्य पृष्ठ मारुह्य गच्छेद् ब्रह्म सलोकतां ।

यश्चाप्सु वरुणस्स पुनात्वघमर्.षणः ।

इमं मे गंगे यमुने सरस्वति शुतुद्रि स्तोमꣳ सचता परुष्णिया ।

असिक्निया मरुद्वृधे वितस्तया ऽऽर्जीकीये शृणुह्या सुषोमया ।

ऋतं च सत्यं चाभीद्धा-त्तपसो-ऽध्यजायत ।
ततो रात्रि रजायत तत-स्समुद्रो अर्णवः ॥ 2

समुद्रादर्णवादधि सँम्वथ्सरो अजायत ।
अहोरात्राणि विदधद्विश्वस्य-मिषतो वशी ।
सूर्याचन्द्रमसौ धाता यथापूर्व-मकल्पयत् ।
दिवं च पृथिवीं चान्तरिक्ष-मथो सुवः ।
यत्पृथिव्याꣳ रजः स्वमान्तरिक्षे वि रोदसी ।
इमाꣳ स्तदापो वरुणः पुनात्वघमर्.षणः ।
पुनन्तु वसवः पुनातु वरुणः पुनात्वघमर्.षणः ।
एष भूतस्य मद्ध्ये भुवनस्य गोप्ता ।
एष पुण्यकृतां ँल्लोकानेष मृत्योर्. हिरण्मयम् ।
द्यावापृथिव्योर्. हिरण्मयꣳ सꣳश्रितꣳ सुवः ॥ 3

सन-स्सुव-स्सꣳशिशाधि । आर्द्रं ज्वलति ज्योति-रहमस्मि ।
ज्योति र्ज्वलति ब्रह्माह-मस्मि । योऽह-मस्मि ब्रह्माह-मस्मि ।
अहमस्मि ब्रह्माह-मस्मि । अहमेवाहं मां जुहोमि स्वाहा ।
अकार्यकार्यवकीर्णी स्तेनो भ्रूणहा गुरुतल्पगः ।

वरुणोऽपा-मघमर्.षण-स्तस्मात् पापात्प्रमुच्यते ।
रजोभूमिस्त्व माऽ रोदयस्व प्रवदन्ति धीराः ।
आक्रान् थ्समुद्रः प्रथमे विधर्मञ्जनयन् प्रजा भुवनस्य राजा ।
वृषा पवित्रे अधिसानो अव्ये बृहथ्सोमो वावृधे सुवान इन्दुः ॥ 4

35 त्रिसुपर्ण मन्त्राः

(TA 6.38.1)

ब्रह्ममेतु मां । मधुमेतु मां । ब्रह्ममेव मधुमेतु मां ।

यास्ते सोम प्रजा वथ्सोऽभि सो अहं । दुःष्वप्नहन्दुरुष्षह ।

यास्ते सोम प्राणाꣳस्ताञ्जुहोमि ।

त्रिसुपर्णं मयाचितं ब्राह्मणाय दद्यात् ।

ब्रह्महत्यां ँवा एते घ्नन्ति । ये ब्राह्मणा–स्त्रिसुपर्णं पठन्ति ।

ते सोमं प्राप्नुवन्ति । आ सहस्रात् पङ्क्तिं पुनन्ति । ओं ॥ 1

ब्रह्म मेधया । मधु मेधया । ब्रह्ममेव मधु मेधया ।

अद्या नो देव सवितः प्रजावथ्सावी–स्सौभगं ।

परा दुःष्वप्नियꣳ सुव । विश्वानि देव सवितर् दुरितानि परासुव ।

यद्भद्रं तन्म आसुव । मधु वाता ऋतायते मधु क्षरन्ति सिन्धवः ।

माद्ध्वीर् नस्सन्त्वोषधीः ।

मधु नक्तमुतोषसि मधुमत्पार्थिवꣳ रजः ।

मधु द्यौरस्तु नः पिता । मधुमान्नो वनस्पतिर् मधुमाꣳ अस्तु सूर्यः ।

माद्ध्वीर्गावो भवन्तु नः ।

य इमं त्रिसुपर्णं मयाचितं ब्राह्मणाय दद्यात् ।

भ्रूणहत्यां ँवा एते घ्नन्ति । ये ब्राह्मणा–स्त्रिसुपर्णं पठन्ति ।
ते सोमं प्राप्नुवन्ति । आसहस्रात् पङ्क्तिं पुनन्ति । ओं ॥ 2

ब्रह्म मेधवा । मधु मेधवा । ब्रह्ममेव मधु मेधवा ।
ब्रह्मा देवानां पदवीः कवीना–मृषिर् विप्राणां महिषो मृगाणां ।
श्येनो गृद्ध्राणा७ स्वधितिर् वनाना७ सोमः पवित्र–मत्येति रेभन्न् ।
ह७स–श्शुचिषद्–वसुरन्तरिक्ष–सद्धोता–वेदिषदतिथिर् दुरोणसत् ।
नृषद्–वरसद्–ऋतसद्–व्योमसदब्जा गोजा ऋतजा
अद्रिजा ऋतं बृहत् ॥ 3

ऋचे त्वा रुचे त्वा समि–थ्स्रवन्ति सरितो न धेनाः ।
अन्तर्. हृदा मनसा पूयमानाः । घृतस्य धारा अभिचाकशीमि ।
हिरण्ययो वेतसो मद्ध्य आसाम् ।
तस्मिन्थ्सुपर्णो मधुकृत् कुलायी भजन्नास्ते मधु देवताभ्यः ।
तस्यासते हरय–स्सप्ततीरे स्वधां दुहाना अमृतस्य धारां ।
य इदं त्रिसुपर्ण मयाचितं ब्राह्मणाय दद्यात् ।
वीरहत्यां ँवा एते घ्नन्ति । ये ब्राह्मणा–स्त्रिसुपर्णं पठन्ति ।
ते सोमं प्राप्नुवन्ति । आसहस्रात् पङ्क्तिं पुनन्ति । ओं ॥ 4

36 जयादि होमः

TS 3.4.4.1

(एतत् कर्म समृद्ध्यर्थं जयादि होमं करिष्ये)

चित्तञ्च स्वाहा – चित्ताय इदं न मम ॥ 1

चित्तिश्च स्वाहा – चित्त्या इदं न मम ॥ 2

आकूतञ्च स्वाहा – आकूताय इदं न मम ॥ 3

आकूतिश्च स्वाहा – आकूत्या इदं न मम ॥ 4

विज्ञातञ्च स्वाहा – विज्ञाताय इदं न मम ॥ 5

विज्ञानश्च स्वाहा – विज्ञानाय इदं न मम ॥ 6

मनश्च स्वाहा – मनस इदं न मम ॥ 7

शक्वरीश्च स्वाहा – शक्वरीभ्य इदं न मम ॥ 8

दर्.शाश्च स्वाहा – दर्.शाय इदं न मम ॥ 9

पूर्णमासश्च स्वाहा – पूर्णमासाय इदं न मम ॥ 10

बृहच्च स्वाहा – बृहत इदं न मम ॥ 11

रथन्तरश्च स्वाहा – रथन्तराय इदं न मम ॥ 12

प्रजापति-र्जयानिन्द्राय वृष्णे प्रायच्छ-दुग्रः पृतनाज्येष्ठ तस्मै

विश्व स्ससमनमन्त सर्वास्स उग्र स्स हि हव्यो बभूव स्वाहा ।

प्रजापतय इदं न मम ॥ 13

TS 3.4.5.1

अग्नि र्भूतानामधिपति स्ससमावत्वस्मिन् ब्रह्मन्नस्मिन्

क्षत्रेऽस्या माशिष्यस्यां पुरोधायामस्मिन् कर्मन्नस्यां देवहूत्या॰ स्वाहा ।

अग्नय इदं न मम ॥ 14

इन्द्रो ज्येष्ठानामधिपति स्ससमावत्वस्मिन् ब्रह्मन्नस्मिन् क्षत्रेऽस्या-

माशिष्यस्यां पुरोधायामस्मिन् कर्मन्नस्यां देवहूत्या॰ स्वाहा ।

इन्द्राय इदं न मम ॥ 15

यमः पृथिव्याऽधिपति स्ससमावत्वस्मिन् ब्रह्मन्नस्मिन् क्षत्रेऽस्या-

माशिष्यस्यां पुरोधायामस्मिन् कर्मन्नस्यां देवहूत्या॰ स्वाहा ।

यमाय इदं न मम ॥ 16

वायु-रन्तरिक्षस्या-धिपति स्ससमावत्वस्मिन् ब्रह्मन्नस्मिन् क्षत्रेऽस्या-

माशिष्यस्यां पुरोधायामस्मिन् कर्मन्नस्यां देवहूत्या॰ स्वाहा ।

वायव इदं न मम ॥ 17

सूर्यो दिवोऽधिपति स्समावत्वस्मिन् ब्रह्मन्नस्मिन् क्षत्रेऽस्या-
माशिष्यस्यां पुरोधायामस्मिन् कर्मन्नस्यां देवहूत्या॰ स्वाहा ।
सूर्याय इदं न मम ॥ 18

चन्द्रमा नक्षत्राणा-मधिपति स्समावत्वस्मिन् ब्रह्मन्नस्मिन् क्षत्रेऽस्या-
माशिष्यस्यां पुरोधायामस्मिन् कर्मन्नस्यां देवहूत्या॰ स्वाहा ।
चन्द्रमस इदं न मम ॥ 19

बृहस्पतिर् ब्रह्मणोऽधिपति स्समावत्वस्मिन् ब्रह्मन्नस्मिन् क्षत्रेऽस्या-
माशिष्यस्यां पुरोधायामस्मिन् कर्मन्नस्यां देवहूत्या॰ स्वाहा ।
बृहस्पतय इदं न मम ॥ 20

मित्र-स्सत्यानामधिपति स्समावत्वस्मिन् ब्रह्मन्नस्मिन् क्षत्रेऽस्या-
माशिष्यस्यां पुरोधायामस्मिन् कर्मन्नस्यां देवहूत्या॰ स्वाहा ।
मित्राय इदं न मम ॥ 21

वरुणोऽपामधिपति स्समावत्वस्मिन् ब्रह्मन्नस्मिन् क्षत्रेऽस्या-
माशिष्यस्यां पुरोधायामस्मिन् कर्मन्नस्यां देवहूत्या॰ स्वाहा ।
वरुणाय इदं न मम ॥ 22

समुद्रः स्रोत्याना-मधिपति स्समावत्वस्मिन् ब्रह्मन्नस्मिन् क्षत्रेऽस्या-
माशिष्यस्यां पुरोधायामस्मिन् कर्मन्नस्यां देवहूत्या॰ स्वाहा ।
समुद्राय इदं न मम ॥ 23

अन्न॰ साम्राज्याना-मधिपति-तन्मावत्वस्मिन् ब्रह्मन्नस्मिन्
क्षत्रेऽस्या-माशिष्यस्यां पुरोधायामस्मिन् कर्मन्नस्यां
देवहूत्या॰ स्वाहा ।
अन्नाय इदं न मम ॥ 24

सोम ओषधीना-मधिपति स्समावत्वस्मिन् ब्रह्मन्नस्मिन् क्षत्रेऽस्या-
माशिष्यस्यां पुरोधायामस्मिन् कर्मन्नस्यां देवहूत्या॰ स्वाहा ।
सोमाय इदं न मम ॥ 25

सविता प्रसवाना-मधिपति स्समावत्वस्मिन् ब्रह्मन्नस्मिन् क्षत्रेऽस्या-
माशिष्यस्यां पुरोधायामस्मिन् कर्मन्नस्यां देवहूत्या॰ स्वाहा ।
सवित्र इदं न मम ॥ 26

रुद्रः पशूनामधिपति स्समावत्वस्मिन् ब्रह्मन्नस्मिन् क्षत्रेऽस्या-
माशिष्यस्यां पुरोधायामस्मिन् कर्मन्नस्यां देवहूत्या৺ स्वाहा ।
रुद्राय इदं न मम ॥ 27

(**अप उपस्पृश्य** –This is not a Mantra, but an instruction to cleanse your hand with water)

त्वष्टा रूपाणा-मधिपति स्समावत्वस्मिन् ब्रह्मन्नस्मिन् क्षत्रेऽस्या-
माशिष्यस्यां पुरोधाया-मस्मिन् कर्मन्नस्यां देवहूत्या৺ स्वाहा ।
त्वष्ट्र इदं न मम ॥ 28

विष्णुः पर्वताना-मधिपति स्समावत्वस्मिन् ब्रह्मन्नस्मिन् क्षत्रेऽस्या-
माशिष्यस्यां पुरोधाया-मस्मिन् कर्मन्नस्यां देवहूत्या৺ स्वाहा ।
विष्णव इदं न मम ॥ 29

मरुतो गणाना-मधिपतयस्ते-माऽवन्त्वस्मिन् ब्रह्मन्नस्मिन् क्षत्रेऽस्या-
माशिष्यस्यां पुरोधायामस्मिन् कर्मन्नस्यां देवहूत्या৺ स्वाहा ।
मरुद्भ्य इदं न मम ॥ 30

पितरः पितामहाः परेऽवरे ततास्ततामहा इहमाऽवतास्मिन् ब्रह्मन्नस्मिन्
क्षत्रेऽस्यामाशिष्यस्यां पुरोधायामस्मिन् कर्मन्नस्यां
देवहूत्या॰ स्वाहा । पितृभ्य इदं न मम ॥ 31

मन्त्रोक्त देवताभ्य इदं न मम ॥

(**अप उपस्पृश्य** –This is not a Mantra, but an instruction to cleanse your hand with water)

TS 3.4.7.1 (upto Para 53)

ऋताषाड् ऋतधामाऽग्निर्–गन्धर्व–स्तस्यौषधयो–ऽप्सरस ऊर्जो
नाम स इदं ब्रह्म क्षत्रं पातु ता इदं ब्रह्मक्षत्रं पान्तु तस्मै स्वाहा ।
अग्नये गन्धर्वाय इदं न मम ॥ 32

ताभ्यः स्वाहा । ओषधीभ्योऽप्सरोभ्य इदं न मम ॥ 33

स॰हितो विश्वसामा सूर्यो गन्धर्वस्तस्य मरीचयो ऽप्सरस आयुवो
नाम स इदं ब्रह्म क्षत्रं पातु ता इदं ब्रह्म क्षत्रं पान्तु तस्मै स्वाहा ।
सूर्याय गन्धर्वाय इदं न मम ॥ 34

ताभ्यः स्वाहा । मरीचिभ्यो ऽप्सरोभ्य इदं न मम ॥ 35

सुषुम्न स्सूर्यरश्मिश्चन्द्रमा गन्धर्वस्तस्य नक्षत्राण्यफ्सरसो
बेकुरयो नाम स इदं ब्रह्म क्षत्रं पातु ता इदं ब्रह्म क्षत्रं पान्तु तस्मै
स्वाहा ।

चन्द्रमसे गन्धर्वाय इदं न मम ॥ 36

ताभ्यः स्वाहा । नक्षत्रेभ्योऽफ्सरोभ्य इदं न मम ॥ 37

भुज्युस्सुपर्णो यज्ञो गन्धर्वस्तस्य दक्षिणा अफ्सरस–स्स्तवा
नाम स इदं ब्रह्म क्षत्रं पातु ता इदं ब्रह्म क्षत्रं पान्तु तस्मै स्वाहा ।

यज्ञाय गन्धर्वाय इदं न मम ॥ 38

ताभ्यः स्वाहा । दक्षिणाभ्यो ऽफ्सरोभ्य इदं न मम ॥ 39

प्रजापतिर् विश्वकर्मा मनो गन्धर्वस्तस्यर्ख्सामान्यफ्सरसो
वह्नयो नाम स इदं ब्रह्म क्षत्रं पातु ता इदं ब्रह्म क्षत्रं पान्तु
तस्मै स्वाहा । मनसे गन्धर्वाय इदं न मम ॥ 40

ताभ्यः स्वाहा । ऋख् सामेभ्योऽफ्सरोभ्य इदं न मम ॥ 41

इषिरो विश्वव्यचा वातो गन्धर्वस्तस्यापोऽप्सरसो मुदा नाम
स इदं ब्रह्म क्षत्रं पातु ता इदं ब्रह्म क्षत्रं पान्तु तस्मै स्वाहा ।
वाताय गन्धर्वाय इदं न मम ॥ 42

ताभ्यः स्वाहा । अद्भ्योऽप्सरोभ्य इदं न मम ॥ 43

भुवनस्य पते यस्यत उपरि गृहा इह च ।

सनो रास्वाज्यानिꣳ रायस्पोषꣳ सुवीर्यꣳ संवँथ्सरीणाꣳ
स्वस्तिꣳ स्वाहा । भुवनस्य पत्ये इदं न मम ॥ 44

परमेष्ठ्यधिपतिर् मृत्युर् गन्धर्वस्तस्य विश्वमप्सरसो भुवो नाम
स इदं ब्रह्म क्षत्रं पातु ता इदं ब्रह्म क्षत्रं पान्तु तस्मै स्वाहा ।
मृत्यवे गन्धर्वाय इदं न मम ॥ 45

ताभ्यः स्वाहा । विश्वस्मा ऽप्सरोभ्य इदं न मम ॥ 46

सुक्षिति स्सुभूतिर् भद्रकृथ् सुवर्वान् पर्जन्यो गन्धर्वस्तस्य विद्युतो
ऽप्सरसो रुचो नाम स इदं ब्रह्म क्षत्रं पातु ता इदं ब्रह्म क्षत्रं
पान्तु तस्मै स्वाहा । पर्जन्याय गन्धर्वाय इदं न मम ॥ 47

ताभ्यः स्वाहा । विद्युद्भ्यो-ऽप्सरोभ्य इदं न मम ॥ 48

दूरेहेतिरमृडयो मृत्युर् गन्धर्वस्तस्य प्रजा अप्सरसो भीरुवो

नाम स इदं ब्रह्म क्षत्रं पातु ता इदं ब्रह्म क्षत्रं पान्तु तस्मै स्वाहा ।

मृत्यवे गन्धर्वाय इदं न मम ॥ 49

ताभ्यः स्वाहा । प्रजाभ्यो-ऽप्सरोभ्य इदं न मम ॥ 50

चारुः कृपणकाशी कामो गन्धर्वस्त-स्याधयोप्सरस-

श्शोचयन्तीर् नाम स इदं ब्रह्म क्षत्रं पातु ता इदं ब्रह्म क्षत्रं

पान्तु तस्मै स्वाहा । कामाय गन्धर्वाय इदं न मम ॥ 51

ताभ्यः स्वाहा । आधिभ्यो-ऽप्सरोभ्य इदं न मम ॥ 52

स नो भुवनस्य पते यस्यत उपरि गृहा इह च ।

उरु ब्रह्मणेस्मै क्षत्राय महि शर्म यच्छ स्वाहा ।

भुवनस्यपत्ये ब्रह्मण इदं न मम ॥ 53

(Recite in mind) **(TS 1.8.14.2)**

प्रजापते न त्वदेतान्यन्यो विश्वा जातानि परि ता बभूव ।

यत्कामास्ते जुहुमस्तन्नो अस्तु वयꣳ स्याम पतयो रयीणाꣳ स्वाहा ।

प्रजापतय इदं न मम ॥ (mind recital ends) 54

भूः स्स्वाहा - अग्नय इदं न मम ॥ 55

भुव स्स्वाहा – वायव इदं न मम ॥ 56

सुव स्स्वाहा – सूर्याय इदं न मम ॥ 57

यदस्य कर्मणो ऽत्यरीरिचं यद्वा–न्न्यून– मिहाकरं ।

अग्निष्टत् स्विष्टकृतत् विद्वान्–थ्सर्वᳶस्विष्टᳶ सुहुतं करोतु स्वाहा ।

अग्नये स्विष्टकृत इदं न मम ॥ 58

Instructions, not Mantra - (परिध्यञ्जनं न लेपकार्यं परिधि प्रहरः इतरौ प्रहरन्–आघार समिधौ प्रहृत्यसᳶ स्रावं जुहोति ।)

स्वाहा । वसुभ्यो रुद्रेभ्यः आदित्येभ्यः सᳶ स्राव भागेभ्यः

इदं न मम ॥ 59

अस्मिन् .... होम कर्मणि मद्ध्ये संभावित मन्त्रलोभादि

सकल दोषस्य प्रायश्चित्तार्थं सर्वप्रायश्चित्तं होष्यामि ।

ओं भूर्भुवस्सुव स्स्वाहा – प्रजापतय इदं न मम ॥ 60

ज्ञाताज्ञात दोष निर्हरणार्थं अनाज्ञात त्रय होमं करिष्ये ।

अनाज्ञातं यँदाज्ञातं । यज्ञस्य क्रियते मिथु ।

अग्ने तदस्य कल्पय । त्वᳶ हि वेत्थे यथातथᳶ स्वाहा ।

अग्नय इदं न मम || (TB 3.7.11.5) 1

पुरुष सम्मितो यज्ञः । यज्ञः पुरुषसम्मितः ।
अग्ने तदस्य कल्पय । त्वꣳ हि वेत्थे यथातथꣳ स्वाहा ।
अग्नय इदं न मम || (TB 3.7.11.5) 2

यत्पाकत्रा मनसा दीनदक्षा न । यज्ञस्य मन्वते मर्त्तासः ।
अग्निष्ट्होता क्रतु विद्विजानन् । यजिष्ठो देवाꣳ ऋतुशो यजाति
स्वाहा । (TB 3.7.11.5)

अग्नय इदं न मम || 3

भू स्स्वाहा – अग्नय इदं न मम || 4

भुव स्स्वाहा – वायव इदं न मम || 5

सुव स्स्वाहा – सूर्याय इदं न मम || 6

ओं भूर्भुवस्सुव स्स्वाहा – प्रजापतय इदं न मम || 7

श्री विष्णवे स्वाहा – श्री विष्णवे परमात्मन इदं न मम || 8

नमो रुद्राय पशुपतये स्वाहा – रुद्राय पशुपतय इदं न मम || 9

(अप उपस्पृश्य – This is not a Mantra, but an instruction to cleanse your hand with water)

36.1 वसोर्धारा मन्त्र पाठः

T.S. 5-4-8-1

वसोर्धारां जुहोति वसोर्मे धाराऽसदिति वा एषा हूयते घृतस्य वा एनमेषा धाराऽमुष्मिन् ँल्लोके पिन्वमानोप तिष्ठत,

आज्येन जुहोति तेजो वा, आज्यं तेजो वसोर्धारा तेजसैवास्मै तेजोऽव रुन्धे ,

ऽथो कामा वै वसोर्धारा कामानेवाऽव रुन्धे,

यं कामयेत प्राणानस्यान्नाद्यं ँवि,

T.S. 5-4-8-2

च्छिन्द्यामिति विग्राहं तस्य जुहुयात् प्राणानेवास्याऽन्नाद्यं ँविच्छिनत्ति,

यं कामयेत प्राणानस्याऽन्नाद्य७ं सन्तनुयामिति सन्ततां तस्य जुहुयात् प्राणानेवास्यान्नाद्य७ं सन्तनोति ,

द्वादश द्वादशानि जुहोति द्वादश मासा स्सँम्वथ्सर स्सँम्वथ्सरेणैवाऽस्मा अन्नमवरुन्धे,

ऽन्नं च मेऽक्षुच्च म इत्याहै तद् वा

T.S. 5-4-8-3

अन्नस्य रूपं७ रूपेणैवान्नऽमव रुन्धे,

ऽग्निश्च म आपश्च म इत्याहैषा वा अन्नस्य योनिस्स योन्येवान्नमऽव रुन्धेर्,

–धेन्द्राणि जुहोति देवता एवाऽव रुन्धे यथ् सर्वेषा–मर्द्धमिन्द्रः प्रति तस्मादिन्द्रो देवतानां भूयिष्ठभाक्तम इन्द्रमुत्तरमाहे–न्द्रियमेवाऽस्मि–न्नुपरिष्टाद् दधाति,

यज्ञायुधानि जुहोति यज्ञो

T.S. 5-4-8-4

वै यज्ञायुधानि यज्ञमेवाऽव रुन्धेऽथो एतद्वै यज्ञस्य रूप७ रूपेणैव यज्ञमव रुन्धे,

ऽवभृथश्च मे स्वगाकारश्च म इत्याह स्वगाकृत्या,

अग्निश्च मे घर्मश्च म इत्याहैतद् वै ब्रह्मवर्चसस्य रूप७ रूपेणैव ब्रह्मवर्चसमव रुन्ध,

ऋक्च मे साम च म इत्याहै

T.S. 5-4-8-5

तद्वै छन्दसाꣳ रूपꣳ रूपेणैव छन्दाꣳस्यव रुन्धे,

गर्भाश्च मे वथ्साश्च म इत्याहैतद् वै पशूनाꣳ रूपꣳ रूपेणैव
पशूनव रुन्धे,

कल्पाञ्जुहोत्य क्ळृप्तस्य क्लृप्त्यै,

युग्मद युजे जुहोति मिथुनत्वायो–,

त्तरावती भवतोऽभिक्रान्त्या,

एका च मे तिस्रश्च म इत्याह देवछन्दसं ँवा एका च तिस्रश्च

T.S. 5-4-8-6

मनुष्यछन्दसं चतस्रश्चाष्टौ च देवछन्दसं चैव
मनुष्यछन्दसं चाऽव रुन्ध,

आ त्रयस्त्रिꣳ शतो जुहोति त्रयस्त्रिꣳ शद्वै देवता देवता
एवाऽव रुन्ध आऽष्टा चत्वारिꣳ शतो जुहोत्यष्टा चत्वारिꣳ शदक्षरा
जगती जागताः पशवो जगत्यैवाऽस्मै पशूनव रुन्धे,

वाजश्च प्रसवश्चेति द्वादशं जुहोति द्वादश मासा स्सँम्वथ्सर स्सँम्वथ्सर एव प्रति तिष्ठति ॥

ओं शान्तिः शान्तिः शान्तिः ॥

36.2 पूर्णाहुतिः

(TB 3.8.10.5)

पूर्णाहुति–मुत्तमां जुहोति । सर्वं वै पूर्णाहुतिः । सर्वमेवाप्नोति । अथो इयं वै पूर्णाहुतिः । अस्यामेव प्रतितिष्ठति ॥

(TS 1.5.3.2)

सप्त ते अग्ने समिध स्सप्तजिह्वा–स्सप्तर्.षय–स्सप्तधाम प्रियाणि । सप्त होत्रा स्सप्तधा त्वा यजन्ति सप्तयोनी–रापृणस्वा घृतेन स्वाहा । अग्नये सप्तवत इदं न मम ॥

37 घन मन्त्राः

37.1 मे जीवातुः

(T.S.4.7.3.2)

वाक्यं– मे जीवातुश्च मे, दीर्घायुत्वं च मे, ऽनमित्रं च मे, ऽभयं च मे, सुगं च मे, शयनं च मे, सूषा च मे, सुदिनं च मे ॥

पदम् – मे । जीवातुः । च । मे । दीर्घायुत्वमिति दीर्घायु – त्वम् (दीर्घायुत्वम्) । च । मे । अनमित्रम् । च । मे । अभयम् । च । मे । सुगमिति सु–गम् (सुगम्) । च । मे । शयनम् ( ) । च । मे । सूषेति सु – उषा (सूषा) । च । मे । सुदिनमिति सु – दिनम् (सुदिनम्) । च । मे ॥

1. मे । जीवातुः । च ।

मे जीवातुर्, जीवातुर् मे, मे जीवातुश्च, च जीवातुर् मे, मे जीवातुश्च ।

2. जीवातुः । च । मे ।

जीवातुश्च, च जीवातुर्, जीवातु–श्च मे, मे च जीवातुर्, जीवातुश्च मे ।

3. च । मे । (दीर्घायुत्वम्) ।

च मे, मे च, च मे दीर्घायुत्वं, दीर्घायुत्वं मे च, च मे दीर्घायुत्वं ।

4. **मे । (दीर्घायुत्वम्) । च ।**

मे दीर्घायुत्वं, दीर्घायुत्वं मे, मे दीर्घायुत्वं च, च दीर्घायुत्वं मे, मे दीर्घायुत्वं च ।

5. **(दीर्घायुत्वम्) । च । मे ।**

दीर्घायुत्वं च, च दीर्घायुत्वं, दीर्घायुत्वं च मे, मे च दीर्घायुत्वं, दीर्घायुत्वं च मे ।

6. **(दीर्घायुत्वम्) ।**

दीर्घायुत्वमिति दीर्घायु – त्वं ।

7. **च । मे । अनमित्रम् ।**

च मे, मे च, च मे ऽनमित्र, मनमित्रं मे च, च मे ऽनमित्रं ।

8. **मे । अनमित्रम् । च ।**

मे–ऽनमित्र, मनमित्रं मे, मे ऽनमित्रं च, चा नमित्रं मे, मे ऽनमित्रं च ।

9. **अनमित्रम् । च । मे ।**

अनमित्रं च, चा नमित्र, मनमित्रं च मे, मे चा नमित्र, मनमित्रं च मे ।

10. **च । मे । अभयम् ।**

च मे, मे च, च मेऽभय, मभयं मे च, च मे ऽभयं ।

11. **मे । अभयम् । च ।**

मे ऽभय, मभयं मे, मे ऽभयं च, चा भयं मे, मे ऽभयं च ।

12. **अभयम् । च । मे ।**

अभयं च, चा भय, मभयं च मे, मे चा भय, मभयं च मे ।

13. **च । मे । (सुगम्) ।**

च मे, मे च, च मे सुग ँ, सुगं मे च, च मे सुगं ।

14. **मे । (सुगम्) । च ।**

मे सुग ँ, सुगं मे, मे सुगं च, च सुगं मे, मे सुगं च ।

15. **(सुगम्) । च । मे ।**

सुगं च, च सुग ँ, सुगं च मे, मे च सुग ँ, सुगं च मे ।

16. **(सुगम्) ।**

सुगमिति सु – गं ।

17. **च । मे । शयनम् ।**

च मे, मे च, च मे शयन ँ, शयनं मे च, च मे शयनं ।

18. **मे । शयनम् । च ।**

मे शयनꣳ शयनं मे, मे शयनं च, च शयनं मे, मे शयनं च ।

19. **शयनम् । च । मे ।**

शयनं च, च शयनꣳ, शयनं च मे, मे च शयनꣳ, शयनं च मे ।

20. **च । मे । (सूषा) ।**

च मे, मे च, च मे सूषा, सूषा मे च, च मे सूषा ।

21. **च । मे । (सूषा) । च ।**

मे सूषा, सूषा मे, मे सूषा च, च सूषा मे, मे सूषा च ।

22. **(सूषा) । च । मे ।**

सूषा च, च सूषा, सूषा च मे, मे च सूषा, सूषा च मे ।

23. **(सूषा) ।**

सूषेति सु – उषा ।

24. **च । मे । (सुदिनम्) ।**

च मे, मे च, च मे सुदिनꣳ, सुदिनं मे च, च मे सुदिनं ।

25. **मे । (सुदिनम्) । च ।**

मे सुदिनꣳ, सुदिनं मे, मे सुदिनं च, च सुदिनं मे, मे सुदिनं च ।

26. **(सुदिनम्) । च । मे ।**

सुदिनं च, च सुदिनꣳ, सुदिनं च मे, मे च सुदिनꣳ,

सुदिनं च मे ।

27. **(सुदिनम्) ।**

सुदिनमिति सु – दिनं ।

28. **च । मे ।**

च मे, मे च, च मे ।

29. **मे ।**

म इति मे ॥

37.2 मयि मेधां मयि प्रजां

(T.S.3.3.1.2)

वाक्यं – मयि मेधां मयि प्रजां मयि सूर्यो भ्राजो दधातु ॥

पदम् – । मयि । मेधाम् । मयि । प्रजामिति प्र – जाम् (प्रजाम्) । मयि । सूर्यः । भ्राजः । दधातु ॥

1. **मयि । मेधाम् । मयि ।**

मयि मेधां, मेधां मयि, मयि मेधां मयि, मयि मेधां मयि,
मयि मेधां मयि ।

2. **मेधाम् । मयि । (प्रजाम्) ।**

मेधां मयि, मयि मेधां, मेधां मयि प्रजां, प्रजां मयि मेधां,
मेधां मयि प्रजां ।

3. **मयि । (प्रजाम्) । मयि ।**

मयि प्रजां, प्रजां मयि, मयि प्रजां मयि, मयि प्रजां मयि,
मयि प्रजां मयि ।

4. **(प्रजाम्) । मयि । सूर्यः ।**

प्रजां मयि, मयि प्रजां, प्रजां मयि सूर्य, स्सूर्यो मयि प्रजां,
प्रजां मयि सूर्यः ।

5. **(प्रजाम्)**

प्रजामिति प्र – जां ।

6. **मयि । सूर्यः । भ्राजः ।**

मयि सूर्य, स्स्सूर्यो मयि, मयि सूर्यो भ्राजो, भ्राज स्स्सूर्यो मयि,

मयि सूर्यो भ्राजः ।

7. **सूर्यः । भ्राजः । दधातु ॥**

सूर्यो भ्राजो, भ्राज स्स्सूर्य, स्स्सूर्यो भ्राजो दधातु, दधातु भ्राज

स्स्सूर्य, स्स्सूर्यो भ्राजो दधातु ।

8. **भ्राजः । दधातु ॥**

भ्राजो दधातु, दधातु भ्राजो, भ्राजो दधातु ।

9. **दधातु ॥**

दधात्विति दधातु ॥

तेजस्वी यशस्वी ब्रह्मवर्चसी स्यामिति । प्राङ होतुर्धिष्ण्या दुथ्सर्पेत् ।

येयं प्रागाद् यशस्वती । सामा प्रोर्णोतु ।

तेजसा यशसा ब्रह्मवर्चसेनेति ।

तेजस्व्येव यशस्वी ब्रह्मवर्चसी भवति ॥

37.3 मारुत मनर्वाणं

(T.S.4.3.13.6)

वाक्यं – मारुतमनर्वाणꣳ रथेशुभं ।

पदम् – **मारुतम् । अनर्वाणम् । रथेशुभमिति रथे – शुभम् (रथेशुभम्) ॥**

1. **मारुतम् । अनर्वाणम् । (रथेशुभम्) ॥**

मारुत मनर्वाण, मनर्वाणं मारुतं, मारुत मनर्वाणꣳ रथेशुभꣳ, रथेशुभ मनर्वाणं मारुतं, मारुत मनर्वाणꣳ रथेशुभं ।

2. **अनर्वाणम् । (रथेशुभम्) ॥**

अनर्वाणꣳ रथेशुभꣳ, रथेशुभ मनर्वाण, मनर्वाणꣳ रथेशुभं ।

3. **(रथेशुभम्) ॥**

रथेशुभमिति रथे – शुभं ॥

अतोतो वा उत्तराणि श्रेयाꣳसि भवन्ति ॥

37.4 सा प्रजां

(T.S.2.6.1.7)

सा प्रजां पशून्. यजमानाय प्रजनयति ॥

पदम् – । सा । प्रजामिति प्र – जाम् (प्रजाम्) । पशून् । यजमानाय । प्रेति (प्र) । जनयति ॥

1. **सा । (प्रजाम्) । पशून् ।**

सा प्रजां, प्रजा॑ऽ सा, सा प्रजां पशून्, पशून् प्रजा॑ऽ सा, सा प्रजां पशून् ।

2. **(प्रजाम्) । पशून् । यजमानाय ।**

प्रजां पशून्, पशून् प्रजां, प्रजां पशून् यजमानाय, यजमानाय पशून् प्रजां, प्रजां पशून्. यजमानाय ।

3. **(प्रजाम्) ।**

प्रजामिति प्र – जां ।

4. **पशून् । यजमानाय । (प्र) ।**

पशून्. यजमानाय, यजमानाय पशून्, पशून्. यजमानाय प्र, प्र यजमानाय पशून् पशून्. यजमानाय प्र ।

5. **यजमानाय । (प्र) । जनयति ॥**

यजमानाय प्र, प्र यजमानाय, यजमानाय प्र जनयति,

जनयति प्र यजमानाय, यजमानाय प्र जनयति ।

6. **(प्र) । जनयति ॥**

प्र जनयति, जनयति प्र, प्र जनयति ।

7. **जनयति ॥**

जनयतीति जनयति ॥

एतेन वै देवा जैत्वानि जित्वा । यं काममकामयन्त तमाप्नुवन्न् ।

यं कामं कामयते । तमे तेनाप्नोति ॥

37.5 यस्य पुत्रः

(T.S.1.5.8.5)

यस्य पुत्रो जातः स्यात् तेज एवास्मिन् ब्रह्मवर्चसं दधाति ॥

पदम् – । यस्य । पुत्रः । जातः । स्यात् । तेजः । एव । अस्मिन्न् । ब्रह्मवर्चसमिति ब्रह्म – वर्चसम् (ब्रह्मवर्चसम्) । दधाति ॥

1. **यस्य । पुत्रः । जातः ।**

यस्य पुत्रः, पुत्रो यस्य, यस्य पुत्रो जातो, जातः पुत्रो यस्य,
यस्य पुत्रो जातः ।

2. **पुत्रः । जातः । स्यात् ।**

पुत्रो जातो, जातः पुत्रः, पुत्रो जात स्स्या, थ्स्या ज्जातः पुत्रः,
पुत्रो जात स्स्यात् ।

3. **जातः । स्यात् । तेजः ।**

जात स्स्या,थ्स्या ज्जातो, जात स्यात् तेज, स्तेज स्या ज्जातो,
जात स्यात् तेजः ।

4. **स्यात् । तेजः । एव ।**

स्या तेजस्ते जस्या थ्स्यात्तेज एवै व तेजस्या थ्स्यात्तेज एव ।

5. **तेजः । एव । अस्मिन् ।**

तेज एवै व तेज, स्तेज एवास्मि, न्नस्मिन्नेव तेज,

स्तेज एवास्मिन् ॥

6. **एव । अस्मिन् । (ब्रह्मवर्चसम्) ।**

एवास्मि न्नस्मिन्ने , वै वाऽस्मिन् ब्रह्मवर्चसं,

ब्रह्मवर्चस मस्मिन्ने वै, वास्मिन् ब्रह्मवर्चसं ।

7. **अस्मिन् । (ब्रह्मवर्चसम्) । दधाति ॥**

अस्मिन् ब्रह्मवर्चसं, ब्रह्मवर्चस मस्मि , न्नस्मिन् ब्रह्मवर्चसं

दधाति, दधाति ब्रह्मवर्चस मस्मि, न्नस्मिन् ब्रह्मवर्चसं दधाति ।

8. **(ब्रह्मवर्चसम्) । दधाति ॥**

ब्रह्मवर्चसं दधाति, दधाति ब्रह्मवर्चसं, ब्रह्मवर्चसं दधाति ।

9. **(ब्रह्मवर्चसम्) ।**

ब्रह्मवर्चसमिति ब्रह्म - वर्चसं ।

10. **दधाति ॥**

दधातीति दधाति ॥

तेजस्वी यशस्वी ब्रह्मवर्चसी स्यामिति ।

प्राङ्ग होतु धिंष्णया दुथ्सर्पेत् ।

येयं प्रागाद् यशस्वति । सामा प्रोर्णोतु ।

तेजसा यशसा ब्रह्मवर्चसेनेति ।

तेजस् व्येव यशस्वी ब्रह्मवर्चसी भवति ॥

37.6 ये देवा दिवि भागा

(T.S. 2.4.10.3)

वाक्यं – ये देवा दिवि भागा इति कृष्णा जिनमव धूनोतीम एवास्मै लोकाः प्रीता अभीष्टा भवन्ति ।

पदम् – । ये । देवाः । दिविभागा इति दिवि – भागाः (दिविभागाः) । इति । कृष्णाजिनमिति कृष्ण – अजिनम् (कृष्णाजिनम्) । अवेति (अव) । धूनोति । इमे । एव । अस्मै । लोकाः । प्रीताः । अभीष्टा इत्यभि – इष्टाः (अभीष्टाः) । भवन्ति ॥

1. **ये । देवाः । (दिविभागाः) ।**

ये देवा, देवा ये, ये देवा दिविभागा, दिविभागा देवा ये,
ये देवा दिविभागाः ।

2. **देवाः । (दिविभागाः) । इति ।**

देवा दिविभागा, दिविभागा देवा, देवा दिविभागा इतीति दिविभागा
देवा, देवा दिविभागा इति ।

3. **(दिविभागाः) । इति । (कृष्णाजिनम्) ।**

दिविभागा इतीति दिविभागा, दिविभागा इति कृष्णाजिनं,
कृष्णाजिन मिति दिविभागा, दिविभागा इति कृष्णाजिनं ।

4. **(दिविभागाः) ।**

दिविभागा इति दिवि – भागाः ।

5. **इति । (कृष्णाजिनम्) । (अव) ।**

इति कृष्णाजिनं, कृष्णाजिन मितीति कृष्णाजिन मवाव

कृष्णाजिन मितीति कृष्णाजिन मव ।

6. **(कृष्णाजिनम्) । (अव) । धूनोति ।**

कृष्णाजिन मवाव कृष्णाजिनं कृष्णाजिन मव धूनोति धूनोत्यव

कृष्णाजिनं कृष्णाजिन मव धूनोति ।

7. **(कृष्णाजिनम्) ।**

कृष्णाजिनमिति कृष्ण – अजिनं ।

8. **(अव) । धूनोति । इमे ।**

अव धूनोति धूनो त्यवाव धूनोतीम इमे धूनोत्यवाव धूनोतीमे ।

9. **धूनोति । इमे । एव ।**

धूनोतीम इमे धूनोति धूनोतीम एवै वे मे धूनोति धूनोतीम एव ।

10. **इमे । एव । अस्मै ।**

इम एवै वे म इम एवास्मा अस्मा एवेम इम एवास्मै ।

11. **एव । अस्मै । लोकाः ।**

एवास्मा अस्मा एवै वास्मै लोका लोका अस्मा

एवै वास्मै लोकाः ।

12. **अस्मै । लोकाः । प्रीताः ।**

अस्मै लोका , लोका अस्मा, अस्मै लोका प्रीताः ,

प्रीता लोका अस्मा,अस्मै लोकाः प्रीताः ।

13. **लोकाः । प्रीताः । (अभीष्टाः) ।**

लोकाः प्रीताः, प्रीता लोका, लोकाः प्रीता अभीष्टा,

अभीष्टाः प्रीता लोका, लोकाः प्रीता अभीष्टाः ।

14. **प्रीताः । (अभीष्टाः) । भवन्ति ॥**

प्रीता अभीष्टा अभीष्टाः प्रीताः प्रीता अभीष्टा भवन्ति

भवन्त्यभीष्टाः प्रीताः प्रीता अभीष्टा भवन्ति ।

15. **(अभीष्टाः) । भवन्ति ॥**

अभीष्टा भवन्ति भवन्त्यभीष्टा अभीष्टा भवन्ति ।

16. **(अभीष्टाः) ।**

अभीष्टा इत्यभि – इष्टाः ।

17. **भवन्ति ॥**

भवन्तीति भवन्ति ॥

हृदयं यजूꣳषि पत्न्यश्च । यथावकाशं ग्रहान् ।
यथावकाशं प्रतिग्रहान् ँल्लोकं पृणाश्च ।
सर्वाहास्यै ता देवताः प्रीता अभीष्टा भवन्ति ॥

37.7 प्रजामायुर्धनं च

(T.S.1.6.1.1)

प्रजामायुर्द्धनं च ।

पदम् – । प्रजामिति प्र–जाम् (प्रजाम्) । आयुः । धनम् । च ॥

1. **(प्रजाम्) । आयुः । धनम् ।**

प्रजा मायुरायुः प्रजां प्रजामायुर्धनं धनमायुः प्रजां प्रजामयुर्धनं ।

2. **(प्रजाम्) ।**

प्रजामिति प्र – जां ।

3. **आयुः । धनम् । च ॥**

आयुर् धनं धन मायु रायुर् धनं च च धन मायु रायुर् धनं च ।

4. **धनम् । च ॥**

धनं च च धनं धनं च ।

5. **च ॥**

चेति च ॥

पश्यति पुत्रं । पश्यति पौत्रं । प्र प्रजया पशुभिर् मिथुनैर् जायते ।
यस्यैवं ँविदुषो ऽग्निहोत्रं जुह्वति । य उचैन देवं ँवेद ॥

37.8 सर्वेभ्यो वै कामेभ्यः

(T.S.7.5.3.2)

वाक्यं – सर्वेभ्यो वै कामेभ्यः सन्धिर् दुहे तद् यजमाना स्सर्वान् कामान वरुन्धते ॥

पदम् – । सर्वेभ्यः । वै । कामेभ्यः । सन्धिरिति सं – धिः (सन्धिः) । दुहे । तत् । यजमानाः । सर्वान् । कामान् । अवेति (अव) । रुन्धते ॥

1. **सर्वेभ्यः । वै । कामेभ्यः ।**

   सर्वेभ्यो वै, वै सर्वेभ्यः , सर्वेभ्यो वै कामेभ्यः, कामेभ्यो वै सर्वेभ्यः, सर्वेभ्यो वै कामेभ्यः ।

2. **वै । कामेभ्यः । (सन्धिः) ।**

   वै कामेभ्यः, कामेभ्यो वै, वै कामेभ्य स्सन्धि, स्सन्धिः कामेभ्यो वै, वै कामेभ्य स्सन्धिः ।

3. **कामेभ्यः । (सन्धिः) । दुहे ।**

   कामेभ्य स्सन्धि, स्सन्धिः कामेभ्यः, कामेभ्यः सन्धिर् दुहे, दुहे सन्धिः कामेभ्यः, कामेभ्यः संन्धि दुहे ।

4. **(सन्धिः) । दुहे । तत् ।**

संधिर् दुहे, दुहे सन्धि, स्सन्धिर् दुहे तत्तद् दुहे सन्धि,

स्सन्धिर् दुहे तत् ।

5. **(सन्धिः) ।**

सन्धिरिति सं – धिः ।

6. **दुहे । तत् । यजमानाः ।**

दुहे तत्तद् दुहे , दुहे तद् यजमाना, यजमाना स्तद् दुहे,

दुहे तद् यजमानाः ।

7. **तत् । यजमानाः । सर्वान् ।**

तद् यजमाना, यजमाना स्तत्, तद् यजमाना स्सर्वान्,

थ्सर्वान्. यजमाना स्तत्, तद् यजमाना स्सर्वान् ।

8. **यजमानाः । सर्वान् । कामान् ।**

यजमानाः सर्वान्, थ्सर्वान्: यजमाना, यजमानाः सर्वान् कामान् ,

कामान् थ्सर्वान् यजमाना, यजमानाः सर्वान् कामान् ।

9. **सर्वान् । कामान् । (अव) ।**

सर्वान् कामान्, कामान् थ्सर्वान्, थ्सर्वान् कामान वाव कामान् थ्सर्वान् थ्सर्वान् कामानव ।

10. **कामान् । (अव) । रुन्धते ॥**

कामान वाव कामान्, कामान व रुन्धते रुन्धतेऽव कामान् कामान व रुन्धते ।

11. **(अव) । रुन्धते ॥**

अव रुन्धते रुन्धतेऽ वावरुन्धते ।

12. **रुन्धते ॥**

रुन्धत इति रुन्धते ॥

सांग्रहण्येष्ट्या यजते । इमां जनताꣳ संगृह्णा नीति । द्वादशा रत्नी रशना भवति । द्वादश मासा स्सम्ँवथ्सरः । सम्ँवथ्सर मेवा वरुन्धे । मौंजी भवति । ऊर्ग्वै मुञ्चाः । ऊर्ज मेवा वरुन्धे । चित्रा नक्षत्रं भवति । चित्रं ँवा एतत् कर्म । यदश्वमेध स्समृद्ध्यै ॥

37.9 पुष्टिं धत्तः

(T.S.2.1.9.4)

पुष्टिं धत्तः पुष्यति प्रजया पशुभिः ॥

पदम् – । पुष्टिम् । धत्तः । पुष्यति । प्रजयेति प्र – जया (प्रजया) । पशुभिरिति पशु – भिः (पशुभिः) ॥

1. **पुष्टिम् । धत्तः । पुष्यति ।**

पुष्टिं धत्तो, धत्तः पुष्टिं, पुष्टिं धत्तः पुष्यति, पुष्यति धत्तः पुष्टिं, पुष्टिं धत्तः पुष्यति ।

2. **धत्तः । पुष्यति । (प्रजया) ।**

धत्तः पुष्यति, पुष्यति धत्तो, धत्तः पुष्यति प्रजया, प्रजया पुष्यति धत्तो, धत्तः पुष्यति प्रजया ।

3. **पुष्यति । (प्रजया) । (पशुभिः) ।**

पुष्यति प्रजया, प्रजया पुष्यति, पुष्यति प्रजया पशुभिः, पशुभिः प्रजया पुष्यति, पुष्यति प्रजया पशुभिः ।

4. **(प्रजया) । (पशुभिः) ।**

प्रजया पशुभिः, पशुभिः प्रजया, प्रजया पशुभिः ।

5. **(प्रजया) ।**

प्रजयेति प्र – जया ।

6. **(पशुभिः) ।**

पशुभिरिति पशु – भिः ॥

पुष्ट्यै वा एतद् रूपं । यदजा । त्रिसम्ँवथ्सर–स्यान्यान्
पशून् परि प्रजायते । बस्ताजिन मद्ध्यव रोहति ।
पुष्ट्यामेव प्रजनने प्रतितिष्ठति ॥

37.10 ता विष्णो पाहि

(T.S.1.1.11.2)

वाक्यं – ता विष्णो पाहि पाहि यज्ञं पाहि यज्ञपतिं पाहि मां यज्ञनियं ॥

पदम् – ताः । विष्णो इति । पाहि । पाहि । यज्ञम् । पाहि । यज्ञपतिमिति यज्ञ – पतिम् (यज्ञपतिम्) । पाहि । माम् । यज्ञनियमिति यज्ञ – नियम् (यज्ञनियम्) ॥

1. **ताः । विष्णो । पाहि ।**

   ता विष्णो, विष्णो तास्ता विष्णो पाहि पाहि विष्णो तास्ता विष्णो पाहि ।

2. **विष्णो । पाहि । पाहि ।**

   विष्णो पाहि, पाहि विष्णो, विष्णो पाहि पाहि, पाहि पाहि विष्णो, विष्णो पाहि पाहि ।

3. **विष्णो इति ।**

   विष्णो इति – विष्णो ।

4.**पाहि । पाहि । यज्ञम् ।**

पाहि पाहि, पाहि पाहि, पाहि पाहि यज्ञं, ँयज्ञं पाहि पाहि,

पाहि पाहि यज्ञं ।

5. **पाहि । यज्ञम् । पाहि ।**

पाहि यज्ञं, ँयज्ञं पाहि, पाहि यज्ञं पाहि, पाहि यज्ञं पाहि,

पाहि यज्ञं पाहि ।

6.**यज्ञम् । पाहि । (यज्ञपतिम्) ।**

यज्ञं पाहि, पाहि यज्ञं, ँयज्ञं पाहि यज्ञपतिं, ँयज्ञपतिं पाहि यज्ञं,

ँयज्ञं पाहि यज्ञपतिं ।

7.**पाहि । (यज्ञपतिम्) । पाहि ।**

पाहि यज्ञपतिं, ँयज्ञपतिं पाहि, पाहि यज्ञपतिं पाहि,

पाहि यज्ञपतिं पाहि, पाहि यज्ञपतिं पाहि ।

8. **(यज्ञपतिम्) । पाहि । माम् ।**

यज्ञपतिं पाहि, पाहि यज्ञपतिं, ँयज्ञपतिं पाहि मां, मां पाहि

यज्ञपतिं, ँयज्ञपतिं पाहि मां ।

9. **(यज्ञपतिम्)** ।

यज्ञपतिमिति यज्ञ – पतिं ।

10. **पाहि । माम् । (यज्ञनियम्) ॥**

पाहि मां, मां पाहि, पाहि मां ँयज्ञनियं, ँयज्ञनियं मां पाहि,

पाहि मां ँयज्ञनियं ।

11. **माम् । (यज्ञनियम्) ॥**

मां ँयज्ञनियं, ँयज्ञनियं मां, मां यँज्ञनियं ।

12. **(यज्ञनियम्) ॥**

यज्ञनियमिति यज्ञ – नियं ॥

ता विष्णो पाहीत्याह । यज्ञोवै विष्णुः । यज्ञस्यतृतै ।

पाहि यज्ञं पाहि यज्ञपतिं पाहिमां ँयज्ञनियमित्याह ।

यज्ञाय यजमानायात्मने । तेभ्य एवाशिष मा शास्तेनात्यै ॥

37.11 आशिषमेवै तामा शास्ते

(T.S.1.5.7.6, T.S.1.5.8.4, T.S.1.7.3.4, T.S.6.1.1.9 etc.)

वाक्यं – *आशिष मे वै तामा शास्ते ॥*

पदम् – । आशिषमित्या – शिषम् (आशिषम्) । एव । एताम् । एति (आ) । शास्ते ॥

1. **(आशिषम्) । एव । एताम् ।**

   आशिषमे वै वाशिष माशिषमे वैता मेता मेवाशिष माशिष मे वैतां ।

2. **(आशिषम्)**

   आशिषमित्या – शिषं ।

3. **एव । एताम् । (आ) ।**

   ए वै ता मेता मे वै वै ता मै ता मे वै वै ता मा ।

4. **एताम् । (आ) । शास्ते ॥**

   एता मैता मेता मा शास्ते शास्त ऐता मेता मा शास्ते ।

5. **(आ) । शास्ते ॥**

   आशास्ते शास्त आशास्ते ।

6. **शास्ते ॥**

शास्त इति शास्ते ॥

37.12 एवास्मिन्नायुर् दधति

(T.S.2.3.11.5)

वाक्यं – त *एवास्मिन्नायुर् दधति सर्वमायुरेति ॥*

पदम् – ते । एव । अस्मिन्न् । आयुः । दधति । सर्वम् । आयुः । एति ॥

1. **ते । एव । अस्मिन्न् ।**

त एवै व ते त एवास्मिन्न स्मिन्ने व ते त एवास्मिन्न् ।

2. **एव । अस्मिन्न् । आयुः ।**

एवास्मिन्न स्मिन्ने वै वास्मिन्नायुरायु रस्मिन्ने वै वास्मिन्नायुः ।

3. **अस्मिन्न् । आयुः । दधति ।**

अस्मिन्नायुरायु रस्मिन्न स्मिन्नायुर् दधति दधत्यायु रस्मिन्नऽ
मिन्नायुर् दधति ।

4. **आयुः । दधति । सर्वम् ।**

आयुर् दधति दधत्या युरायुर् दधति सर्व७ँ सर्वं दधत्या युरायुर्
दधति सर्वं ।

5. **दधति । सर्वम् । आयुः ।**

दधति सर्वꣳ, सर्वं दधति, दधति सर्वमायु, रायुस्सर्वं दधति,

दधति सर्वमायु ।

6. **सर्वम् । आयुः । एति ॥**

सर्व मायु, रायु स्सर्वꣳ, सर्वमायुरेत्ये त्यायु स्सर्वꣳ,

सर्वमायुरेति ।

7. **आयुः । एति ॥**

आयुरेत्ये त्यायु रायुरेति ।

8. **एति ॥**

एतीत्येति ॥

37.13 शतमानं भवति

(T.S.2.3.11.5,T.S.3.2.6.3)

वाक्यं – शतमानं भवति शतायुः पुरुषश्शतेन्द्रिय आयुष्येवेन्द्रिये प्रतितिष्ठति ॥

पदम् – । शतमानमिति शत – मानम् (शतमानम्) । भवति । शतायुरिति शत – आयुः (शतायुः) । पुरुषः । शतेन्द्रिय इति शत – इन्द्रियः (शतेन्द्रियः) । आयुषि । एव । इन्द्रिये । प्रतीति (प्रति) । तिष्ठति ।

1. **(शतमानम्) । भवति । (शतायुः) ।**

शतमानं भवति, भवति शतमान९ं, शतमानं भवति शतायु, श्शतायुर् भवति शतमान९ं, शतमानं भवति शतायुः ।

2. **(शतमानम्) ।**

शतमानमिति शत – मानं ।

3. **भवति । (शतायुः) । पुरुषः ।**

भवति शतायु, श्शतायुर् भवति, भवति शतायुः पुरुषः, पुरुष श्शतायुर् भवति, भवति शतायुः पुरुषः ।

4. **(शतायुः) । पुरुषः । (शतेन्द्रियः) ।**

शतायुः पुरुषः, पुरुष श्शतायु, श्शतायुः पुरुष श्शतेन्द्रिय, श्शतेन्द्रियः पुरुष श्शतायु, श्शतायुः पुरुष श्शतेन्द्रियः ।

5. **(शतायुः) ।**

शतायुरिति शत – आयुः ।

6. **पुरुषः । (शतेन्द्रियः) । आयुषि ।**

पुरुष श्शतेन्द्रिय, श्शतेन्द्रियः पुरुषः, पुरुष श्शतेन्द्रिय आयुष्या युषि शतेन्द्रियः पुरुषः, पुरुष श्शतेन्द्रिय आयुषि ।

7. **(शतेन्द्रियः) । आयुषि । एव ।**

शतेन्द्रिय आयुष्यायुषि शतेन्द्रिय, श्शतेन्द्रिय आयुष्ये वैवायुषि शतेन्द्रिय श्शतेन्द्रिय आयुष्येव ।

8. **(शतेन्द्रियः) ।**

शतेन्द्रिय इति शत – इन्द्रियः ।

9. **आयुषि । एव । इन्द्रिये ।**

आयुष्ये वै वायुष्यायु ष्येवेन्द्रिय इन्द्रिय एवायुष्यायु ष्येवेन्द्रिये ।

10. **एव । इन्द्रिये । (प्रति) ।**

एवेन्द्रिय इन्द्रिय एवैवेन्द्रिये प्रति प्रतीन्द्रिय एवैवेन्द्रिये प्रति ।

11. **इन्द्रिये । (प्रति) । तिष्ठति ।**

इन्द्रिये प्रति प्रतीन्द्रिय इन्द्रिये प्रतितिष्ठति तिष्ठति प्रतीन्द्रिय इन्द्रिये प्रतितिष्ठति ।

12. **(प्रति) । तिष्ठति ।**

प्रति तिष्ठति तिष्ठति प्रति प्रतितिष्ठति ।

13. **तिष्ठति ।**

तिष्ठतीति तिष्ठति ॥

37.14 वै प्रजा

(T.S.6.5.2.3)

वाक्यं – *वै प्रजाः प्रजास्वेवायुर् दधाति ॥*

पदम् – **वै । प्रजा इति प्र – जाः (प्रजाः) ।**
प्रजास्विति प्र – जासु (प्रजासु) । एव । आयुः । दधाति ॥

1. **वै । (प्रजाः) । (प्रजासु) ।**

   वै प्रजाः प्रजा वै वै प्रजाः प्रजासु प्रजासु प्रजा वै
   वै प्रजाः प्रजासु ।

2. **(प्रजाः) । (प्रजासु) । एव ।**

   प्रजाः प्रजासु प्रजासु प्रजाः प्रजाः प्रजास्वेवै व प्रजासु प्रजाः
   प्रजाः प्रजास्वेव ।

3. **(प्रजाः) ।**

   प्रजा इति प्र – जाः ।

4. **(प्रजासु) । एव । आयुः ।**

   प्रजास्वेवै व प्रजासु प्रजास्वे वायुरायुरेव प्रजासु प्रजास्वेवायुः ।

5. **(प्रजासु) ।**

   प्रजास्विति प्र – जासु ।

6. **ए॒व । आयुः॑ । द॒धा॒ति॒ ॥**

ए॒वायु॒राय॑रे॒वै वा॒यु॑र् दधाति दधा॒त्यायु॒रे॑वै वा॒यु॑र् दधाति ।

7. **आयुः॑ । द॒धा॒ति॒ ॥**

आयु॑र् दधाति दधा॒त्यायु॒राय॑र् दधाति ।

8. **द॒धा॒ति॒ ॥**

द॒धा॒ती॑ति दधाति ॥

38 आशीर्वाद मन्त्राः

These Asheervada Mantras are not continuous Mantras, (and not appearing one after the other), in Veda Texts but are consolidated from various places. For convenience purpose, these Mantras are given in a serial order as they are normally chanted. The Order of chanting may vary and the student needs to follow that order as is chanted in that function.

No Ref available for 1, Ref TS 5.4.12.3 for 2 / TB 3.1.2.1 for 3 / TS 2.4.14.1 for 4 / TB 1.3.7.8 fof 5 / RV 10.85.33 / EAK 1.9.5 for 6 / RV 10.85.45 / EAK 1.4.6 for 7 / R V Kh 7.5.9.2 for 8 / TB 3.10.1.1 for 9 / TS 7.5.18.1 for 10 / TB 3.8.5.3 for 11 / TS 1.3.14.5 + TA. 2.5.1 for 12 / TB 3.12.5.5 for 13.

न तत्र सूर्यो भाति न चन्द्रतारकं नेमा विद्युतो भान्ति कुतोयमग्निः ।
तमेव भान्त मनु भाति सर्वं तस्य भासा सर्वमिदं विभाति || 1

पर्याप्त्या अनन्तरायाय सर्वस्थो–मोति रात्र उत्तम मर्हभवति
(महद्भवति) सर्वस्याप्त्यै सर्वस्य जित्यै सर्वमेव तेनाप्नोति सर्वं
जयति || 2

ऋद्ध्यास्म हव्यैर् नमसोप सद्य । मित्रं देवं मित्रधेयन्नो अस्तु ।
अनुराधान्. हविषा वर्द्धयन्तः । शतञ्जीवेम शरद स्सवीराः || 3

नवोनवो भवति जायमानोऽह्नाङ्केतु–रुषसा मेत्यग्रे ।
भागं देवेभ्यो विदधात्यायन् प्र चन्द्रमा–स्थिरति दीर्घमायुः || 4

शतमानं भवति शतायुः पुरुषश्शतेन्द्रिय आयुष्येवेन्द्रिये प्रतितिष्ठति || 5

सुमङ्गलीरियं वधूरिमाꣳ समेत पश्यत ।
सौभाग्य मस्यै दत्वा याथास्तं वि परेतन || 6

इमाम् त्वमिन्द्र मीड्व स्सुपुत्राꣳ सुभगां कुरु ।
दशास्यां पुत्रानाधेहि पतिमेकादशं कृधि || 7

यशस्करं बलावन्तं प्रभुत्वं तमेव राजाधि पतिर्बभूव ।
सङ्कीर्ण नागाश्वपतिर् नराणां सुमङ्गल्यं सततं दीर्घमायुः || 8

सं.ज्ञानं ँविज्ञानं प्रज्ञानं जानदभि जानत् ।
सङ्कल्पमानं प्रकल्पमान–मुपकल्पमान–मुपक्लृप्तं क्लृप्तं ।
श्रेयो वसीय आयथ् संभूतं भूतं ।
चित्रः केतुः प्रभानाभान् थ्संभान् ।
ज्योतिष्माꣳ स्तेजस्वानातपꣳ स्तपन्नभितपन्न् ।
रोचनो रोचमान श्शोभन श्शोभमानः कल्याणः || 9

आब्रह्मन् ब्राह्मणो ब्रह्मवर्चसी जायतामाऽस्मिन् राष्ट्रे राजन्य इषव्य–
ऽशूरो महारथो जायतां दोग्ध्री धेनुर् वोडाऽनड्वा नाशु स्सप्तिः
पुरन्धिर्योषा जिष्णू रथेष्ठा स्सभेयो युवाऽऽस्य यजमानस्य वीरो
जायतां निकामेनिकामे नः पर्जन्यो वर्.षतु फलिन्यो न ओषधयः
पच्यन्तां ँयोगक्षेमो नः कल्पतां || **10**

बहुग्वै बह्वश्वायै बह्वजाविकायै । बहुव्रीहियवायै बहुमाषतिलायै ।
बहुहिरण्यायै बहुहस्तिकायै । बहुदासपूरुषायै रयिमत्यै पुष्टिमत्यै ।
बहुरायस्पोषायै राजास्तु || **11**

आयुष्टे विश्वतो दधदय मग्निर्वरेण्यः ।
पुनस्ते प्राण आ यति (or आ याति) परायक्ष्मꣳ सुवामि ते ।
आयुर्दा अग्ने हविषो जुषाणो घृतप्रतीको घृतयोनिरेधि ।
घृतं पीत्वा मधु चारु गव्यं पितेव पुत्रमभि–रक्षतादिमं || **12**

पुरस्ताद् दशहोतार–मुदञ्च–मुपदधाति यावत्पदं ।
हृदयं ँयजुषी पत्न्यौ च । दक्षिणतः प्राञ्च–ञ्चतुर्. होतारं ।
पश्चादुदञ्चं पञ्चहोतारं । उत्तरतः प्राञ्चꣳ षड्ढोतारं ।

उ॒परि॑ष्टा॒त् प्राञ्च॑ᳪ स॒प्तहो॑तारं । हृद॑यं॒ ँयजू॑ᳪषि॒ पत्न्यै॑श्च ।
य॒था॒व॒का॒शं ग्रहा॑न् । य॒था॒व॒का॒शं प्र॑तिग्र॒हान् ँलो॒कं पृ॒णाश्च॑ ।
सर्वा॑ हास्यै॒ता दे॒वता॑ः प्री॒ता अ॒भीष्टा॑ भवन्ति ॥ 13

38.1 आरण्यके द्वितीयप्रश्नः प्रथम दशिनि

TA 2.1.1

सह वै देवानां चासुराणां च यज्ञौ प्रततावास्तां वय॒ स्वर्गं
ँल्लोकमेष्यामो वयमेष्याम इति तेऽसुरा-स्सन्नह्य सहसैवाचरन्
ब्रह्मचर्येण तपसैव देवास्ते ऽसुरा अमुह्य॒स्ते न प्राजान॒स्ते
पराभवन्ते न स्वर्गं ँल्लोक-मायन् प्रसृतेन वै यज्ञेन देवाः स्वर्गं
ँल्लोक-मायन्नप्रसृतेनासुरान् पराऽभावयन् प्रसृतो हवै
यज्ञोपवीतिनो यज्ञो ऽप्रसृतो ऽनुपवीतिनो
यत् किञ्च ब्राह्मणो यज्ञोपवीत्यधीते यजत एव तत्तस्मा-
ध्यज्ञोपवीत्येवाधीयीत याजयेद्यजेतवा यज्ञस्य प्रसृत्या अजिनं
ँवासो वा दक्षिणत उपवीय दक्षिणं बाहु-मुद्धरतेऽव धत्ते सव्यमिति
यज्ञोपवीतमेतदेव विपरीतं प्राचीनावीत॒ सँवीतं मानुषं ॥ 14

38.2 आरण्यके द्वितीयप्रश्नः द्वितीय दशिनि

TA 2.2.1

रक्षा॑ꣳसि ह॒वा पु॑रोऽनुवा॒के त॑पोग्र–मतिष्ठन्त॒ तान् प्र॒जाप॑तिर्–
व॒रे॒णोप॑ मन्त्रयत॒ तानि॒ व॑रमवृणी–ताद॒ित्यो नो॒ योद्धा॒ इति॒ तान्
प्र॒जाप॑ति–रब्रवी॒द्योध॑य॒ध्व–मिति॒ तस्मा॒दु॑त्तिष्ठन्त॒ꣳ ह॒वा ता॒नि॒
रक्षा॑ꣴस्याद॒ित्यं योध॑यन्ति॒ याव॑दस्त॒–मन्वगात्ता॒नि ह॒वा ए॒ता॒नि॒
रक्षा॑ꣳसि गाय॒त्रिया॑ऽभिमन्त्रि॒ ते॒नां भ॑सा शाँम्यन्ति॒ तदु॒ह॒वा ए॒ते
ब्र॑ह्मवा॒दिनः॑ पू॒र्वाभि॑मु॒खाः सं॒ध्याया॑ं गाय॒त्रिया ऽभिमन्त्रि॒ता आप॑
ऊ॒र्द्ध्वं ँ॑विक्षिपन्ति॒ ता ए॒ता आपो॑ व॒ज्रीभू॒त्वा ता॒नि॒ रक्षा॑ꣳसि
म॒न्देहा॑ऽरुणे द्वी॒पे प्र॑क्षिपन्ति॒ यत् प्र॑दक्षि॒णं प्र॑क्रमन्ति॒ तेन॑
पा॒प्मान॒–मवधून्वन्त्यु॒द्यन्त–मस्त॒ं ँयन्तमाद॒ित्यमभिध्या॒यन् कु॒र्वन्-
ब्रा॒ह्मणो॑ वि॒द्वान्–थ्स॒कलं॑ भ॒द्रम॑श्नु॒ते ऽसावाद॒ित्यो ब्र॒ह्मेति॒ ब्र॒ह्मैव सन्
ब्र॒ह्माप्ये॒ति॒ य ए॒वं ँवेद॑ ॥ **15**

38.3 नारायणोपनिषत्

This is a separate upanishad and is different from "Maha Narayanopanishad". Atharva Rishi who has seen Lord Narayana has conveyed his direct experience in poetic form through "Narayana Upanishad". It is also called "Narayana Atharva Sheersham" by Scholars.

(No Definite Source available)

ओं । सह ना ववतु । सह नौ भुनक्तु । सह वीर्यं करवावहै ।

तेजस्वि नावधीतमस्तु मा विद्विषावहैः ।

ओं शान्तिः शान्तिः शान्तिः ॥

ओं अथ पुरुषो ह वै नारायणोऽकामयत प्रजाः सृजेयेति ।

नारायणात् प्राणो जायते । मनः सर्वेन्द्रियाणि च ।

खं वायुर्-ज्योति-रापः पृथिवी विश्वस्य धारिणी ।

नारायणात् ब्रह्मा जायते । नारायणात् रुद्रो जायते ।

नारायणा-दिन्द्रो जायते । नारायणात् प्रजापतयः प्रजायन्ते ।

नारायणात् द्वादशा-दित्या रुद्रा वसव-स्सर्वाणि च छन्दा(ग्ं)सि ।

नारायणादेव समुत्-पद्यन्ते । नारायणे प्रवर्त्तन्ते । नारायणे प्रलीयन्ते ।

ओं । अथ नित्यो नारायणः । ब्रह्मा नारायणः ।
शिवश्च नारायणः । शक्रश्च नारायणः । द्यावा-पृथिव्यौ च नारायणः ।
कालश्च नारायणः । दिशश्च नारायणः । ऊर्द्ध्वश्च नारायणः ।
अधश्च नारायणः । अन्तर्बहिश्च नारायणः ।
नारायण एवेद७ँ सर्वं ॥ यत् भूतं यच्च भव्यं ।
निष्कलो निरञ्जनो निर्विकल्पो निराख्यातः शुद्धो देव एको नारायणः ।
न द्वितियोऽस्ति कश्चित् । य एवं वेद ।

स विष्णुरेव भवति स विष्णुरेव भवति ।
ओमित्यग्रे व्याहरेत् । नम इति पश्चात् ।
नारायणाये-त्युपरिष्ठात् । ओमित्येकाक्षरं ।
नम इति द्वे अक्षरे । नारायणायेति पञ्चाक्षराणि ।
एतद्वै नारयणस्या-ष्ठाक्षरं पदं ।
यो ह वै नारयणस्या-ष्ठाक्षरं पद-मद्ध्येति ।
अनपब्रुव-स्सर्व-मायुरेति । विन्दते प्राजापत्य७ँ रायस्पोषं गौपत्यं ।
ततोऽमृतत्व-मश्नुते ततोऽमृतत्व-मश्नुत इति । य एवं वेद ।

प्रत्यगानन्दं ब्रह्मपुरुषं प्रणव स्वरूपं । अकार उकार मकार इति ।
तानेकधा समभरत्त-देतदोमिति ।
युमुक्त्वा मुच्यते योगी जन्म संसार-बन्धनात् ।
ओं नमो नारायणायेति मन्त्रोपासकः ।
वैकुण्ठ भुवन-लोकं गमिष्यति ।
तदिदं परं पुण्डरीकं विज्ञान-घनं । तस्मात् तदिदावन् मात्रं ।
ब्रह्मण्यो देवकीपुत्रो ब्रह्मण्यो मधुसूदनों । सर्व भूतस्थमेकं नारायणं ।
कारणरूपमकार परब्रह्मों । एतदथर्व शिरोयोऽधीते ।
प्रातरधीयानो रात्रिकृतं पापं नाशयति ।
सायमधीयानो दिवसकृतं पापं नाशयति ।
माद्ध्यन्दिन-मादित्यभि-मुखोऽधीयानः ।
पञ्च-पातको-पपातकात् प्रमुच्यते ।
सर्व वेद पारायण पुण्यं लभते ।
नारायण सायुज्य-मवाप्नोति नारायण सायुज्य-मवाप्नोति ।
य एवं वेद । इत्युपनिषत् ॥

ओं शान्तिः शान्तिः शान्तिः ॥

39 प्रकीर्णाध्यायः

39.1 ब्राह्मण एक होता ।

(TA 3.7.1)

ब्राह्मण एक होता । स यज्ञः ।
स मे ददातु प्रजां पशून् पुष्टिम् ँयशः । यज्ञश्च मे भूयात् । **1**

अग्निर्द्वि होता । सभर्ता । स मे ददातु प्रजां पशून् पुष्टिं ँयशः ।
भर्ता च मे भूयात् । **2**

पृथिवी त्रिहोता । स प्रतिष्ठा । स मेददातु प्रजां पशून् पुष्टिं ँयशः ।
प्रतिष्ठा च मे भूयात् । **3**

अन्तरिक्षं चतुर्.होता । सविष्ठाः ।
स मेददातु प्रजां पशून् पुष्टिं ँयशः । विष्ठाश्च मे भूयात् । **4**

वायुः पञ्चहोता । स प्राणः । स मेददातु प्रजां पशून् पुष्टिं ँयशः ।
प्राणश्च मे भूयात् । **5**

चन्द्रमाः षड्ढोता । स ऋतून् कल्पयाति ।
स मेददातु प्रजां पशून् पुष्टिं ँयशः । ऋतवश्च मे कल्पन्तां ।**6**

अन्नꣳ सप्तहोता । स प्राणस्य प्राणः ।
स मेददातु प्रजां पशून् पुष्टिं यँशः ।
प्राणस्य च मे प्राणो भूयात् । 7

द्यौरष्टहोता । सोऽनाधृष्यः । स मेददातु प्रजां पशून् पुष्टिं यँशः ।
अनाधृष्यश्च भूयासं । 8

आदित्यो नवहोता । स तेजस्वी ।
स मेददातु प्रजां पशून् पुष्टिं यँशः। तेजस्वी च भूयासं । 9

प्रजापतिर् दशहोता । स इदꣳ सर्वं ।
स मेददातु प्रजां पशून् पुष्टिं यँशः । सर्वञ्च मे भूयात् । 10

The Following Mantra is not a part of ब्राह्मण एक होता .

However during Rudra-Ekadasinis etc the following Mantra is chanted as 11th "upachaara Mantram" after the above 10 Mantras.

हिरण्यपात्रं मधोः पूर्णं ददाति । मदव्यो सानीति ।
एकदा ब्रह्मण उपहरति । एकदैव यजमान आयुस्तेजो ददाति || 11

39.2 नमः प्राच्यै

(TA 2.20.1)

नमः प्राच्यै दिशेयाश्च देवता एतस्यां प्रतिवसन्त्ये ताभ्यश्च नमो,

नमो दक्षिणायै दिशेयाश्च देवता एतस्यां–प्रतिवसन्त्ये ताभ्यश्च नमो ,

नमः प्रतीच्यै दिशेयाश्च देवता एतस्यां प्रतिवसन्त्ये ताभ्यश्च नमो

नम उदीच्यै दिशेयाश्च देवता एतस्यां प्रतिवसन्त्ये ताभ्यश्च नमो

नम ऊर्द्ध्वायै दिशेयाश्च देवता एतस्यां प्रतिवसन्त्ये ताभ्यश्च नमो

नमो ऽधरायै दिशेयाश्च देवता एतस्यां प्रतिवसन्त्ये ताभ्यश्च नमो

नमो ऽवान्तरायै दिशेयाश्च देवता एतस्यां प्रतिवसन्त्ये ताभ्यश्च नमो ,

नमो गंगा यमुनयोर् मद्ध्ये ये वसन्ति ,

ते मे प्रसन्नात्मा–नश्चिरं जीवितं वर्धयन्ति ,

नमो गंगा यमुनयोर् मुनिभ्यश्च नमो ,

नमो गंगा यमुनयोर् मुनिभ्यश्च नमः ॥

40 ऐकमत्य सूक्तं

(To be chanted as per Rig Vedic Sruti)
(RV 10.12.191)

ओं । संसमिद्युवसे वृषन्नग्ने विश्वान्यर्य आ ।
इळस्पदे समिद्ध्यसे स नो वसून्या भर ॥ **1**

सं गच्छद्ध्वं सं वदद्ध्वं सं वो मनांसि जानतां ।
देवा भागं यथा पूर्वे संजानाना उपासते ॥ **2**

समानो मन्त्र–स्समिति–स्समानी समानं मनस्सह चित्तमेषां ।
समानं मन्त्रमभि मन्त्रये वस्समानेन वो हविषा जुहोमि ॥ **3**

समानी व आकूति–स्समाना हृदयानि वः ।
समानमस्तु वो मनो यथा व–स्सुसहासति ॥ **4**

–––––ऐकमत्यसूक्तं समाप्तं–––––